HAMILCAR

Camionul stopă în fața casei. Soarele ieşise pe cer de câteva ceasuri şi tot de atâtea, locatarii forfoteau prin curte. Scoseseră mobila, covoarele, lenjeria, vesela şi tot ceea ce reprezentase existența lor. Când maşina îşi opri motorul, se repeziră care-ncotro să-şi încarce agoniseala în caroserie.

— Staţi aşa! îi opri şoferul.

Oamenii se opriră nedumeriţi. Lăsară jos obiectele apucate, aşteptând. Nu se putea încărca fără rânduială.

Se urcară calmi aşezându-se pe unde apucară. Unii în cabină alţii în caroserie.

— Staţi o clipă! Strigă din spatele cabinei un bărbat ce părea a fi capul familiei.

Coborî peste obloane cu gesturi obosite. Merse în fundul curţii. Din cuşca vopsită cu verde, câinele îi ieşi în întâmpinare gudurându-se.

Lanţul îl oprea să se arunce şi să se joace cum făcea de obicei. Neluând seama la nerăbdarea lui jucăuşă, bărbatul îi desfăcu zgarda, slobozindu-l.

Oftând apoi bărbatul se urcă în camion, evitând să-l mai privească. Camionul porni.

Rămas singur, câinele se avântă după el cu acelaşi gând de hârjoană. Vacarmul străzi îl opri. Dezorientat, se întoarse în

curte. Merse la castronul plin cu lapte şi pâine. Mâncă pe săturate, aşa cum n-o mai făcuse. După care se tolăni pe treptele încălzite de soare de la intrare, cum se obişnuise de-a lungul anilor. Înserarea îl prinse picotind. Adormi de-a binelea odată cu venirea nopții.

Dimineața mâncă ultimele bucăți de pâine, iar din balta de la cişmea lipăi de câteva ori din apă. Zgomotul străzii în ziua aceea era mai prezent ca de obicei. În poarta casei se oprise un buldozer şi un excavator uriaş. Câțiva oameni în salopetă intrară grăbiți. Câinele se repezi la ei cu lătrături furioase, fără a reuşi să-i sperie. Oamenii îşi căutară de treabă.

Furios câinele continuă să se repeadă la picioarele lor, până când unul dintre ei îl lovi cu o lopată între coaste. Se retrase schelălăind spre cuşcă. Buldozerul îşi înfipse lama în gardul de lemn, croindu-şi potecă. În urma lui venea şi excavatorul. Apoi oamenii se urcară pe casă examinând acoperişul.

— Nu-i bun de nimic, zise unul dintre ei făcând semn buldozeristului să înainteze.

Cu lama ridicată, buldozerul se înfipse în pereții învechiți de vreme, surpându-i.

Pârâituri surde răbufneau în văzduhul încins.

Acoperişul se aplecă mai întâi, după care se prăbuşi de-a binelea. Câțiva țigani ce aveau, căruțele pregătite, se repeziră asupra lemnului, ridicând bucățile zdrobite din

molozul ogrăzii. Câinele îi privea năucit. Niciodată n-ar fi crezut că ar fi putut vedea aşa ceva, iar el să stea deoparte să nu-şi apere curtea, casa.

Ar fi vrut să se repeadă, dar când vedea fălcile metalice zdruncinând casa din temelii, spaima îl reținea. Țiganii se înmulțeau văzând cu ochii.

Buldozeristul, fără a mai ține seama de ei trecu cu şenilele peste ruine spre casa vecină.

Trecu prin gard cu aceeaşi uşurință, lăsând loc excavatorului grăbit să-ncarce maşinile ce soseau necontenit din strada vecină.

În drumul lui trecu şi peste cuşcă, strivind-o sub şenile. Câinele abia avu timp să sară din calea lui, plecând schelălăind de spaimă undeva, aiurea-n oraş.

* * *

Domnul Georgescu ieşi la geam furios. Nu văzuse lumina, dar îl sculase lătrăturile câinilor.

Mai zări vecinii de la parter deschizând fereastra şi mai zări şi un câine strecurându-se în blocul lor.

— Doamne, o să ne atace câinii, zise el făcându-şi cruce. Abia apucă să-şi termine semnul crucii când pe trotuar zări trecând ceva sclipitor. Vehicul nu părea a fi pentru că nu

făcea nici un zgomot. Doar o lucire stranie în noapte, doar atât.

Rămase cu privirile ațintite în întuneric așteptând. Deodată, nişte irizări stranii înconjurară contururile ciudatului obiect din care ieşeau câteva siluete mişcătoare. Le urmări cu teamă şi curiozitate. Văzu cum dispar printre ruinele şi săpăturile şantierului de peste drum. Molozul fusese ridicat, dar pivnițele şi locurile caselor rămăseseră surpate.

Dispărură într-una din ele.

Ar fi vrut să meargă să vadă, dar teama îl țintui locului. Aşteptă. Nu după multă vreme, strălucirile apărură din nou. Se mişcau când într-o parte când în alta, de parcă ar fi căutat ceva. Apoi se apropiară de blocul lor. Intrară pe uşă, înspăimântându-l. Ceva ca lumina unei lumânări se zări de la parter. Apoi crescu în intensitate până când apoi se făcu la fel de puternică, ca a unui bec electric. „A venit lumina” îşi spuse el repezindu-se la comutator. Zadarnică strădanie. Nu venise.

Se aşeză în geamul său urmărind. Lumina de la parter rămase la fel de puternică.

Siluetele unor ființe ciudate se mişcau aruncând umbre nefireşti pe pereții casei scărilor.

Semănau cu nişte făpturi cu capete enorme şi cu un fel de coarne mici țepoase deasupra capului. Umerii în penumbră

lăsau să se înțeleagă existența unor mantii. Erau doar umbre ce se mişcau şi nu putea înțelege ce anume ar fi putut fi.

* * *

Lumina crescu treptat în păcura nopții, de parcă un reostat i-ar fi reglat intensitatea până la străluciri orbitoare.

Hamilcar se luase după miros până când ajunsese în fața blocului Câinele se ridică pe labele din față, apoi nemaiputând suporta atâta lumină îşi ascunse botul sub treptele spălate de ???? nemiloasa a ploilor.

Apoi simți deodată o căldură nefirească străbătându-i blana până în adâncul trupului, zbârlindu-l. Schelălăi şi se ascunse şi mai mult sub treptele de piatră.

Alte chelălăituri se auziră prin tot cartierul străbătut deodată de atâta lumină. Scântei nefireşti trosniră-n văzduh, căzând de-a lungul stâlpilor de beton. Apoi totul recăzu în întunericul de mai înainte. Numai urletele câinilor răzleți, rămaşi fără case, din cartierul demolat, se auziră la fel de puternic.

Câteva geamuri se deschiseră, oarbe în noapte. Locatarii mutați în blocurile noi, treziți de hărmălaia canină, încercau să scruteze întunericul. Unii fluierară prelung, alții huiduiră, dar fără nici un folos. De la parterul blocului, de sub treptele

unde se adăpostise Hamilcar, o voce de femeie se auzi în noapte.

— Oare Hamilcar al nostru ce-o face?

Recunoscu glasul femeii stăpânului său. Se bucură.

De două zile îi căuta, iar acum îi aflase.

Ieşi de sub trepte cu fereală, întră pe uşa de la intrare în bloc şi începu să zgrepțăne la uşa de unde mirosuri cunoscute îi aduceau aminte de stăpân. Uşa se deschise, iar în pragul ei apăru cu o lumânare în mână el, bărbatul şi stăpânul casei. "Oare mă va primi?" se întrebă câinele retrăgându-se puțin de pe preşul din fața uşii.

— Veniți să vedeți, zise Georgescu deschizând uşa larg către cei dinlăuntru.

— Hamilcar, Hamilcar al nostru, spuse băiatul repezindu-se să-i cuprindă capul în brațe. Câinele îi sări la piept bucuros.

Întră în casa luminată doar de lumânarea aprinsă. Primi bucuros pâinea şi laptele turnat într-un castron emailat. Mâncă cu grijă şi cu teama de a nu fi izgonit, înfulecând pe nemestecate totul. Îl priviră.

Uşa se închise în urma lui, iar el rămase înlăuntru scheunând uşor de mulțumire.

Femeii îi dădură lacrimile.

* * *

Domnul Georgescu nu se mai sătura privind umbrele stranii ce se desenau prin ferestrele de la parter.

Hotărî că e bine să coboare. În bloc toată lumea dormea. Nici un zgomot nu tulbura liniştea ce se instaurase în întreg cartierul. Câinii îşi încetară hărmălaia, lumina electrică tot nu venise, aşa că îşi luă lanterna, uitând că de multă vreme nu mai avea baterii. O aruncă furios.

Zgomotul izbiturii se răspândise într-o stranie împletire cu spaţiul în tot blocul, de parcă ar fi tras un foc de pistol. Se înspăimântă. Spaima îi retrase elanul iniţial, iar dorinţa de a afla ce se întâmpla la parter îi dispăru aproape în întregime. "Ce-mi trebuie mie? Fiecare cu ale sale" îşi zise el aşezându-se pe un fotoliu. Acesta scârţi prelung, înfiorându-l. Se ridică grăbit de parcă s-ar fi aşezat pe cuie. Zări pe ferestrele de la parter iarăşi umbre într-o permanentă mişcare. Nici un sunet. Asta îl intriga. Dacă ar fi auzit zgomote, ţipete, sau , orice altceva ce ar fi însemnat viaţă, nu i-ar fi stârnit curiozitatatea, dar aşa. Trebuia să deslege acest mister. Căută bricheta. La flacăra ei zări pachetul de ţigări. Îşi aprinse o ţigară, sperând să se liniştească. Degeaba. Starea de nelinişte ce pusese stăpânire pe fiinţa lui se accentua. Se hotărî să meargă la parter. Nu mă putea suporta starea aceasta de incertitudine.

* * *

Câinele simți cum uşa se deschide fără zgomot.

Stăpânul casei cu lumânarea în mână, privea prostit la mişcarea lor, fără a putea schița nici un gest. În cadrul uşii apărură trei ființe ciudate, înfăşurate-n mantii argintii. Ochii, fața nu se putea zări din cauza unor căşti enorme, terminate într-un fel de coroane cu fire lungi, tremurând ce licăreau, răspândind lumină. Apoi flacăra lumânării se rigidiză şi se mări nefiresc de mult. Bărbatul o scăpă din mână înspăimântat.

Căzută pe covor lumânarea îşi continuă arderea.

Femeia se repezi s-o ridice, dar rămase uimită cu ea în podul palmei.

— E rece, mai putu ea să rostească rigidizându-se. Rămasă ca de piatră cu lumina izvorând din palmă, femeia nu schiță nici un gest când bărbatul i-o luă din mână. Dar parcă nu i-ar fi luat-o. Din palma ei continua să se reverse lumină. Câinele se repezi la ciudații vizitatori mârâind.

— Hamilcar ! striga Georgescu vrând să-l oprească.

Dar era prea târziu. Un fascicol luminos țâşni dintr-una din razele coroanei, spre țeasta câinelui deslănțuit. Un chelălăit şi trupul îi căzu inert pe pardoseala holului, alăturea de

covorul lung ce traversa spațiul încă de la intrare. Un firicel de sânge i se prelingea uşor, sub privirile bărbatului încremenit la rându-i cu lumina în mână. Copilul ce privise uluit desfăşurarea rapidă a celor întâmplate, se repezi la rându-i spre necunoscuți.

— Criminalilor ! strigă el lovind cu pumnii în mantia celui mai apropiat. Abia de se putuse feri de trupurile încremenite ale părinților pentru a ajunge la ei, iar acum, odată ajuns, văzu cu durere cum loviturile lui sunau în mantia argintie, ca răpăitul ploii pe acoperişul de tablă al casei.

Trecut din uluiala de început, băiatul continua să lovească şi cu picioarele în străinii ciudați, care-l rigidizară în acelaşi fel. Un spot luminos albăstrui îi înfăşură trupul, imobilizându-l.

Străinii păşiră pe lângă oamenii rigidizați spre interiorul apartamentului. Deschiseră uşa dormitorului fără a o atinge. Întinsă pe pat, acoperită de o pătura viu colorată, fetița dormea cufundată în somnu-i fără vise.

Toată ziua se străduise să-şi ajute mama. Iar acum, frântă de oboseală, nu simțise nimic din tot ce se întâmplase. De aceea nu schiță nici măcar un gest la intrarea străinilor în cameră, continuând să doarmă profund. Aceştia o priviră o clipă după care se aplecară deasupra ei, privind-o cu insistență. Fetița se trezi, se întinse zâmbind, dezvelindu-se.

Părul îi era desfăşurat pe perna imaculată, ca o pată de lumină. Vizitatorii o atinseră, de parcă ar fi vrut să se convingă de existenta ei. Atingerea lor o făcură pe fetiță să râdă şi să se trezească.

Se trezi râzând, privind cu ochii somnoroşi la figurile ciudate, aplecate deasupra ei. I se păru că visează.

Visul pe care-l trăia încă nu pusese stăpânire pe întreaga-i ființă. Întrebă ca în transă:

— Cine sunteți voi?

Străinii se priviră între ei, neştiind ce să spună. Căutau în memoria lor sensul rostirii acestei ființe ce-şi lansa cu nevinovăție semnele trezirii şi al curiozității.

— Noi, suntem, noi, răspunse unul cu greutate. Sunetul îi venea de undeva de departe, de sub casca de sticlă şi metal aşezat deasupra umerilor.

Fetița îl privi, fără a se putea dumeri. Se mai întinse odată vrând s-adoarmă din nou.

* * *

Coborî treaptă cu treaptă cele două etaje ce-l despărțeau de parter. Licărul țigării, îl sporea trăgând mereu din filtrul strâns între dinți. Din când în când îşi aprindea bricheta, strălucinând pereții scufundați în întuneric. Apoi, îşi dădu

seama că nu avea nimic cu care să se apere. Să-şi fi luat măcar un cuțit. "Sau mai bine satârul" îşi zise el ajungând în fața uşii. Cuprins de-o teama ce nu şi-o putea lămuri se întoarse.

Urcarea celor două etaje îl obosi. Deschise uşa cu greutatea trupului silit să se mişte cu iuțeală nefirească.

Intră în bucătărie pe dibuite, aprinse din nou bricheta, şi apucă din sertar coada satârului. Îl apucă cu mâna tremurând.

Genunchii i se muiară.

Cu satârul într-o mână şi bricheta în cealaltă se aşeză să-şi tragă sufletul pentru câteva clipe, pe scaunul melaminat din bucătăria nouă, abia cumpărată pentru noua locuință.

Apoi se ridică îmbărbătându-se: "Fie ce-o fi" îşi zise ieşind pe uşă hotărât să deslege misterul.

Cobori din nou cele două etaje, simțindu-şi transpirația coborând de-a lungul şirei spinării cu o răceală nedorită. Când mai avea câteva trepte de coborât, uşa celor de la parter se deschise. Învăluite într-o lumină nefirească, trei siluete înfăşurate în mantii argintii, ieşeau plutind fără a păşi, fără nici un zgomot, spre ieşirea din bloc.

Domnul Georgescu îi privi uluit după care, se repezi peste cele câteva trepte, cu satârul ridicat, asupra a ceea ce însemna cap, al celui din urmă ciudat vizitator. Lovi cu sete.

Sfera de pe umerii celui lovit plesni. Satârul se dovedise puternic. Cel lovit căzu. În cădere se sprijini de umerii celor din față, întorşi odată cu zgomotul produs spre imprudentul atacator. O lumină stranie îl orbi pe atacator. Mâinile-i sloboziră coada satârului. Căzu cu zgomot pe mozaicul holului. Sprijinit de ceilalți, străinul se lăsă mai mult târât decât purtat de soții lui, spre ieşire, în vreme ce Georgescu, orbecăind cu mâinile întinse dădu peste tocul uşii vecinilor de la parter peste pragul căreia se prăbuşi fără cunoştință.

* * *

În urma lor, luminile din apartament mai pâlpâiră o clipă, după care începură să pălească, până când bărbatul scoase un strigăt de durere, din cauza lumânării ce-şi recăpătase căldura firească. Rigiditatea corpurilor dispăru ca prin farmec, odată cu dispariția luminii nefireşti. Lumânarea căzută din nou pe covor fu ridicată cu repeziciune de femeia grijulie fată de soarta covorului.

— Ce-i asta ? îi zise bărbatul privind la trupul întins peste pragul lor.

Femeia privi la rându-i nedumerită, la necunoscutul prăbuşit, apoi la câinele ce stătea nemişcat în holul lor.

— L-a omorât ! L-a omorât cu satârul, zise ea cu spaimă, arătându-i bărbatului satârul însângerat căzut pe holul de mozaic.

Georgescu îşi privi câinele cu durere.

— Hamilcar, murmură el stins, părăsindu-l pe holul de la parter

Câinele rămase nemişcat. Sângele închegat arăta că iremediabilul i se întâmplase. Pe satârul lui, îmbrăcat în pijamale, era numai sânge.

Deci el era vinovatul!. Bărbatul îl apucă de reverele pijamalei şi-l zgâlțâi.

— L-ai ucis, nenorocitule, l-ai ucis ! strigă la el cu vehemență.

Georgescu se dezmeticea cu greu sub privirile îndurerate ale celor de la parter. Pe chipul lui buimăceala se accentua tot mai mult. Nu putea să explice ceea ce văzuse. Se ridică tăcut, îşi luă satârul şi se depărtă fără nici o explicație pe treptele ce duceau la etaj spre apartamentul său, sub privirile consternate ale vecinilor de la parter.

— Dar poate că n-a fost el, zise băiatul de la parter ce părea că încă se mai află sub imperiul celor întâmplate.

Nici tatăl şi nici mama nu-l contraziseră şi nici nu-l încurajară să spună ceva. Teama pe care o simțeau plutind în

aer, încă mai era stăpână pe sufletele lor. Bărbatul şi băiatul se îmbrăcară pe tăcute sub privirile tăcute ale mamei.

Luară leşul câinelui şi plecară să-l duca undeva în noapte. De sus, de la etajul doi, domnul Georgescu văzu ceva ce nu se putea desluşi prea bine în întunericul nopții.

Îi văzu dispărând într-una din pivnițele în care dispăruseră şi străinii aceia ciudați.

Îi mai urmări înapoindu-se, după care mai zări cum pe locul de, o flacără verzuie sfâşie întunericul.

Terenul viran, arăta straniu în lucirea opalescentă emisă fără de nici un înțeles. Apoi domnul Georgescu văzu cu spaimă cum lumina se înalță iute, spre cerul presărat cu stele. Pe măsură ce se îndepărta se amesteca printre ele, devenind o stea în mişcare, până când nu se mai putu desluşi.

Georgescu şi cei de la parter se cruciră, apoi rămaseră nemişcați, gândindu-se în felul lor la cele întâmplate. Dimineața îi găsi obosiți. Fără voia lor se reîntâlniră în fața blocului. Domnul Georgescu îi salută, traversă strada şi se pierdu pe terenul din fața blocului. Vroia să se convingă la lumina zilei, de adevărul celor întămplate.

Găsi cu uşurință pivnița unde întraseră mai întâi străinii şi apoi vecinii de la parter, dar nu văzu nici o urmă, nici de oameni şi nici de câine. Înfricoşat ieşi de acolo cu mişcări

repezi, furişate, apropiindu-se spre locul de unde plecase lumina. Nimic, nici o urmă, nu părea să indice că se întâmplase ceva.

Doar terenul uşor carbonizat, putea fi un semn de trecere a ceva ce nu putea fi încă explicat.

Domnul Georgescu se depărta grăbit.

Asemenea lucruri nu trebuiau cercetate prea mult. Ar fi râs lumea de el. Mai bine să-şi închipuie c-a visat.

DECORAȚIA

Şeful de post se dădu jos din şaua bicicletei, năduşit. Îşi scoase cascheta şi-şi şterse fruntea, cu batista mototolită şi jilăvită de transpirația ce-i umezise buzunarul de la spate al pantalonului Praful în care-şi înfipsese cizma, se aşternuse ca o pulbere fină până sus, pe carâmbul lustruit în fiecare dimineață. Tuşi, îşi drese glasul, scuipă în praful drumului făcând în cocoloş, apoi trecându-şi mâna peste mustața țepoasă, bătu în poarta casei la care se oprise.

Un lătrat de câine fu singurul răspuns. Fluieră cu două degete băgate în gură, prelung flăcăieşte. Nimic. Strigă:

— Bade Antoane ! Nimic.

Alese din praful drumului o piatră, cu care continuă să bată în gardul de scândură unsă cu păcură din vremuri da demult. Din când în când se oprea ascultând. Câinele lătră tot mai furios, dar bătrânul să răspundă pace.

— Nu-i acasă dom' plutonier se auzi deodată vocea unui copil din vecini.

— Da unde-i măi țâcă ? întrebă plutonierul cu mirare.

— E în țarnă după buruiană, zise copilul fugind la umbra straşinei casei sale.

Plutonierul mai scuipă odată-n praful drumului, uitându-se cum se mai făcea o mărgeluşă sub dogoarea nemiloasă a soarelui. Ştia cam pe unde se ducea moşul. Nu era departe, dar pe căldura asta, nici el nu mai avea chef să-l mai caute.

Avea să-i lase chemarea în poată, acolo unde poştaşul îi lăsa de obicei ziarul. În mod sigur moşul avea să-l caute, să vină.

Încălecă din nou bicicleta, stârnind colbul drumului. Îşi săltă de câteva ori şezutul căutându-şi o poziție cât mai comodă în şaua tocită de atâta întrebuințare, depărtându-se pe ulița satului.

Seara bătrânul se întoarse vioi şi plin de mişcorici.

Îşi coborî desaga de pe umăr, plină cu mohor şi volbură sălbatecă, culeasă din tarlaua cu sfeclă de zahăr a CAP-ului. Moşul îşi băgă degetele noduroase în cutia de ziare. Le găsi. Avea ce citi seara. „Dar asta ce-o mai fi?” se miră el de

hârtia lăsată de plutonier. Înainte de a se apuca s-o desfacă, se uită jur împrejur, de parcă s-ar fi temut să-l vadă cineva. Apoi o desfăcu chiar acolo, la poartă. Încă mai putea citi fără ochelari.

„Stimate tovarăşe,

În amintirea curajoaselor fapte de arme săvârşite de dumneavoastră, vă invităm să participaţi la festivitatea de decorare care va avea loc în ziua de…la casa de cultură a sindicatelor judeţene.

Comitetul veteranilor de război".

O stampilă, o semnătură şi un nume de general, era tot ce mai putea desluşi pe hârtia lucitoare, cu antetul forţelor armate.

"Ptii drăcia. Şi casa cui o las? Vaca, orătăniile, porcul.. Cine are grijă de ele ?" cugetă el plin de obidă. S-ar fi dus cu mare plăcere, dar cu adevărat nu-şi putea părăsi gospodărioara lui. Cu ea îşi întreţinea bătrâneţile. Pensia de la cooperativă îi ajungea doar de ţigări şi de săpun. De la vacă avea laptele, smântâna şi brânza, iar de la porc jumările.

Ouăle le mai dădea profesorilor navetişti .De când rămăsese singur, moş Anton, prefera să se lipsească el însuşi decât să-i ştie pe alţii suferind.

Mai fusese chemat de câteva ori, mai ales cât mai fuseseră ruşii în țară, dar după aceea îl uitară. Camarazii de front se prăpădiseră unul câte unul. Şi cei de la Don şi cel din Tatra. Primii fuseseră mai bătrâni şi nevoiți să dea socoteală pentru că nu refuzaseră a merge în est. Ceilalți au dispărut mai târziu. Ar fi fost buburos să se ducă.

Toată noaptea nu se putu hotărî. Se zvârcolise într-una, de parc-ar fi stat pa jăratec. Dimineața se scula împovărat de nehotărâre.

Aruncă grăunțe la găini, bodogănind de parcă ale ar fi fost vinovate de nehotărârea lui.

Vacii îl dădu iarba adusă de cu seară, alături de un snop de strujeni cumpărați cu mare greutate de la IAS-ul vecin, la CAP au preferat să le dea foc decât să-l vândă. Care-au apucat de-au furat au apucat, care nu, s-au dus la IAS sau prin alte județe.

Vaca apucă lacomă din volbura pusă în iesle.

Bătrânul o lovi cu piciorul, ciudos.

Apoi dându-şl seama că fusese nedrept, apucă găleata cu zăr şi lături, muind câțiva pumni de mălai şi o răsturnă în teica porcului, înainte de a pleca din nou la tarlaua plină de buruieni

Târziu când soarele se înălțase deasupra satului, o maşină stârnea praful gros, în grabă.

În urma ei, oamenii ieşeau pe la porți, curioşi.

Ajunsă în dreptul porții bătrânului, se opri într-un imens nor de praf. Fără a mai aştepta ca praful să se aşeze, portierele se deschiseră. Din maşină, cu paşi grăbiți se năpusti şeful de post. Trase de clanța porți, fluieră, stârnind din nou câinele.

— Bade Antoane, bade Antoane !

Din spatele lui, şoferul îi repeta strigătul, neîndrăznind să înainteze, de teama câinelui întărâtat ce se zbătea în lanțul priponit de stâlpul cerdacului.

— Degeaba, spuse plutonierul dând cu lehamite din mâini.

Plecară, speriind orătăniile de pe marginea şanțului ce străjuia drumul, prin tot sătul. După ultima casă, o cotiră pe un drum secundar, hurducăind prin făgaşe, spre tarlaua cu sfeclă de zahăr. Îl zăriră pe bătrân de departe.

Se apleca din când în când după buruieni, smulgându-le din rădăcini cu furie. Zgomotul maşinii îl făcu să-şi îndrepte spinarea şi privirile spre capătul tarlalei

Îi zări pe cei doi îndreptându-se în fugă şi se minună.

— Bade Antoane, n-ai găsit chemarea? zise plutonierul gâfâind.

Bătrânul îl privi tăcut.

— Nu spui nimic? îl întrebă şi şoferul mirat.

— D-apoi ce să zic.

— Cum ce ?! tovarăşul prim m-a trimis personal cu maşina să te iau şi dumneata nu ştii ce să zici, zise şoferul uşor iritat.

— D-apoi chiar, ce să zic. Nu-mi pot lăsă nici vaca şi nici orătăniile flămânde. O să lipsesc toată ziua. Maşini nu-s, trenurile merg anapoda. Eu ce pot face.

— Cum ce ? Urcă-n maşină moşule, se oferi el.

— Aşa ? zise bătrânul arătând spre hainele de lucru, peticite cu mâna lui şi decolorate de soare.

— Nu mai avem timp de altele. Până la județ facem aproape o oră, iar adunarea trebuie să fi început, adăugă şoferul cu un fel de îngrijorare în glas.

Bătrânului nu-i venea să-şi creadă urechilor. De uimire nu mai putea scoate o vorbă. Totuşi aşa nu se putea duce. Trebuia să se schimbe.

- Lasă asta acum, îi zise plutonierul apucându-l cu hotărâre.

- Avem noi cu ce te îmbrăca acolo, încercă să-l liniştească şoferul, pornind în trombă prin mijlocul satului. În urma lor, cei ce ieşiseră pe la porți, spuneau:

— Să ştii că l-au luat pe moş Anton,

Ajunseră în mai puțin de un ceas în spatele casei de cultură a sindicatelor, unde vreo doi bărbați îşi tot aținteau privirile îngrijorate când spre uşa de unde aşteptau veşti neplăcute,

când spre strada de unde sperau s-apară maşina. Când îi zăriră răsuflară uşurați.

— L-ai adus? zise metodistul casei de cultură către şoferul ce cobora din maşină.

— Păi cum altfel, se împăună el, deschizând uşa din spate

— Aşa?! nu se putu obține metodistul. Cu hainele astea?!

— Las că mai găseşti tu ceva prin garderobă.

— Ce ştii tu. De când cu autofinanțarea n-am bani nici de salariu, dar da garderobă, spuse el, îndreptându-se spre uşa deschisă. Îl dădu pe mâna femeilor de serviciu şi al fetelor de la dansuri populare să-l îmbrace cu ce s-o găsi.

Sala era plină. Se împlineau un număr de ani de la luptele de eliberare, veneau generali din capitală, şi din comitetul central.

Primul secretar era nemulțumit. Abia de putuseră depista zece veterani, şi nu se prezentase nici unul la festivitate. Câțiva erau bolnavi, unii erau plecați de acasă, alții refuzaseră să vină, iar acțiunea risca să fie ratată.

Organele oficiale mai întârziară. Nerăbdarea celor din sală crescuse.

Adunarea o deschise primul secretar. În cuvântul lor generalii arătară importanța luptei de eliberare. Niciunul nu fusese pe front, dar ştiau să povestească. În sală, pe rândul din față şedea bătrânul Anton. Îi dăduseră o pereche de

pantofi cu talpa groasă, o cămaşă violetă, o cravată în culori vii, peste care-l puseseră un sacou alb, şifonat. Pantalonii negri arătau la fel de şifonați, chiar dacă erau dintr-un material ce imita pielea naturală.

Îl ridicară în picioare să-l vadă sala, apoi îl invitară la tribună.

Bătrânul abia de mai putea păşi. Pantofii îl făceau să-şi amintească de vremea copilăriei, când mergea pe picioroange. Ajunse cu greu pe scena împodobită, strânse mâna generalului, întînse mâna primului secretar şi tuturor celorlalți de pe scenă, apoi se lăsă îmbrățişat şi se bucură de stălucirea medaliei înfipte-n reverul hainei. Când coborî cele câteva trepte ale scenei, mai mai să se prăbuşească. Noroc că unul dintre participanți se repezi să-l sprijine.

Când adunarea se termină, prezidiul se retrase, iar participanții părăsiră sala nevenindu-le să creadă că au scăpat aşa de repede.

Rămas singur în sală, bătrânul privi în jurul lui nedumerit. Plecau cu toții. Ar fi vrut să-l strige careva.

Îi era ruşine. Când rămase singur, îşi descălță pantofii aceia ciudați. Cu tălpile goale se simțea mai stăpân pe picioare.

Ieşi afară, pe uşa principală. Înconjură clădirea până ajunse în spatele ei. Se aştepta să-l găsească pe plutonier sau pe

şoferul care-l adusese. Dar nimic. Abătut se aşeză pe una din treptele încinse de soare.

Mai scoase odată hârtia cu pecete prin care i se acorda lui şi numai lui înalta distincție. Zâmbi. Deschise şi cutiuța, în care se odihnea medalia pe un pluş vişiniu. O rază de lumină se reflectă pe chipul lui, luminându-l. Se bucură.

Oftând închise cutia. Chipul i se înnegură. "Unde mi-or fi hainele" se pomeni el căutând cu privirile spre uşile deja închise.

Aşa nu se putea duce în sat, dar nici să mai între să le caute nu-i venea. Oftând, plecă desculț spre autogara oraşului. Ştia că toți aveau să caute să-l descoase văzându-l cu straiele alea ciudate, dar nu avea altă scăpare. Asfaltul îi fripse tălpile mai mult decât pământul din satul lui.

Căuta porțiunile cuprinse de umbra blocurilor înalte, dând impresia că s-ar furişa.

Ajunse la autogara îşi dădu seama că nu avea nici un ban. „Poate găsesc vreun consătean să mă împrumute" îşi zise el încurajându-se.

Nu era nimeni. Şi-i mai era şi foame pe deasupra.

Se aşeză ostenit pe o bancă. Îi venea să-i spună cuiva pățania, dar n-avea cui. Privea la casa de bilete aşteptând să-şi zărească vreun cunoscut. Îşi dădu seama că nimănui nu-i păsa de straiele lui.

Începu să se liniştească. Nişte tineri se hârjoneau fără griji în apropierea lui. Îi privi cu drag.

Fusese şi el tânăr. Zburdălnicia lor îl făcea să se simtă puternic, ca atunci când fusese în război. Fusese ca ieri. Abia recrutase când războiul a şi început.

A trecut graniţa până la Cotul Donului. De luptat n-a prea luptat, că venea mereu în urma nemţilor. A fost şi la Odesa şi în încercuirea din Crimeia. Acolo a stat de vorbă chiar şi cu duşmanul. Nu trăgeau nici ei şi nici ruşii. Aşa făceau propagandă şi-i îndemnau să plece acasă, de parcă ar fi venit de bunăvoie.

„Tii, ce vremuri" gândi bătrânul scărpinându-şi creştetul pleşuv cu degetele boante. Tinerii îşi încetară joaca, părăsind holul casei de bilete.

Le venise autobuzul. Moş Anton rămase cu gândurile lui, cu privirile aţintite în gol. Gândurile îşi continuau drumul.

Se vedea ieşit din încercuirea de la Crimeia, fugind prin Constanţa bombardată, spre Moldova lui.

N-a mai ajuns. Întoarcerea armelor l-a prins pe drum. Românii dezorientaţi, dezarmaţi, fugeau pitulaţi prin porumbişti şi păduri spre casele lor.

Cei mai fricoşi mergeau grupaţi în jurul a câte unui ofiţer aşteptând de la el salvarea. Soldatul Anton se nimerise lângă un grup condus de un maior de stat major. Pentru a nu fi

luați prizonieri şi dus în lagărele din Siberia, s-au declarat gata să lupte alături de ruşi, crezând că le va fi mai uşor. Dar n-a fost aşa. Erau băgați mereu în linia întâi, uneori chiar şi în câmpurile minate. Numai aşa se explică moartea sutelor de mii de români în câteva luni,

— Ce faci aici bade Antoane? îi întrerupse amintirile vocea directorului de şcoală.

Moş Anton îşi ridică privirile ca trezit dintr-o stare ce nu mai era a lui. Apoi fața i se lumină. Întâlnirea cu directorul navetist, întâlnirea cu un om care ar fi putut să-l înțeleagă, era tocmai ceea ce-i trebuia.

Îi povesti haotic şi ciudat tot ce pătimise. Directorul râse eu poftă, apoi îi cumpără el însuşi biletul.

Cu sufletul împăcat, moş Anton, deschise poarta şubrezită de vreme şi de ploi. Câinele nu-l lătră dar nici nu se mai arătă în lanțul de la piciorul cerdacului. Intrigat, moşul se îndreptă spre grajd.

Nici vaca nu mai era. Dădu iute colțul casei spre cotețul porcului. Nici un guițat.

Câteva urme de sânge închegat în iarba curții.

Nu-şi putea închipui ce putea fi asta. Vaca putea s-o ia văcarul sau vecinul, dar porcul şi câinele… Îşi roti privirile prin curte. Nici o găină. Neînțelegând nimic, badea Anton se

aşează pe treapta de la intrare, cuprinzându-şi capul între mâini. Era copleşit. Nu putea înțelege.

Spre asfințit, umbrele copacilor se întindeau lacome, cuprinzându-i straturile de ceapă şi de morcovi, florile şi butucii de vie. Doborât de atâtea lucruri fără de înțeles, se ridică să între în casă. Pur şi simplu nu-l venea să creadă nici ceea ce văzuse cu ochii lui. Cutia medaliei îi frigea mâinile obosite.

Se întinse în patul desfăcut aşteptându-şi somnul. Voia s-adoarmă, să uite de toate.

Degeaba somnul nu se lăsă ademenit.

Se sculă, privi la hainele atârnate de spătarul scaunului, apoi ieşi în curte numai în cămeşoiul în care se culcase. Răcoarea nopții nu coborâse încă din înălțimi. Ziua abia placase, iar pământul încă-şi mai împrăştia căldura culeasa peste zi în aerul nopții. Continua să umble desculț prin curtea atât de tăcută. "Nici măcar un cârâit de pasăre" îşi zise moşul fluierând a pagubă.

Privi la vecini. Luminile din fereşti îl spuneau că nu se culcaseră. Se duse la ei. Nimeri în plină petrecere. Aşezați în jurul a doua mese alăturate, câțiva vecini rămaseră cu paharele în mâini. Îl priveau cu ochii măriți de spaimă, fără a îndrăzni să mai facă o mişcare.

— Seara bună vecinilor, zise moş Anton cu blândețe.

Vecinii îi răspunseră cu greutate, scoțând un fel de mormăit înainte de a-şi pleca privirile.

— Dar ce sărbătoriți ? continuă bătrânul de cele ce-i era dat să vadă. În calendar nu era nici un sfânt din aceia cu cruce roşie Cei întrebați ezitau să răspundă. Până la urmă ieşiră din muțenie şi mai codindu-se, mai poticnindu-se îi spuseră adevărul. Crezuseră că fusese luat pentru mai multă vreme. Sosirea maşinii negre, faptul că-l luaseră de pe câmp, că venise şeful de post, le dăduseră a înțelege că pe moş Anton n-aveau să-l vadă curând.

Aşa că vaca o luaseră s-o îngrijească şi s-o mulgă. Nu puteau s-o lase aşa. I s-ar fi umflat ugerul, s-ar fi îmbolnăvit. Porcul îl tăiaseră. Tocmai se înfruptau din el, iar găinile vroiau să le-mpartă a doua zi. Bătrânul zâmbi, spre mirarea tuturor. Se aşteptau să-l vadă pierzându-şi sărita. După zâmbet se lasă cuprins de un râs sănătos, nestăvilit.

— Atunci să bem, zise al abia putându-se stăpâni.

Ceilalți ridicară bucuroşi paharele. Îi puseră o farfurie cu friptură dinainte, îndemnându-l să le povestească. După ce termină, izbucniră la rându-le în hohote de râs. Turnară din nou în pahare, reluând frânturi din povestirea lui, amuzându-se.

Îl trimiseră după decorație. Vroiau s-o vadă, s-o pipăie, să se convingă. Damigeana o luară alături de carnea porcului,

jurându-se să-l ajute s-o pregătească. Ajunşi în bătătura casei, îşi continuară cheful în cerdacul luminat de razele lunii. De decorație uitară cu toții.

Trecuse mult după miezul nopții, Bătrânul singur, luna aproape de asfințit, îşi privea casa cufundată în întuneric mulțumit. Sărbătorise evenimentul aşa cum şi-ar fi dorit. Dacă i-ar fi chemat el însuşi poate că nu s-ar fi petrecut aşa de bine totul. Obosit se întinse în ceardac adormind. Dimineața razele soarelui luminau deopotrivă cutia medaliei şi fața bătrânului mulțumită.

Din grajd mugetul vacii se îngâna cu glasul cocoşului hotărât să trâmbițeze un nou răsărit, iar câinele-i lingea picioarele colbuite.

Maria

Din cauza arşiței, traversele fumegau. Călătorii se întrebau: când vor izbucni flăcările? Un rest de țigară aprins ardea cu putere sporită în atmosfera supraîncălzită. Din difuzoare izbucni moleşită o voce, anunțând sosirea trenului.

Mulțimea se îndrepta cu încetineală, formând şiruri uleioase, negrăbite să se urce-n tren.

Iar în valul mişcător, cu o valiză neagră uriaşă, se strecura privind neliniştită, o bătrânică. De parcă nu i-ar fi păsat de căldura înăbuşitoare, purta peste părul albit, o băsmăluță colorată. Valiza îi îngreuna mişcările mai mult decât vipia moleşitoare. Din când în când o mai lăsa jos şi o târa pe roțile ce se găseau ataşate la fundul ei.

Urcată în tren se aşeză în compartimentul gol, răsuflând uşurată. Nu-i plăcea singurătatea.

— Mergeți departe? mă întrebă ea deschis fără ocolişuri, dornică de sporovăială.

— La Constanța, i-am răspuns sec, fără a-i încuraja pofta de vorbă.

— Înseamnă că schimbați la Buzău, preciză ea, ca o cunoscătoare sadea, aşteptând de la mine o confirmare. N-am zis nimic. Îmi era prea cald. Fusesem nevoit să plec, iar o călătorie pe asemenea căldură îmi era destul de neplăcută şi mai ales greu de suportat. De parcă i-ar fi fost milă de starea mea sufletească, bătrâna mă lăsă în pace.

Iar când uşa compartimentului se deschise lăsând să intre un bărbat, se bucură. Drumul lung avea să i se pară mai uşor dacă avea cu cine sporovăi.

— Mergeți departe? îl întrebă ea pe bărbat.

— La Bucureşti nu ajung. Merg doar la Focşani. De aceea am ales personalul. E o distanță scurtă.

— Eu merg întotdeauna cu personalul. E mai puțină lume şi mai puțin grăbită.

— Fumați?

— Da, dar de ce mă întrebați?

— Fumați, dacă vă face plăcere! Îmi place mirosul de tutun. Al meu nu s-a lăsat, din cauza mea. Trage din pipă numai ca să-mi facă mie plăcere.

— Bună ziua, se auzi din cadrul uşii deschise vocea unei tinere femei, întrerupându-le conversația.

— Bună ziua dragă, bună ziua, îi răspunse băbuța înveselită la gândul de-a avea încă un însoțitor. Mai mult, o femeie avea mult mai multe de spus altei femei, decât un bărbat.

— Şi cum îți spuneam, poți să fumezi fără grijă, îşi continuă bătrâna gândul.

Bărbatul îşi scoase pachetul de „Start”

— Fumați? zise el către bătrână.

— M-a ferit Dumnezeu, se apără ea cu amândouă mâinile, în fața pachetului întins.

— Dar dumneavoastră? îşi continuă el invitația.

— Mulțumesc, nu, îi răspunse sec femeia nou venită, deschizându-şi ostentativ o revistă în care îşi cufundă privirile.

Bărbatul îşi aprinse țigara, trăgând cu sete câteva fumuri ce umplură compartimentul.

— Ei, aşa mai zic şi eu că merg cu un bărbat! Am mai multă siguranță. N-am încredere în cei care n-au nici un viciu. Nu sunt sinceri.

Bărbatul îi zâmbi. Părea plină de înțelepciunea unei vieți trăită fără nici un fel de oprelişti.

— Mergeți la copii, la Bucureşti? întrebă el mai mult ca să-i facă plăcere, decât din curiozitate.

— Da de unde! Merg la băi. Al meu mă trimite în fiecare an la Herculane.

Dac-ar fi fost mai tânăr aş fi bănuit că mă trimite ca să rămână cu una, dar aşa, mă trimite ca să mai scape de gura mea. Ei, maică, nu-i prea vorbăreț. Copii n-am avut că nu i-am putut face, dar am crescut o mulțime de copii din cartier. Dacă mergi şi întrebi de Mama Maria, mă ştie întreg cartierul. Ce zic eu un cartier, o jumătate din oraş. Am legănat doctori, ingineri, şi scuzați-mă, derbedei, cu aceiaşi dragoste. Părinții la serviciu şi Mama Maria cu ei. Aveam şi câte trei, patru deodată. Al meu se bucura că-l lăsam în pace. Tare-aş fi vrut să am şi eu. Câteodată plângeam ca o proastă de nenorocul meu, dar acum nu mai plâng. Uite, acum, când am plecat, toți s-au adunat să-mi aducă ceva. Ciocolăți, bani, tot felul de fleacuri femeieşti, rochii şi mărgele de-alea scumpe, care mai de care. Aşa fac în fiecare an. De-abia pot să le car. Dar n-am spus nimic. Georgel ar fi pus mâna pe

volan şi m-ar fi dus până acolo. Dar eu ştiu că n-are cum. Cu cota de-abia poate să mă ducă la spital când mi-e rău, darămite la băi.

— Şi soţul cu ce se ocupă? o întrerupse bărbatul a cărui ţigară se stinse la jumătate din cauza tutunului cioturos, ce se încăpăţâna să ardă.

— Uite vezi, de aia al meu fumează pipă. Ia ţigările, le sfărâmă şi le arde liniştit. Şi-aşa nu mai găseşti tutun de pipă. Al meu a fost profesor, profesor la Liceul de construcţii, completă bătrâna.

Bărbatul n-o mai întrebă nimic. Îşi scoase o altă ţigară, pe care o frecă cu degete tremurânde pentru a-i înmuia eventualele cioturi. Tânăra continua să-şi răsfoiască revista, neluând seama la conversaţia lor. Căldura din compartiment devenise de-a dreptul înăbuşitoare. Mama Maria deschise fereastra, după ce-şi desbrobodise capul, lăsându-şi părul albit în bătaia vântului şi a zăngănitului roţilor de tren.

— Tăcă-tăcă, tăcă-tăcă, uite aşa se duc şi zilele noastre. Ca mâine veţi fi ca mine.

— Cum ca dumneata? zise bărbatul ipocrit.

— Aşa ca mine, bătrână ca mine.

— Oho, aş vrea să fiu ca matale. Câţi ani ai?

— Încă puţin şi fac şaptezeci, zise ea cu nedisimulată mândrie.

— Păi cum, dumneavoastră mai adăugați?! Toate femeile se străduiesc să mai scadă, iar dumneavoastră...

— Dragul meu, prefer să se zică de mine, uite o bătrânică frumoasă, decât uite-o şi pe asta cum o face pe tinerica! Nu mi-a plăcut niciodată să fiu ridicolă. Mă simt mai bine când arăt ca o bătrână ce s-a ținut bine, decât ca altceva...

Ascultam sporovăiala ei şi mă bucuram că nu mă implicasem în tainele vieții, pe care cu atâta nonşalanță ne-o relata. Bărbatul continua să fumeze ascultând sau prefăcându-se că ascultă cu bunăvoință spovedania simpaticei bătrâne.

Nu mai aveam mult până la Focşani. Bărbatul cobora înaintea mea şi presimțeam că voi deveni eu ținta spovedaniilor pe care „Mama Maria" îl asaltase pe el. Într-adevăr, după ce trecurăm de Mărăşeşti, bărbatul se ridică, îşi luă valiza diplomat, apoi luându-şi şi rămas bun, coborî. Mă aşteptam ca să-mi adreseze un cuvânt. Dar spre norocul meu mă lăsă în pace. Bătrâna nici nu privea spre mine, cu toate că eu o priveam destul de direct.

Probabil că avea să converseze cu tânăra care-i era mai apropiată pentru astfel de lucruri. Aşteptam, fără nici un rezultat. Tânăra continua să fie tăcută. Frunzărea cu aceeaşi atenție paginile revistei. Strădania ei mi s-a părut curioasă la început, apoi am început să mă obişnuiesc.

Eu nici măcar asta nu făceam şi tot nu scosesem un cuvânt. Nu mai aveam mult. Trebuia să cobor la Buzău. N-aveam încotro, nu era tren direct spre litoral, iar singura posibilitate de a ajunge acolo, era cu schimbare la Buzău. Aşa că, după ce am trecut de halta Boboc m-am ridicat, mi-am luat sacoşa de voiaj din plasa de bagaje, am spus bună seara şi-am ieşit din compartiment. Nu mi-a răspuns nimeni. Intrigat, le-am privit prin geamul uşii pe care abia o închisesem. Cele două femei nu se sinchisiră. De parcă nu m-ar fi văzut. Curios, am mai deschis odată uşa compartimentului. Nici o reacţie. Am mai spus odată bună seara ba chiar şi la revedere şi, nimic! Am plecat uluit. Aşa ceva nu mi se mai întâmplase. M-am repezit la toaletă. M-am privit în oglindă. Eram eu, cel dintotdeauna. Trenul începu să încetinească. Intra în gară.

Pe coridorul vagonului, se auzi un strigăt.

— Dați-mi, dați-mi voie, îi este rău! Dar nimeni nu se mişcă.

„Mama Maria" vroia să dea ajutor, dar nu putea trece de călători.

Fața tânărului o zări însă atât de palidă, iar un tremur din ce în ce mai accentuat pusese stăpânire pe el, încât ea, care văzuse atâtea în viață se sperie. „Precis că este foarte bolnav", îşi zise ea luptând să străbată coridorul plin de călători grăbiți să coboare. Şi-ntradevăr, după câțiva paşi

tânărul, scăpând geanta de voiaj se prăbuşi. Cineva scoase un strigăt de spaimă. În jurul tânărului culoarul se eliberă brusc. Toţi se fereau privindu-l cu teamă. Nimeni nu se grăbea să-l ajute. Bătrâna se apropie de el.

— Dragul mamei, zise ea ridicându-i cu o mână capul ce se lovise de linoleum. Îl privi cu atenţie în albul ochilor bănuind despre ce-ar fi vorba. Chiar dacă trupul nu-i era scuturat de frisoanele specifice, la câte văzuse ea şi din câte aflase de la viaţă, îşi dădu seama că era epileptic. Nimeni nu-i putea face nimic. Nici un doctor măcar.

În vremea asta tânăra din compartiment, rămasă singură, îşi scoase cu precauţie capul pe culoarul aglomerat. O zări pe bătrână printre picioarele călătorilor, aplecată deasupra tânărului căzut. Înşfăcă valiza neagră cu o energie pe care nu i-ai fi putut-o bănui. Apoi se îndreptă cu iuţeală spre celălalt capăt al coridorului.

— Oameni buni, daţi-mi o mână de ajutor, se auzi glasul bătrânei. Călătorii rămaşi, se priviră stânjeniţi.

— Trebuie să-l cobor aici. Din câte spunea, aici trebuia să coboare. Ajutaţi-mă vă rog, insistă ea cu îndărătnicie.

Câţiva călători, apucară de trupul celui căzut. Bătrâna ridicând sacoşa acestuia, coborî la rându-i pe peronul plin de lume. Îl întinseră pe una din băncile de pe peron. Bătrâna îşi apropie urechea de pieptul lui, ascultându-i bătăile inimii.

Le auzi distinct, regulat. Nu-i nici o primejdie îşi spuse ea, dând să plece spre trenul din care coborâse. Dar trenul pornise, fără ca ea să-şi fi putut da seama. Îi fu frică să urce şi privi în urma trenului ce se depărta.

„Mama Maria" abia mai zări luminile aprinse din spatele garniturii. „Acum ce mă fac? Bagajele mele!" îi fulgeră prin suflet grozăvia în care intrase fără voie.

„Iaca poznă" îşi mai zise ea, lipindu-şi cu tristeţe palmele una de alta în poalele fustei uşoare de vară. Tânărul gemu. Bătrâna îl privi cu compătimire. „Eh tinere dac-ai şti..." Tânărul gemu din nou, în vreme ce „Mama Maria" se repezi la cişmeaua de pe peron să-i aducă cu baticul de pe cap, răcoarea apei strânse cu grijă de fibrele ţesăturii. Compresa trebuie să-i facă bine, gândi ea. Căldura asta-i de vină zise oftând. Merse încă o dată la cişmea, muie din nou broboada şi se întoarse vânturând-o c-o mişcare de rotaţie în aerul încins, răcorind-o cât mai mult. Apoi aşteptă. Aşteptă să-şi revină...

Călătorii treceau pe lângă ei, îi priveau şi clătinau din cap. Deodată bolnavul îşi mişcă o mână gemând. „Mama Maria" se aplecă deasupra lui, gata să-i surprindă orice cuvânt.

— Constanţa... Maria... Constanţa... rosti cu greutate, în inconştienţa lui, tânărul.

Înduioşată, bătrâna îl mângâie pe frunte. Săracul, cine ştie ce Marie l-o fi aşteptând la Constanța. Nu-i nimic! O să mă urc cu el în trenul de Constanța. O să-i explic controlorului, o să-i explice şi el când îşi va reveni, căci trebuie să-şi revină, dar cel puțin fac o faptă bună. Bagajele… Mă va răsplăti cel de sus. La Herculane mă pot duce şi după aceea. Doar nu-s cu bilet. Gazdele n-au decât să mă aştepte, gândi ea luând hotărârea de a se ruga de cineva s-o ajute să se urce în trenul de Constanța.

Găsi doi călători binevoitori. Ajunşi într-un compartiment liber, bătrâna îl întinse pe o banchetă apoi se aşeză şi, ostenită de drum, ațipi.

Noaptea se instalase de-a binelea, iar în lumina slabă de pe coridor, o tânără cu un geamantan negru imens, îşi căuta loc într-un compartiment mai liber, în vreme ce trenul se apropia de Făurei.

Sătulă de căutare, zărind bărbatul întins pe banchetă, tânăra se gândi că n-ar fi greşit dacă l-ar ruga să se scoale, să-i facă şi ei loc. Trenul încetinea. Intra în gară.

Tânăra trase de mânerul uşii. Pe bancheta de vizavi zări deodată pe bătrâna pe care credea c-o lăsase în trenul din care tocmai coborâse, la Buzău. Moțăia sau se prefăcea că doarme, pentru că la zgomotul uşii începu să se mişte. Trenul oprise.

Fără a mai deschide uşa compartimentului, tânăra se năpusti spre uşa de la coborâre. Nu avea de gând să coboare de partea luminată a gării, căci putea fi văzută. Coborî pe partea cealaltă a trenului, profitând de faptul că cineva lăsase în urmă uşa deschisă. Dintr-un salt fu jos, cu ochii aţintiţi în urmă, să vadă dacă bătrâna o recunoscuse. Trebuia să treacă mai repede de şinele de cale ferată şi să se piardă în noapte. Apucă valiza cu ochii măriţi de spaimă păşind pe şinele căii ferate alăturate, dar...

Un marfar trecu tocmai atunci în plină viteză şi tânăra dispăru sub roţi. Nimeni nu auzi strigătul de groază al tinerei dispărută în noapte pentru totdeauna...

Când şi cât am aţipit nu ştiu. M-am trezit după un timp la zgomotul produs de închiderea uşii compartimentului. Intrase păşind timid o tânără zveltă şi graţioasă.

Întreaga-i făptură degaja un ceva, un fel de a fi ce-ţi impunea o atitudine mai mult decât binevoitoare.

— Bună seara, murmură ea închizând uşa compartimentului.

— Bună seara, i-am răspuns eu, cuprins brusc de o sfială inexplicabilă.

S-a îndreptat spre locul de la geam, în diagonală cu locul meu, de parcă şi-ar fi cerut scuze că nimerise în acelaşi compartiment cu mine.

— Permiteţi, a mai şoptit trecând prin faţa mea.

— Desigur, domnişoară. Îmi face chiar plăcere. Ştiți, suport mai greu singurătatea, m-am pomenit minținд cu o seninătate şi un firesc pe care nu mi l-aş fi putut bănui mai înainte.

Ea se aşează ca-ntr-o plutire ciudată. Îşi strânse genunchii, acoperindu-i cu fusta lungă şi mătăsoasă. O priveam tăcut, dar în ochi cred că mi se putea citi dorința de a vorbi, de a comunica cu ea.

— Mergeți departe? am îndrăznit eu într-un târziu.

— La Constanța, spuse ea firesc, cu încrederea pe care un suflet curat o poate avea în cei din jur judecați după propriile-ți porniri.

— Şi eu tot acolo, am rostit cu o bucurie nedisimulată. Sper să nu vă deranjeze prea mult compania mea. Obişnuiesc să vorbesc mult, am continuat să mint, dând glas pornirii mele sufleteşti şi nu felului meu de a fi.

— Nu mă deranjează deloc. Abia trece timpul mai repede.

Atât mi-a fost de-ajuns. Am început să-i spun vrute şi nevrute, de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea şi pământul. Iar această senzație punea stăpânire din ce în ce mai mult pe ființa mea. Cu cât conversam mai mult, cu atât aveam senzația că o mai întâlnisem undeva. De la o vreme îmi simțeam făptura chinuindu-se sub povara acestui simțământ. O uşoară stânjeneală punea stăpânire pe rostirea

fluentă a gândurilor mele. Curând nu m-am mai putut stăpâni şi am întrebat:

— Cum vă numiți domnişoară?

— Maria. Dar de ce întrebați?

M-am gândit să-i ascund frământările mele, dar m-am trezit rostind:

— Trăiesc cu impresia că v-am mai întâlnit undeva.

Ea roşi puternic. Un tremur uşor al buzelor îi trădă emoția.

— Şi eu cred asta, murmură ea privindu-mă de-a dreptul în ochi.

Privirea ei mă tulbură şi mă reduse la tăcere.

Trenul se oprise undeva, într-o gară, ce nici unul dintre noi n-ar fi putu spune cum se numea. Iar atunci când tăcerea noastră devenise apăsătoare, odată cu pornirea trenului, am realizat că Maria cea din fața mea, semăna cu „Mama Maria". Am privit-o cu spaimă aproape, dar n-am fost observat.

Nu, nu mai eram în stare să mai înțeleg nimic. Bătrânica era Maria? Era peste putință! Era peste puterile mele de înțelegere!

Am părăsit nedumerit compartimentul. Voiam să înțeleg, să mă liniştesc şi să judec. Pe coridor nu era nimeni. Priveam din când în când, spre locul unde era Maria. Mi-am aprins o țigară.

O priveam şi nu mai ştiam ce să cred.

De parcă mi-ar fi înțeles gândul, Maria se ridică şi veni lângă mine. Am aşteptat-o cu nerăbdare.

Voiam să-i spun... Voiam să-i vorbesc...

Şi n-am putut rosti nici un cuvânt. Am întins mâna şi i-am atins umărul. I-am simțit trupul înfiorându-se. Nu s-a retras. Privea tăcută prin întunericul nopții spre luminile din depărtare. Când mi-am retras mâna, am simțit că trenul îşi încetinise mersul. De parcă cineva ar fi tras semnalul de alarmă. Frecarea roților se prelungi ca un strigăt.

Îmi imaginam ce scântei erau sub roți. Din şocul frânării, Maria căzuse în brațele mele. Eu însumi era să mă prăbuşesc.

Din vagoane se auziră strigăte de spaimă.

Când trenul se opri, toată lumea ieşi pe coridor

În vagonul nostru erau atât de puțini călători. Am deschis geamul. Ne oprisem undeva unde nu se zărea nici o urmă de viață. În lungul garniturii, aidoma nouă, călătorii îşi scoseseră curioşi capul prin geamurile deschise.

Apoi s-a stins lumina. Toate vagoanele fură cuprinse de întuneric. Se zăreau doar flăcările brichetelor sau a chibriturilor aprinzându-se în interiorul vagoanelor. Mi-am aprins o altă țigară. Maria îşi reluă poziția din fața geamului. Am privit-o. Mi s-a părut că plânge. N-am îndrăznit s-o

întreb. De-a lungul coridorului călătorii începuseră a presupune. Păreri diferite.

Afară acelaşi întuneric. Iar garnitura zăcea în aceeaşi nemişcare.

— Eu cobor să văd ce s-a întâmplat. Pur şi simplu nu suport să nu ştiu ce-i cu mine, am rostit îndreptându-mă spre unul din capetele coridorului.

— Vin cu tine, spuse ea cu voce tremurândă.

Mâinile noastre s-au întâlnit în întuneric. Nu trebuia să ne rătăcim, sau ne simţeam bine aşa. Era greu de spus.

Am ajuns la uşă, am apăsat pe maneta de deschidere şi am văzut că era blocată.

— Ce-i de făcut? murmură ea cu glas stins.

Şi eu intrasem în panică. Nu i-am răspuns. Am strâns-o mai tare de mână şi ne-am întors ajungând aproximativ în locul pe care-l părăsisem. Între timp călătorii se liniştiseră. Intraseră iar în compartimente, continuându-şi presupunerile.

Am aprins din nou bricheta. Ne-am găsit compartimentul, dar îmi dispăruse cheful de-a mă mai întoarce în compartiment. Fără a-i da drumul mâinii, am tras-o pe Maria după mine.

De fapt n-a trebuit să fac acest lucru. Ea mă înţelese şi dorea să mă urmeze. Am simţit acest lucru. De data aceasta ne-am

îndreptat spre celălalt capăt al vagonului. De fapt era chiar capătul trenului. Am ajuns la uşă, am apăsat clanța şi din nou blocată. Începusem să-mi ies din fire.

— Mai încerc şi aici, am zis îndreptându-mă spre uşa prin care de obicei se trecea dintr-un vagon în altul. De obicei aceasta se închidea cu un lanț şi un lacăt. Bâjbâind pe întuneric n-am găsit lanțul. Nu-mi venea să cred. Am aprins bricheta şi am constatat acelaşi lucru. Am tras de mânerele uşii culisante şi uşa s-a deschis de parcă toate lucrurile normale trebuiau să fie anormale şi invers. Aerul nopții ne întâmpină liniştit. Acelaşi întuneric şi nemişcare.

— Riscăm?! am întrebat-o.

Mi-a răspuns cu o strângere de mână.

Am sărit în pietrişul ascuțit dintre traverse.

Le-am simțit duritatea în tălpi. Mi-am dat seama că înălțimea era mare. M-am întors şi i-a întins brațele. S-a aplecat şi s-a lăsat luată în brațe. Avea trupul mai încordat decât al meu. L-am simțit când s-a lipit de mine cutremurată. Pentru o clipă amețisem. Ne-am revenit din surpriză destul de greu şi ne-am luat de mână ca la început. Apoi am ieşit dintre şinele de cale ferată cu gândul să ne îndreptăm spre locomotivă. Din când în când priveam la ferestrele vagoanelor. Întunericul lor era tulburat de licărirea vreunei țigări. Cineva întrebă:

— Pe unde ați coborât?

— Pe la capătul trenului, i-am răspuns laconic dându-mi seama că şi ei aveau uşile blocate.

Ne continuarăm drumul, ghicind denivelările terenului cu vârful picioarelor. Curând am ajuns la locomotivă.

— Hei!, am strigat. Nici un răspuns. Am mai strigat de câteva ori fără nici un rezultat. Atunci am luat o piatră găsită pe pipăite şi am lovit în metalul locomotivei. Nici un răspuns. La lumina nelipsitei mele brichete, am dibuit treptele spre mecanic.

M-am urcat. Uşile erau blocate. Pa geam n-am zărit nimic. Am strigat din nou, lovind cu palma în sticla fierbinte. Nici un răspuns. Ea mă aştepta.

— Nu-i nimeni, i-am zis coborând.

Înțelesese fără să-i spun. Am tăcut înspăimântat.

Nu-mi puteam explica nici asta, pe lângă celelalte lucruri ce se adunaseră în sufletul meu de-a lungul zilei. Căldura ei mă liniştea. Ne-am îndreptat spre capătul trenului.

— Mergem, ne luam bagajele şi plecăm. Părăsim trenul ăsta blestemat. Trebuie să găsim un sat, o casă. Nu s-a sfârşit lumea cu asta, i-am zis cu hotărâre, în vreme ce ne deplasam spre coada trenului.

Când ajunsesem la jumătate o voce din noapte întrebă:

— Ați aflat ceva?

Nu am răspuns. De parcă ar fi vrut să ne pedepsească pentru asta, trenul porni. Plecă la fel de brusc după cum oprise. Luminile nu se aprinseră decât după ce s-a îndepărtat mult de noi. Plecase pe întuneric, fără a ne fi putut da seama că avea să se întâmple ceva.

Ne-am privit în tăcere, fără a regreta cu adevărat pierderea locurilor şi a bagajelor. Am pornit în urma lui fără a ne spune nici un cuvânt.

Întunericul prinse să-şi îndulcească nuanțele.

Ieşise luna. Se înseninase şi un vânt răcoros cu miros de grâu copt, năvălea peste trupurile noastre înfierbântate.

O sprijineam atent. Traversele străluceau mat, în lumina lunii, ajutându-ne să le dibuim mai uşor. Mergeam fără grabă, de parcă am fi vrut deopotrivă ca drumul nostru să nu se mai sfârşească. Deodată ea se împiedică. Era să cadă. N-am lăsat-o. Am luat-o de umeri şi i-am oprit căderea. Apoi nu i-am mai dat drumul. N-am mai putut. Pur şi simplu n-am putut. Trupurile dogoreau în nemişcarea ce ne cuprinsese. Iar gurile noastre s-au întâlnit într-o minunată căutare. Ne-am cuprins în brațe cu disperarea unei minunate regăsiri. De parcă ne-am fi căutat toată viața. Doar nevoia de aer, ne-a făcut să ne reamintim că existăm.

Ne-am desprins din îmbrățişare regretând. Şi ne-am continuat drumul. Strălucirea mată a traverselor ne dădea

încredere. Stăteam cu simțurile treze la orice zgomot ce l-am fi putut auzi. Dar nimic. Mergeam fără oprire sperând să dăm peste ceva care să ne poată lămuri.

Curând am început să simțim oboseala. Dacă pentru lungimea pasului meu, trebuia să-mi scurtez fuleul pentru a nu depăşi intervalul traverselor, ceea ce era destul de greu, nici pentru pasul Mariei nu era uşor. Ceasurile de mers, într-o linişte nefirească, treceau pe lângă noi fără să le simțim curgerea. Şi nici un semn de viață. Nici un tren care să mai treacă, nici un lătrat de câine. Alături de Maria, de tăcerea ei, mă simțeam liniştit şi mai ales puternic. Mi se părea că nu există primejdie pe lumea asta care să-mi poată pune în primejdie liniştea vieții. De aceea continuam să merg încredințat că nimic neplăcut nu mi s-ar fi putut întâmpla. Timpul trecea fără ca noi să ne dăm seama. Deodată, de undeva se auzi ceva ce semăna cu un murmur neclar, ca o rumoare minerală, ciudată. Ceva luminos clipi la orizont semănând cu fulgerele unei îndepărtate furtuni.

Ne-am oprit. Mâna ei tremura în căuşul palmei mele. I-am strâns-o în semn de liniştire. De acolo, de unde zărisem fulgerul, zarea începuse să se lumineze uşor. Nu se zărea de fapt nici o lumină în adevăratul sens al cuvântului, ci doar un fel de tivire ca, o ceață luminoasă în bezna văzduhului

spuzit de stele. Părea că luna-şi primeşte lumina înapoi, din oglinda unui lac îndepărtat, cufundat într-o noapte veşnică.
Nedumeriți, ne-am continuat drumul. Trebuia să ajungem neapărat, acolo. Era singura noastră şansă de a da de viață şi de a ne lămuri. Cel puțin eu simțeam această nevoie de liniştire a sufletului şi nu voiam s-o înspăimânt şi pe Maria cu întrebările ce mă chinuiau şi a căror răspunsuri ar fi putut să mă facă să înțeleg ceea ce văzusem, sau poate credeam că văzusem.
Poate ajungând în zarea luminată crepuscular aveam să aflu, aveam să mă liniştesc.

* * *

Profesorul Brumaru se sculă cu o durere neînțeleasă de ceafă. „Bătrânețea" îşi spuse el, ridicându-se, cu mişcări leneşe, din aşternutul mototolit de somnul agitat, pe care-l avusese peste noapte. Dormea stăpânit de vise prosteşti, pe care acuma, treaz fiind, nu le mai putea povesti. O visase pe Maria luptându-se în împrejurări ciudate, cu tot felul de monştri şi extratereştrii. Pentru ce, în ce împrejurări, nu-şi putea aminti. „Asta înseamnă că trebuie să se întoarcă băbuța mea", îşi zise profesorul încercând o explicație.

Cu părul alb, la cei peste şaptezeci de ani, se arăta stăpân pe trupul lui. Fusese ceea ce se numea un bărbat bine la viața lui. Munca intelectuală îi menținea vigoarea fizică până după ieşirea la pensie. Faptul că Maria nu-i dăruise copii, era pentru el o mare pierdere, pentru care ea încercase să-l consoleze printr-o grijă excesivă față de persoana lui. Secretul vieții lor, care nu mai era de mult un secret pentru o bună parte din oraş era Maria. Ea veghease fericirea lui şi-a tuturor celor care au avut nevoie de ea. În cartier i se spunea de la o vreme „Mama Maria" . Ea care nu fusese niciodată mamă, se bucura ca un copil ori de câte ori cei pentru care fusese ca o adevărată mamă, veneau să o vadă şi să-i cinstească omenia.

Brumaru se îndreptă surâzând spre baia faianțată cu ani în urmă. Era sub impresia aducerilor aminte, şi a pastei de ras cu care-şi clăbucea fața când auzi soneria. Apucă un prosop, se şterse de spumă, îndreptându-se spre uşa de la intrare. Niciodată nu ar fi primit pe cineva într-o stare ce ar fi trădat desconsiderația. Îşi trecu la repezeală pieptănul prin păr îşi trase pantalonii peste pijama şi îşi acoperi bluza cu un halat de casă din mătase, pe care Maria i-l alesese înainte de a pleca la Herculane. Avea întotdeauna grijă să-i cumpere câte ceva, înainte de a părăsi, pentru câteva zile chiar, liniştea căminului lor.

În fața uşii stătea un civil şi un plutonier de miliție.

— Aici locuieşte tovarăşa Maria Brumaru? se adresă civilul cu blândețe în glas, profesorului.

— Da, dar nu e acasă, preciză bătrânul profesor deschizând larg uşa, poftind cu un gest al mâinii pe cei doi, să-i păşească pragul casei. Bărbații intrară cu sfială. Sufrageria mobilată cu gust şi cu tot ceea ce poate fi confortabil unor oameni ce-şi duc un trai liniştit. Profesorul îşi făcuse de fapt din sufragerie şi cabinet de lucru, unde chiar şi acum îşi mai pierde ore printre cărțile bogatei biblioteci cu care-şi împodobise pereții. Se aşezară tăcuți. Profesorul întrebător, musafirii stânjeniți. Nu ştiau cum să înceapă.

— Dacă nu vă supărați, ne puteți spune unde se află soția dumneavoastră, acum? întrebă civilul.

— Desigur. Este plecată la băi, la Herculane.

— De mult? se interesă el.

— De câteva zile.

În fiecare an face la fel. Abia aşteaptă să plece, dar odată plecată nu stă mai mult de o săptămână.

Dorul de casă o aduce înapoi, lămuri profesorul cu liniştea firească a omului obişnuit cu tipicul celui de lângă sine.

— Aţi putea recunoaşte vreun lucru cu care a plecat? îl întrebă miliţianul cu o voce ce trăda nerăbdare şi profesionalism.

— Desigur, chiar eu am ajutat-o să-şi înghesuie toate lucrurile, în valiza neagră pe care abia am reuşit s-o închid.

Plutonierul scoase din servieta de piele pe care o ținea pe genunchi, un şirag de mărgele rupt, un batic negru cu trandafiri presărați într-un chenar albăstrui, ce-şi estompau stridențele coloristice în savante asocieri vegetale armonizându-se estetic într-un cadru sobru şi elegant.

Bătrânul apucă cu mâini tremurânde obiectele, plecându-şi privirile. Înțelese că ceva neplăcut se întâmplase şi că prezența lor se datora acestui lucru. Recunoscu mărgelele dăruite de Silviu, inginerul crescut de ei, cu câteva zile înainte de plecare. Baticul i-l cumpărase chiar el.

Rosti sfârşit:

— Sunt ale Mariei...

Plutonierul aşteptă câteva clipe, apoi spuse:

— Din păcate s-a întâmplat un lucru nu tocmai plăcut.

— Bănuiesc, altfel nu veneați, zise încet, dar ferm, profesorul.

— Soția dumneavoastră a suferit un accident.

Se pare că a vrut să schimbe trenul şi nu a fost atentă la trecerea unui marfar. A fost lovită din plin…, zise civilul, oprindu-se la geamătul bătrânului. Îl văzu pe acesta cuprinzându-şi capul în mâinile tremurânde.

— Un singur lucru ne face să ne gândim că ceva nu este în regulă, zise plutonierul.

Unde ați spus că a plecat?

Profesorul nu le răspunse. O stare de anxietate puternică puse stăpânire brusc pe ființa lui.

Cu ochii ficşi, privind imobilul printre firele de păr căzute pe frunte, nu mai rosti nici un cuvânt.

— La Herculane? îngână ca un ecou civilul aşteptând de la bătrân confirmarea. După un timp acesta-şi clătină capul afirmativ.

— Păi atunci ce căuta la Făurei? se întrebă plutonierul nedumerit.

Bătrânul îşi ridică privirile. Ochii prinseră a-i străluci. Apoi, de parcă brusc i s-ar fi aprins în suflet o speranță, îi privi pe cei doi rostind:

— Poate nu e ea. Dacă astea le-ați găsit în Făurei, nu e ea. N-avea ce căuta acolo. Din Bacău la Herculane, trece numai prin Bucureşti. Pe acolo trece de fiecare dată. Schimbă numai trenul. Poate nu e ea, ce ziceți?

Cu o mină încurcată civilul spuse:

— Şi totuşi actele de identitate, buletinul vreau să zic, este al dumneaei. Altfel nu ştiam cine este şi nici unde stă.

— Da aveți dreptate, conchise bătrânul gârbovindu-se brusc.

— Din nefericire nu vă putem chema la identificare. N-a mai rămas mare lucru. Numai dacă sunteți destul de curajos.

— Desigur, desigur, murmură el ridicându-se în picioare. Desigur, desigur mai repetă îndreptându-se spre baie. Cei doi îl priviră neliniştiți. Auziră zgomotul apei curgând şi se calmară. Într-adevăr, profesorul intrase în baie pentru a-şi răcori capul. Se temea de un infarct. Fusese prevenit de medic de mai multe ori. I se dăduseră chiar şi calmante, pe care arareori le folosise. Acum luă o doză dublă. Se privi în oglindă şi se mustră. Dacă l-ar fi văzut Maria nu l-ar fi lăsat aşa. „Era bărbat sau ce era" .

Gândul la vorbele ei, îi făcu bine. Ieşi ceva mai stăpân pe sine.

— Trebuie să fac cele cuvenite, zise el cu vocea tremurândă, semn că nu-şi revenise pe deplin. Unde este?

— Tot ce a mai rămas, este la morga oraşului. Vă însoțim, zise civilul.

— Vă mulțumesc. Numai cât să-mi pun ceva pe mine, spuse el, părăsind sufrageria.

„E tare bătrân" păru să spună privirile plutonierului aşteptându-l. Şedeau păstrând tăcerea, apăsați ei înşişi de durerea acestuia păstrată cu atâta demnitate.

Profesorul se întoarse repede. Îşi pusese un sacou închis peste cămaşa albă, la care nu mai adăugase cravata, aşa cum obişnuia întotdeauna.

Ieşiră împreună. Jos îi aştepta o maşină. Drumul până la morgă îl făcură în tăcere. Cu cât se apropia mai mult cu atât agitația profesorului creştea.

Îşi frământa mâinile tot mai mult. Când automobilul se opri, trupul îi era cuprins de frisoane. Soarele îşi continua revărsarea peste pământul încins zile de-a rândul.

Intrară fără a mai fi opriți de portarul spitalului.

Ajunşi în subsolul camerelor frigorifice, îl găsiră pe autopsier închizând una din uşile prin care tocmai introdusese un cadavru.

— Bună ziua, spuse plutonierul.

— Ziua bună, le răspunse plictisit acesta. Iar ați venit?

— Da doctore. Ştiți în problema identificării Mariei Brumaru. Cea de la Făurei. Ți-am adus-o ieri în sacul acela...

— Ah, da... Mi-amintesc, zise el brusc lămurit.

Deschise uşa unei alte despărțituri. Scoase un sac din pânză cauciucată.

— De fapt n-a rămas cine ştie ce. Un picior de la genunchi în jos, câteva degete şi fragmentele din îmbrăcămintea ce a

mai putut fi recuperată, preciză el în vreme ce dezlega gura sacului.

Apoi, îi răsturnă conținutul pe masa acoperită cu tablă zincată. Fragmente din ceea ce fusese odată un trup, se împrăştiară înghețate, scoțând un zgomot sec, pe tabla curată. Profesorul scoase un geamăt, şi se prăbuşi murmurând.

— Pantoful, paaantoooful!- Apoi nu mai zise nimic. Rămase rigid, cu ochii ieşiți din orbite, în vreme ce plutonierul se uita la pantoful căzut laolaltă cu ce mai era în sac, pe masa zincată. Nu înțelegea mare lucru. Îl luă şi-l aşeză cu talpa întoarsă pe laba piciorului rămasă ca prin minune întreagă. Era mărimea potrivită.

Medicul, care văzuse destule în viața lui, se repezise în ajutorul profesorului Brumaru.

Era întotdeauna pregătit. Câteva picături tonice, avea să-i redea puterea. Îl aşezară pe scaun strângând conținutul în sac, aşteptând efectul. Curând profesorul îşi reveni. Ceru apă. Bău un pahar întreg, răsuflă adânc, cu greutate, după care aşteptă cu privirile mirate o întrebare fără răspuns. După un timp şopti:

— Pantoful...

— Ce-i cu pantoful?! întrebă civilul.

— Nu este al Mariei!

Îl priviră stupefiați.

* * *

Ne-am continuat drumul în întunericul nopții aşteptându-ne să ne apropiem de luminile întrezărite.

Dar parcă stăteam pe loc. Zarea luminată, rămânea tot atât de îndepărtată ca şi până atunci.

Mă aşteptam să văd fulgere, dar nimic.

Mă aşteptam să apară nori, care să acopere cerul spuzit de stele, dar nimic. Totul părea cuprins de o ciudată încremenire. Zarea luminată era singurul semn, că undeva în spațiu era viață, sau cel puțin aşa credeam.

— Am obosit, spuse Maria cu glas şoptit, de parcă s-ar fi jenat să recunoască acest lucru.

— Să ne aşezăm puțin, am consimțit, aşezându-mă ostenit, de parcă atâta aş fi aşteptat. Rostirea ei mă făcu să realizez că eram eu însumi obosit.

Ne-am aşezat pe şina lucioasă de cale ferată. Era fierbinte. Nu ne îndoiam că era şi curată. Trecerea atâtor roți de tren o lustruiseră de-al lungul timpului, fără a-i da răgazul necesar oxidării. Numai faptul că de atâta vreme nu se arătase nici un tren, mi se părea curios.

De asemenea trebuia, de mult să se ivească lumina zorilor. Mergeam mai bine de patru ceasuri şi ar fi fost timpul să se lumineze de ziuă.

Dar mă rog, acestea erau temerile mele şi nu trebuia s-o sperii pe Maria.

Am cuprins-o pe după umeri. Avea trupul fierbinte.

Din când în când percepeam un tremur uşor trecându-i prin trup, însoțit de un oftat abia desluşit.

— Cum te mai simți? am întrebat-o.

— Mai bine. Era mai greu dacă eram singură, a spus ea cu glas convingător.

„ Era mai bine dacă nu coboram” mi-am zis eu în gând, fără a rosti cu voce tare acest lucru. Dar degeaba mă mai lamentam acuma. Trebuia să ne ridicăm şi să plecăm mai departe.

— Gata? am întrebat-o.

S-a ridicat fără să-mi răspundă. Cred că era foarte obosită, dar se temea să mi-o spună, de frică să n-o părăsesc, sau din dorința de a-mi fi alături în toată absurditatea aceasta.

Ne continuarăm drumul, călăuziți de strălucirea mată a traverselor şi a luminii crepusculare ce tivea depărtatul orizont nocturn. La început am continuat să ne deplasăm cu aceeaşi ardoare. Câteva ceasuri mai târziu aveam să ajungem. Era imposibil ca odată cu trecerea timpului să nu

se ivească zorile. Trebuia să nu ne lăsăm înfrânți şi să ne continuăm drumul. „Numai dacă ar rezista”, îmi ziceam privind-o cu îngrijorare. Îi lăsasem mâinile libere, pentru ca să se poată mişca mai uşor. O vedeam bine. Lumina stelelor şi a lunii îi estompa trăsăturile făcând-o şi mai frumoasă.

Am lăsat-o să meargă înaintea mea cu câțiva paşi. De parcă i-ar fi fost teamă să nu se depărteze prea mult, se opri. Am ajuns-o. Mă luă de braț, căutându-mi sprijinul. M-am bucurat. Ne-am continuat drumul în tăcere. După câtva timp am simțit că ostenesc. Ea nu spunea nimic.

Avea o rezistență ieşită din comun. Am îndrăznit să-i spun totuşi.

— Ne mai aşezăm puțin?

— Da, mi-a răspuns aşezându-se în acelaşi mod ca în popasul anterior.

Şinele de cale ferată erau mai fierbinți.

Părea că odată cu trecerea timpului, fierul acumulase căldura lunii şi a stelelor. Numai că zorile se încăpățânau să nu apară, deşi trecuseră atâtea ceasuri. Mi-am privit ceasul. Mergea.

Se făcuse aproape ora 8. Deasupra noastră era acelaşi cer înstelat şi aceeaşi lună. Mai mult, mi-am dat seama că poziția lor rămăsese neschimbată.

Începusem să fiu cuprins de panică.

Atâta nefiresc, devenise apăsător, amenințător chiar.

— Pornim? zise ea cu glas liniştit ridicându-se.

„Oare dacă ar fi ştiut că mie însumi a început să-mi fie teamă, cum ar fi reacționat? Ar fi rămas lângă mine?"

Ne-am ridicat, şi am pornit din nou, cu îndârjire furioasă în pasul nostru, încercând din toate puterile să înghițim blestematele distanțe până la lumina ce se încăpățâna să rămână depărtată.

* * *

Profesorul Brumaru ieşi din subsolul clădirii clătinându-se. Efectul picăturilor fusese salvator. Cei doi îl însoțiră până la intrarea în policlinică. Nimeni nu scotea nici un cuvânt. Se urcară în maşina încinsă de soare, cu mişcări de somnambuli. Nimănui nu-i venea la îndemână să deschidă o fereastră spre cele întâmplate.

Stânjeneala pusese stăpânire pe toți, deopotrivă. Maşina îşi continua drumul prin aerul fierbinte, mirosind a asfalt şi a oraş încins. Trecură prin centrul oraşului aproape pustiu la acea oră, spre sediul miliției municipale. Tăcerea continua să le fie tovarăş de drum. Abia când intrară în biroul plutonierului fu izgonită. În cameră se mai aflau trei birouri,

din care numai unul era ocupat de un sergent major ce se chinuia cu o maşină de scris.

— Te-a căutat şeful, îi spuse sergentul, plutonierului de cum îl văzu intrând.

— Bine, o să mă duc imediat ce termin. E urgent?

— Nu ştiu, zise acesta continuând să-şi caute literele în tastatura maşinii.

— Luați loc, se adresă civilul bătrânului, luând el însuşi un scaun.

Profesorul se aşeză taciturn.

— Va trebui totuşi, să încheiem un proces-verbal. Actele sunt în fond ale soției dumneavoastră, iar legea ne cere să întocmim o serie de formalități, zise plutonierul pe ton de scuză, continuând să scoată din sertare tot felul de formulare.

Apoi începu să le completeze cu un scris caligrafic. Profesorul fu invitat să le citească şi să le semneze. Le semnă fără a le mai citi.

Când toate actele fură întocmite civilul se ridică în picioare, ca pentru a-şi lua rămas bun.

— Ne pare rău, sincer ne pare rău. Au rămas prea puține indicii materiale pentru a putea continua cercetările. Să zicem că aveți dreptate, că pantoful nu este al soției dumneavoastră, dar faptul că nu a venit până acum, poate fi

un indiciu că s-a întâmplat ceva, ce din nefericire, v-am adus la cunoştinţă. De-am fi avut măcar… eh, dar ce să mai vorbesc, se abţinu deodată civilul văzând paloarea ce se aşternea pe faţa bătrânului profesor.

— Domnule profesor, continuă el, vă rog să ne credeţi că sincer ne pare rău. Din păcate nu avem alte mijloace de cercetare. Dacă ştiţi alte amănunte, vă rog nu vă descurajaţi. Cereţi-ne eventual ajutorul. Vom fi alături de dumneavoastră în orice împrejurare. Deocamdată vă rog să primiţi sincerele noastre regrete. Dacă doriţi puteţi incinera ceea ce v-a arătat. E omeneşte să vreţi acest lucru. V-am eliberat şi cele necesare în acest sens, zise el întinzându-i nişte hârtii.

Profesorul se ridică, întinzând mâna cu greutate după ele. Se gârbovise, iar pe tenul livid se ghiceau eforturile făcute pentru a fi stăpân pe sine.

— Vă oferim maşina noastră, zise civilul deschizându-i uşa.

— Vă mulţumesc, zise bătrânul, lăsându-se condus până la maşină.

Ţinea în mână hârtiile şi tot nu-i venea să creadă că i se întâmplase o asemenea tragedie. În adâncul sufletului, îndoiala se transforma treptat în speranţă. „Pantoful nu e al ei” continua să se repete în adâncul fiinţei lui. „Nu e ea. Ea nu putea să-mi facă aşa ceva” se trezi el murmurând de

parcă ar fi vrut s-o scuze. Şoferul îi auzise murmurul nedesluşit. Îşi întoarse privirile către el:

— Aţi spus ceva?

— Nu, nu. Nimic… preciză cu greutate, reintrând în muţenia de mai înainte.

Curând ajunseră în faţa blocului. Coborî din maşină strângând mâna şoferului. Paşii îl purtau aproape fără voie spre apartamentul pustiu.

* * *

După acele ceasornicului mergeam de mai bine de zece ore. Îngrijorarea mea devenise de-a dreptul o povară. Îmi simţeam capul plesnind de gânduri care mai de care de neînţeles. Cerul continua să fie nemişcat. Stelele rămăseseră în acelaşi loc, luna lumina cu aceeaşi intensitate traversele căii ferate, iar lumina din zare, la fel de îndepărtată.

Ne continuam drumul în tăcere. Eu din ce în ce mai greu, Maria la fel de hotărâtă ca la început.

Mărturisesc sincer că tenacitatea ei a început să mi se pară suspectă. Mă surprindeam adeseori, privind-o altfel decât o privisem până atunci.

Deodată, când aproape că nu mai suportam să tac, am observat că strălucirea şinelor de cale ferată în bătaia lunii se estompa brusc. Alarmat mi-am dat seama că şinele dispăruseră. Ne-am oprit nedumeriți. De pe ultima traversă pipăiam cu privirile, ba chiar şi cu tălpile pantofilor, fără nici un folos. Se sfârşise. Nici urmă că ar fi fost măcar vreo cale ferată. Dar trenul?

O cărăruie destul de mare continua în fața noastră, să ne arate că totuşi mai putem să ne continuăm drumul.

Ne-am aşezat pe această ultimă traversă fără teamă că ne vom păta hainele cu gudronul specific.

— Şi trenul?, am murmurat a întrebare mai mult pentru mine, decât pentru ea.

Am privit-o uluit.

— Care tren?, o auzii pe Maria spunând.

Am privit-o uluit

— Cum care tren?

— Care tren băiatule? îmi zise ea cu glas schimbat.

Am tăcut. Am tăcut şi n-am mai putut rosti nici un cuvânt. Mâinile-mi căutau un punct de sprijin în pietrişul fierbinte, mereu tot mai fierbinte.

De parcă vroiam să mă frigă, să mă trezească.

Dar nu, dimpotrivă. M-am cufundat tot mai mult în bezna nopții. Am apucat să-i mai rostesc o dată numele.

— Maria...

Am zărit-o aplecându-se îngrijorată deasupra frunții mele. Avea chipul blajin, plin de compătimire pentru starea în care mă aflam. Apoi m-am mai ştiut nimic. Imaginea chipului ei înconjurat de stelele văzduhului, a fost ultima legătură conştientă cu mine însumi.

* * *

Bătrâna privea consternată. Nu înțelegea nimic din toată bolboroseala tânărului. Se vede că m-am înşelat. Nu-i numai epilepsia. Ar fi trebuit să-şi revină de atunci. Şi mereu mi-a rostit numele.

Sau, mă rog, nu al meu, ci al celeilalte Marii. Doamne cât e de bolnav. Dar oricum nu-mi pare rău! Ce s-ar fi făcut fără mine îşi mai zise ea gata să mai surprindă ceva din delirul celui ce dădea semne că-şi va reveni din lunga-i cădere.

Şi într-adevăr, nu multă vreme după asta, tânărul deschise ochii de-a binelea.

— Ei, te-ai trezit? îl întrebă cu nedisimulată bucurie Mama Maria .

Tânărul se ridică anevoie în capul oaselor, fără a-i răspunde. Privi buimăcit în jurul lui. Îşi ridică privirile spre plasa de bagaje. Se linişti. Sacoşa era la locul ei. Îşi duse mâna la

fruntea umezită de atâtea comprese, neînțelegând prea bine ce i se întâmplase.

— Unde mă aflu? rosti el cu privirile rătăcite spre geamul acoperit de întunericul de afară.

— Tu băiete, te afli pe drumul cel bun. Mai avem puțin şi coborâm, la Constanta. De mine-i mai rău, zise bătrâna oftând. În loc să ajung la Herculane, uite unde merg, mai adăuga ea.

Am privit-o îndelung. O văzusem aievea prin tot ce trecusem. Eu eram tânărul care o chinuise fără voia lui şi numai eu eram vinovat de cele întâmplate.

— Vă rog să mă scuzați, am îngăimat ruşinat de buimăceala mea, ce nu-şi mai avea nici o justificare atâta vreme cât redevenisem eu însumi.

Ea îmi zâmbi înțelegătoare. Surâsul ei blajin mă făcu să răsuflu uşurat. Nu mă condamna.

Am privit din nou spre plasa de bagaje.

— Dar valiza? m-am trezit întrebând-o.

— Eh, o să merg la Bucureşti. Probabil că acuma o fi la biroul de bagaje pierdute. Am pățit aşa ceva c-o umbrelă, zise ea forțându-se să pară indiferentă. Important este ca tu să ajungi la Maria, la Constanța, zise ea zâmbindu-mi şăgalnic.

Am roşit şi am rostit totuşi:

— Care Marie?

— Las că ştii dumneata care. Toată noaptea ai pomenit-o. Poate şi de asta nu-mi pare rău că te-am ajutat. Mai greu îmi va fi să mă întorc acasă. Că de băi nu mai poate fi vorba, zise ea înveselită.

— Ba o să mergeți şi la băi, m-am grăbit eu s-o asigur. Iar pe Maria, pe Maria, o s-o cunoaşteți când coborâm. Mă aşteaptă în gară. Mâine ne ducem la ofițerul stării civile, m-am destăinuit de parcă-aş fi vrut să mă încredințez eu însumi de adevărul spuselor ei

Nu trebuia s-o indispun pe această bătrână simpatică, cu neîncrederile mele. Dacă ea spunea că există o Marie, poate că aşa a fost. Eu nu-mi aduceam aminte de nimic. Iar durerea de cap mă obliga să fiu conciliant. Iar despre Maria, ah da, despre Maria parcă începusem să-mi amintesc ceva. Putea fi oare adevărat ceea ce mi se întâmplase? Putea tot atât de bine să mi se fi năzărit. Odată cu liniştirea durerilor din ceafă, imaginea ei devenea tot mai clară.

— Şi ea ştie de boala dumitale? îmi întrerupse ea gândurile.

— Nu. Care boală? am întrebat-o eu nedumerit.

— Că doar nu e prima dată când pățeşti aşa ceva, zise bătrâna cu voce tainică.

— Vă jur că nu ştiu ce mi s-a întâmplat. N-am mai pățit aşa ceva niciodată, m-am grăbit eu s-o asigur cu toată sinceritatea.

M-a privit lung, contrariată de ceea ce-i spusesem. Apoi am simțit asta, m-a crezut.

M-am bucurat în sinea mea, pentru că era adevărat. „Mama Maria" fusese alături de mine, un străin pentru ea, la fel de bună ca Maria mea. Şi singura răsplată pentru aceasta, era s-o fac părtaşă şi la bucuriile vieții mele, nu numai la necazuri. Dacă Maria exista trebuia s-o bucur şi pe ea.

De parcă mi-ar fi ghicit gândurile, bătrâna îmi zâmbi, liniştindu-mă.

Întunericul nopții începu să se destrame.

O geană de lumină, prinse a se deschide la orizontul îndepărtat. Am deschis geamul. Răcoarea dimineții îmi făcea bine. Obosită „Mama Maria" mă privea mulțumită.

* * *

Când bătrânul profesor deschise uşa apartamentului, auzi apa de la bucătărie curgând şi zgomot de farfurii aşezate în chiuveta smălțuită. Nu-i venea a crede. Lăsă uşa de la intrare deschisă. Paşii îl purtară spre bucătărie. Ochii îi ieşiseră din orbite zărind-o.

— Tu aici? îngăimă el înainte de a se prăbuşi. „Mama Maria" întoarse capul zâmbind, pentru ca imediat după aceea, zâmbetul să-i înghețe, transformându-se în spaimă şi îngrijorare.

Îşi scutură mâinile de apa rece şi se îndreptă spre bărbatul căzut. Încerca să-l ridice. Era greu, dar nu peste puterile ei. Reuşi să-l târască pe canapeaua din sufragerie. Îi scoase haina şi îi ascultă inima. Bătea nebuneşte. Alergă spre dulapul cu medicamente. Picăturile de valeriană nu-i puteau fi administrate. Gura bătrânului profesor era încleştată.. Atunci îşi căută cu febrilitate seringa. Trebuia să-i facă injecția.

Mai fusese în situația aceasta, iar ea ştia ce trebuia făcut.

Nu-i mai ardea de sterilizare. Fusese încuiată bine în cutia metalică. Nu era timp s-o sterilizeze din nou. Trebuia să rişte. Îi suflecă mâneca brațului, îi căută vena şi-i înfipse acul.

Apoi se aşeză să-şi tragă sufletul aşteptând efectul injecției. După zgomotul ce-i pătrundea în apartament, îşi dădu seama că uşa rămăsese deschisă. Se îndreptă s-o închidă. Pe hol zări hârtiile, pe care soțul ei le ținuse în mână.

Le ridică, îşi luă ochelarii, apoi pe măsură ce le citea, o spaimă cumplită o cuprindea:

— Dumnezeule, ce tragedie! Certificat de deces pentru mine?! Ce s-o fi întâmplat? bâigui în neştire.

Apoi brusc începu să găsească explicația.

„Desigur, păi cum altfel? Ce grozăvie! Cine şi-ar fi putut închipui? Deci hoața a fost lovită de tren. De aceea a ieşit val vârtej din compartimentul în care intrasem cu tânărul acela.

Dar cum puteam să-l las?

Cine ar fi putut bănui că era atât de bolnav. Aproape tot timpul delira. Şi eu ca o proastă m-am luat după el. Dacă moare al meu... Doamne, asta să-ți fie răsplata pentru binele ce am făcut?

Nu trebuia să cobor la Buzău. N-ar fi murit, e adevărat. Dar oricum e prea târziu să mai regret.

Trebuie să am grijă de el , zise ea lăsând hârtiile să cadă pe masa din sufragerie.

Pe canapea, bătrânul Brumaru începu să-şi revină. Maria răsuflă uşurată. Cu paşi repezi se mişca încoace şi-ncolo, pregătind câte ceva.

Îi puse pe frunte o compresă rece. Profesorul tresări şi-şi deschise ochii.

— Eşti aici, murmură el cu vocea obosită.

— Desigur, dragul meu, desigur, se grăbi ea să-i răspundă.

— Deci am avut dreptate. Pantoful nu era al tău..

— Lasă asta, fii liniştit, se grăbi ea să-l potolească dându-i paharul cu picături tonice.

Îl susținu, ajutându-l să-şi ridice capul şi să soarbă conținutul paharului. Apoi îl văzu cum ațipeşte zâmbind. Se bucură ca atunci când o sărutase prima dată.

RĂZBOIUL MUŞTELOR

Peste apa Moldovei, la intrarea târgul Romanului avea un pod cu arcade din fier şi beton, treceau în trap nervos cai trăgând la căruțe de tot felul. Într-o căruță, cu doi boi la jug, mergând domol, trecea un bătrân pe o grămadă de pepeni.

În urma lui, căscând gura uimit de eleganța trăsurilor ce treceau pe lângă el, mergea un tânăr care ce părea să nu-l lege nimic de moşneag şi de pepeni, poate doar recunoştința că fusese adus gratis pe grămada de pepeni.

Căci acesta era adevărul. Când moşneagul ieşise din Başta tânărul mergea istovit din cale afară, de-abia mai târându-şi picioarele, iar moşu-l lăsă să se urce-n căruță peste grămada de pepeni răcoroşi. Nu prea-i venea bine unui bătrân să meargă singur la drum, pe lângă pădurea de plopi de sălcii şi de salcâmi din zăvoiul cel mare. Era vreme de război şi se zvonea că mulți dezertori s-ascundeau în întunericul pădurii,

apărând unde nu te-aşteptai, lăsându-te doar cu izmenele pe tine. S-apoi mai avea cu cine schimba o vorbă.

— Mergi departe nepoate ?

— La Roman tăicuță.

— Apoi suie colea în spate, că n-oi boşorogi boii dacă te-oi lua şi pe dumneata.

— Mulțumesc tăicuță, îi zise tânărul cu glas obosit şi se urcă pe loitre lăsându-şi picioarele să atârne. Plăvanii porniră. Tânărul tăcea. Iar moşului nu prea-i venea la-ndemână să-i dea sămânță de vorbă.

Parcă-i părea rău că-l luase. Şi pentru ca să spargă odată tăcerea moşu-ntrebă:

— Vii de departe ?

— Da, răspunse tânărul scurt, semn că ori era prea obosit, ori n-avea chef sămânță de vorbă. Bătrânul nu se lăsă biruit.

— Cum te cheamă ?

— Adrian.

— Eşti de pe la noi?

— Nu ! îi răspunse tânărul.

— Ai ceva treburi la târg ?

— Aşa şi-aşa... Şi cum bătrânul n-avea ce să-l mai întrebe, îl lăsă în pace.

Apoi, pentru ca să-şi dezmorțească picioarele, se dădu jos din căruță, alergând uşor.

— Ai fost bun tăicuță că m-ai luat. Puteai să mă laşi pe drum. Ai suflet bun. Te-aş răsplăti cumva, dar nu prea am cu ce tăicuță.

— Lasă, lasă dragu' moşului zise acesta îmbunat. Poate că ți-or trebui banii în altă parte. Eu mulțumesc lui Dumnezeu să fac ceva parale cu harbujii ăştia, dacă m-ar lăsa în pace şi nu mi-ar rechiziționa căruța. Am auzit că aşa stau lucrurile de când s-a apropiat frontu.

— N-ai teamă tăicuță că n-or fi ai noştri chiar aşa de strâmtorați încât să-ți ieie căruța. Că doar cu ea te mai urneşti şi dumneata dintr-un loc în altul. Şi-apoi nemții sunt încă departe. N-au cum să treacă tocmai pe-aici. Fii liniştit.

— Să te-audă dumnezeu zise bătrânul.

—-Dar ce ai în pachetele acelea, întrebă bătrânul deodată.

— Păi ce să fie. Cărți. Am câteva cărți şi nişte aparate făcute de mine-i răspunse tânărul zâmbind.

— Ce faci cu ele ? Ți-aduc vreun folos ?

— Îmi aduc tăicuță, mi-aduc. Tot ce-i scris pe lumea asta are şi părți bune şi părți rele. De cele bune trebuie să ne folosim, iar de celelalte să ne păzim. Eu de mic am tot buchisit. Şi-acum, dacă tot nu sunt la război, ce să fac. Mă mai uit din când în când pe ele.

— Apoi de ce nu eşti ? Că eu am 4 feciori pe nu ştiu unde. Dacă regele mi i-a cerut pe toți, pe toți i-am dat.

— Dar tatăl meu n-a făcut aşa. A dat bani în dreapta şi-n stânga şi m-a scăpat. Că dacă n-ar fi făcut aşa poate eram şi eu acum mort glorios prin vreo tranşee.

— Ah, aşa zise bătrânul cu miez.

— Şi-acum ce faci?

— Învăţ, tăică. Învăţ.

— Ce poți să înveți atâta. Că doară văd că eşti destul de mare. Nu mai eşti de vârsta şcolarilor.

— Apăi omul cât trăieşte, învață tăicuță. Eu de pildă învăț cum să fac nişte prafuri. Apoi văzând că bătrânul n-a înțeles nimic adăugă. Adică să vezi dumneata învăț cum să fac doctorii pentru bolnavi, tăicuță. La care bătrânul se lumină.

— Aha, eşti spițer care va să zică.

— Cam aşa ceva.

Ajunşi aproape de moara lui Rollic, tânărul, după ce mulțumi, se îndreaptă spre centrul oraşului.

Adrian reuşi cu greu să găsească un loc unde să-şi odihnească trupul obosit. Sute de refugiați i-o luaseră-nainte. Până la urmă-şi află un loc în casa unui preot care îl găzdui într-o cămăruță, ca o chilie.

Uşor de recunoscut după graiul oltenesc, refugiații se plimbau pe străzile Romanului. Alimentele se găseau din ce în ce mai greu. Moara lui Rollic măcina din ce în ce mai rar. Şi peste tot o mare de muşte şi de păduchi. Tânărul se

învârtea nerăbdător în cămăruță cât o chilie. Părea frământat, şi neliniştit în agală măsură.

După ce-şi făcu rost de mâncare tot prin bunăvoința preotului, se îndreptă spre malul Moldovei. Umbla de ici colo pe mal al apei adunând pietre albe, sfărâmicioase. Ajuns în chilie s-apucă să le sfarme până le prefăcu într-o pulbere. Apoi scoțând din bagajele cu care venise tot felul de eprubete, flaconaşe, tuburi şi alte minunății, trecu praful prin ele.

Din când în când adăuga câte ceva, şi după ce amesteca totul cum se cuvine mai combina în fel de fel de recipiente amestecurile. Unele se înroşeau, altele se albăstreau, dar nici unele nu-l mulțumeau. Şi-atunci arunca totul în fundul curții într-o groapă de gunoi veche şi pleca după alte şi alte pietre.

În fiecare zi altele. Preotul îl iscodea din când în când cu câte-o întrebare. Dar în afară de faptul că tânărul căuta nişte leacuri pentru răniții de pe front nu putuse afla nimic altceva. Şi pentru că-l pasionase cândva spițeria începu să-i aducă el însuşi toate pietrele găsite de el şi prietenii lui. Într-o zi, un amic îi adusese preotului o piatră ciudată. Destul de sfărâmicioasă cu tot felul de dungi prin ea, era o piatră cum nu mai avusese prietenul lor până atunci. Adrian luă piatra în mână şi două zile nu mai ieşi din camera lui. A treia zi, ieşi la lumina zilei, palid şi obosit.

— Ei, ce-ai găsit ? îl întrebă popa curios.

— Din nou, nimic, părinte. Am încercat totul în fel şi chip dar n-am găsit nimic. Apoi întristat, înfulecă în grabă nişte roşii cu mămăligă rece, aduse de popă şi se întinse, aşa îmbrăcat cum era, în patul tare, pe o saltea de paie pe dânsul adormind. În somn se văzu într-un spital de campanie printre răniți. Şi se făcea, că ținea în mână un flaconaş din care turna câteva picături fiecărui bolnav ce-i întindea paharul. Apoi după ce bolnavul înghițea cu lăcomie licoarea se făcea că în spatele lui creşteau văzând cu ochii aripi. Şi nu două aripi ca la îngeri. Nu. Fiecărui pacient îi creşteau câte patru aripi de fiecare parte a trupului, cu care-şi lua zborul pe uşile şi geamurile deschise-ale spitalului. Doctorii s-amuzau, iar infirmierele râdeau bătând din palme ca nişte copile, în vreme ce bolnavii se ridicau tot mai sus spunând: „Mulțumim domnule doctor... Mulțumim...”

Şi dispăreau.

Înspăimântat, Adrian se trezi. În cameră zbura zăpăcită o muscă mare şi grea. Se izbea de pereți şi de geamuri ca o nebună. Adrian se uita la ea amuzat. Iar când aceasta-i vărsă una din eprubete pe masă se supără. Luă la întâmplare o carte şi aruncă după ea într-un moment când musca se oprise din zbor.

N-o nimeri. Şi musca porni iarăşi să zboare nebuneşte. Plictisit, Adrian îi deschise geamul lăsând-o să plece. O privi cum se depărta greoaie, minunându-se de dimensiunile ei. Nicicând nu mai văzuse una la fel îşi aduse aminte că tot dincauza unei muşte ce i se păruse cândva mare, îşi pierduse prietena. Desenau ceva împreună. Şi când o musca greoaie pătrunse-n încăpere el o prinse în pumn.

Apoi ducându-se cu ea în pumn la prietena sa, desfăcu pumnul brusc cu gândul s-o sperie.

În palma desfăcută, sub ochii uimiți, Adrian văzu o cu musca ceva mai vioaie ce-şi lua zborul lăsând în urmă o grămăjoară bălbuie-albicioasă de larve. Şi cum acestea se mişcau într-un gel vâscos prietena lui se înecă, şi vomă. De-atunci s-ocoleau potopiți de jenă.

I-a despărțit şi războiul, lăsându-l pe fiecare cu durerile şi bucuriile sale. De-aceea, acum, Adrian nu-şi mai puse mintea c-o muscă cu adevărat mare.

Enervat de amintirea acestei întâmplări luă conținutul din recipiente, aruncându-l ca de obicei ori în groapa din grădină. Apoi după ce spălă totul şi se curăță în fugă, se culcă la loc. De data asta dormi fără vise.

* * *

Se deşteptă când soarele era la amiază. Cum deschise uşa cum simți în nări mirosul prăjelii din bucătăria părintelui.

Înghițind în sec, se îndreptă spre poarta ce dă spre strada. Ajuns în mulțime, îşi afundă adânc mâinile în buzunare, pornind fără o țintă precisă.

Îl ustura creierul da-atâtea formule căutate şi studiate-ndelung pe băncile facultății de medicină de la Berlin. Acolo găsise el sprijin şi îndrumare pentru primii paşi în chimie.

Şi-acum.. Acelaşi popor, pe care-l stimase şi-l prețuise pentru oamenii săi, acelaşi popor invadase Europa. Aproape că nu-i venea să creadă. Ba când era la Berlin şi începuseră primele conflicte, avusese o deosebită plăcere să se felicite că era dintr-un popor atât de ambițios. Iar acum? Acum lucrurile căpătaseră o altă înfățişare. Şi zecile de refugiați pe care-i întâlnea pe stradă îl treziseră dureros la realitate.

Oare acelaşi popor stârnise atâta groază şi teroare ? Nu. Nu credea nici în ruptul capului că printre soldații fioroşi al Kaiserului s-ar fi putut număra şi colegi din facultate. Era prea mult. Şi nu era drept pentru el şi pentru oamenii aceia să-i înjosească. La mijloc trebuie să fi fost cu totul alte probleme, alte interese. Intelectualii nu puteau avea nimic de împărțit, şi nici de câştigat, de pe urma subjugării altora. Şi după cum îşi amintea că spuneau la întrunirile lor, nu po-porul era acela care dorise războiul. Ce-aveau intelectualii şi

poporul că un prinț austriac fusese ucis la Sarajevo. Ba din câte-şi amintea că spuneau socialiştii, pe toți monarhii aveau să-i aştepte aceeaşi soartă. El nu era convins de asta. Şi nu-l interesa nici starea materială. Ai lui aveau o moşie destul de mare în Oltenia, de se putea descurca întreaga familie, chiar dacă el studia peste granițe. Iar dacă-ntr-o zi n-avea să mai aibă nimic, nu-l durea de loc...

Liniştit parcă de propriile-i gânduri, nici nu-şi dădu seama că a ajuns pe malul apei Moldovei. Un zăvoi des se întindea de-o parte şi de alta a râului. Lăstarii încâlciți îi împiedicau înaintarea. Tot mai spera să poată găsi leacul. Cu toată foamea ce-l chinuia, continua să înainteze prin hățişul sălbatec.

Deodată simți în nări miros de tutun. S-opri în loc. Cine putea să fumeze tocmai în hățişurile astea? Cuprins de curiozitate înainta precaut. Auzi nişte glasuri. Vorbeau încet de nu se putea desluşi ce şi cum. S-apropie şi mai mult. Păreau să fie cel puțin trei persoane. Păreau că se ceartă. Un vreasc uscat țipă ascuțit sub povara tălpii. Glasurile-ncetară subit, apoi hățişul se mişcă înaintea lui şi din el țâşni un om. Un om necunoscut. Se priviră o clipă nedumeriți.

Un altul sosit în salturi îl lovi în moalele capului. Mai auzi ca prin vis cum cel care-l lovise în cap doborându-l, îi spuse celuilalt.

— Vezi dacă a fost singur.

Şi totul se cufundă în tăcere. Căzu.

* * *

Din bucătăria părintelui, mirosul slăninei prăjite se răspândea fără milă în curte. Câțiva copii vagabonzi înfometați se uitau printre ostrețele gardului.

Muştele bâzâiau neîncetat sâcâindu-i.

Alungate lăsau locul vacant altora. Aşezat la masă părintele muia cu zgârcenie o felie de pâine neagră în grăsimea puțină din fundul tigăii. Câteva bucățele sfrijite de şuncă, se zbăteau anemice, între o întingere şi alta. Părintele intenționat le tot amâna să le-nghită. Muştele-l bâzâiau enervându-l.

Dar orice-ar fi făcut nu putea scăpa de ele. Deodată o muscă mai altfel decât celelalte i se aşeză chiar pe felia de pâine ce da s-o ducă la gură. Furios el o goni.

Musca porni buimacă lovindu-se de pereți. Şi el muşcă supărat, furios, luându-şi cu degetele şi o jumară.

Atunci o altă muscă veni aterizând obosită-n tigaie.

Era cu mult mai mare decât cel mai mare bărzăune pe care-l văzuse vreodată. Era cât un cărăbuş.

— Aţi crescut de când vă hrăniţi cu cadavre! mormăi popa şi, o luă din grăsime strivind-o sub călcâi. Apoi începu să mănânce uitându-se cu ochii-n tavan. Văzu încă vreo câteva muşte la fel de mari, ce umblau ca bezmetice prin casă. Furios băgă tigaia-n dulap, mai ales că-şi sfârşise felia de pâine, şi deschise uşa să le alunge afară. Dar degeaba. Oricât se lupta cu ele, fie din cauza mărimii lor, fie din alte motive, nu reuşi să le scoată.

Atunci, închise uşa hotărât şi spunând în gând. Doamne iartă-mă!... porni la atac cu un ştergar mare şi greu făcut parcă anume să le strivească. După o luptă aprigă, deşi strivise câteva muşte, când s-aşeză să se uite văzu că altele mai mari le înlocuiseră. Pierindu-i cheful de odihnă porni atacul şi mai furios. Iar numărul lor parcă creştea. Nici nu mai ştia câte doborâse când îl strigă un vecin cu glas ridicat :

— Părinte, părinte, sunteţi acasă? Şi neprimind pe dată răspuns, dădu buzna în bucătărie zicând:

— Au năvălit muştele.

— Ce muşte, care muşte, se-ntrerupse părintele-obosit.

— Nişte muşte mari cât nuca părinte. Zău că nu te mint, adaugă el văzând uimirea pe faţa acestuia.

Popa sfârşit lăsă braţele să-i cadă zicând:

— De-o oră mă lupt cu ele. Ce-i drept, unele sunt ceva mai mici ! adăugă arătându-i vecinului tavanul cu mâna.

— Ce spuneți părinte, sunt mai mari decât ale mele.

Popa rămase trăznit. Într-adevăr erau mai mari decât cele de la-nceput. Cu mult mai mari. Neştiind ce să mai spună, ieşi în curte. Pe stradă oamenii s-adunaseră în grupuri.

Gesticulau aprins. Doar în partea lor muştele mari veneau de nu se ştia de unde sâcâindu-i. Şi s-auzea zgomotul aripilor străbătând văzduhul în zbor. Dar lucru ciudat era că mereu creşteau. Iar o dată cu mărimea le creştea şi numărul şi panica oamenilor.

— Războiul le-au adus.

— S-au hrănit cu cadavre! s-auzea printre oameni.

Iar ele creşteau. Aveau aproape un metru lungime şi bâzâiau ca nebune. Cu ochii imenşi, ca nişte bolovani negricioşi cu multe fațete, cât nişte faruri şi cu trompa scoasă-nainte se roteau nehotărâte prin aer.

Înfricoşați oamenii începeau să se-ncuie prin case. Din înalt, bâzâitul sinistru îți făcea pielea găină.

Uriaşele muşte împânzeau tot cerul.

Nu s-apropiau de pământ. În spatele casei preotului se puteau zări uriaşele muşte ieşind parcă din pământ. Şi care cum apăreau îşi luau zborul spre înalt depărtându-se. Şi oricât de multe plecau se ridicau alți şi alți monştri zburători înnegrind cerul. În oraş s-auzeau focuri de arme. Chiar şi pe strada preotului, oamenii prinzând curaj, ieşeau cu tot felul

de arme. Trăgeau în aer şi când cădea vreuna o ciopârțeau cu topoare. Şi cum puțini aveau arme de foc, monştrii zburători se-nmulțiseră într-atât încât în zborul lor dezordonat începură să se ciocnească-n văzduh. La un moment dat din stolul monstruos se desprinse un val numeros ce s-abătu peste oameni.

Părea şi mai mari. Când se loveau de coşurile caselor le dărâmau. Țipete de groaza sfâşiară văzduhul. De peste drum de casa părintelui vecinii văzură cum monştrii ieşeau din pământul din spatele casei. Înarmați cu furci, topoare şi ce mai găsiră prin casă porniră val vârtej spre curtea grădinii.

— Din casa popii ies monştrii. Să-i dăm foc.

— Foc, foc!

— Adă benzina!

— Fraților, fraților! ieşi preotul turlburat. Fiți milostivi. Nu am aşa ceva în casă! Să nu vă bată Dumnezeu! Fraților!

— Te-ai pus bine cu diavolul, nu cu Dumnezeu părinte!

— Dați-i foc.

— Foc, foc.

— Din spatele casei. La groapa cu gunoi ies monştrii ăştia s-auzi o voce din hărmălaie.

— Ați auzit. Ați auzit. Să mergem acolo! strigă şi popa-ngrozit îndreptându-se spre partea aceea.

— Să mergem !

— Să mergem ! strigară cu glasurile arse de groază şi nerăbdare oamenii, pornind în fugă către grădină.

Din groapa de gunoi o sumedenie de muşte de tot felul mişunau printre resturi. Muştele mici care veneau să se înfrupte din groapă creşteau cât un cărăbuş apoi cât o nucă şi imediat după aceea-şi luau zborul mărindu-se din ce în ce mai mult. Mii de monştri de toate mărimile sugeau lacom cu trompele dintr-o substanță albă vâscoasă. O scârbă imensă-i străbătu din creştet în tălpi.

— Astea-s substanțele spițerului! glăsui popa.

— Care tânăr?

— Un refugiat. El arunca mereu substanțele-aicea.

— Dați-le foc. Aduceți paie

Şi din groapa umplută cu paie o vâlvătaie imensă țâşni în zărilee cerului.

* * *

Adrian se trezi c-o durere cumplită-n moalele capului.

Buimăcit de lovitură nu-şi mai aducea aminte cum de-a ajuns în starea asta. De undeva pe aproape s-auzea clipocitul răcoros al apei Moldovei. Mai mult se târî decât putea să meargă până acolo. Sorbi câteva guri de apă răcorindu-se.

Îşi afundă capul în unde şi-şi pipăi locul unde fusese lovit dând peste o crustă de sânge-nchegat.

Abia putu să stea pe picioarele sale. Împleticindu-se, se îndreptă spre oraş. S-auzea focuri de arme. Se trăgea.

Adrian îşi aminti că fusese lovit de un necunoscut. Dar din moment ce s-auzeau împuşcături, poate se încheiase pacea şi lumea trăgea de bucurie. Orice-ar fi fost, va afla. Şi înviorându-se încă o dată din apa Moldovei, porni cu pasul grăbit spre oraş.

Prin aer se simțea un zgomot nelămurit. Îşi înălță privirile. Un monstru înaripat de vreo trei metri trecu greoi pe deasupra zăvoiului. Adrian îl privi. Văzu cum pierdea din înălțime prăbuşindu-se cu un plescăit în apa Moldovei. Apoi zgomotul se repetă şi un alt monstru căzu în zăvoi cu zgomot de vreascuri strivite. Uluit, Adrian se îndrepta către locul unde căzuse. Cu aripile frânte ceva ce arătase cândva ca o muscă, îşi târa trupul zdrobit culcând ca o căruță-ncărcată, tulpinile tufarilor. Apoi de parcă ar fi prin noi puteri, monstrul zburător se răsuci ca turbat într-un loc, cu o viteză din ce în ce mai mare, strivind totul în jur. Apoi de parc-ar fi aşteptat o porunca, se oprea privind către înalt. O ultimă zvâcnire şi se prăbuşi pe spate cu picioarele şi abdomenul zdrobit, încremenind. Lui Adrian îi venea să urle. Din când în când alte zgomote s-auzeau, ca nişte

aeroplane, şi dispăreau fie zburând mai departe, fie zdrobindu-se. Adrian o luă la goană.

Cu cât s-apropia de oraş, cu-atât monştrii erau mai numeroşi. Cerul de deasupra oraşului era negru. O luptă, un măcel începuse-ntre oameni şi monştri. Câțiva soldați în drum spre front trăgeau în neştire. Pe străzi trupurile monştrilor hăcuiți te făceau s-aluneci. Din trupurile lor se scurgea un lichid vâscos. Adrian aluneca într-una. Din câteva case izbucniră incendii. Dar pompierii erau ocupați cu tulumbele în lupta cu monştri. Câteva biserici se zăreau fără cruci, iar una chiar fără clopotniță. Câte un trup de muscă doborât, se zărea pe-acoperişul unor clădiri. Lichidul vâscos se scurgea ca o pastă pe ziduri şi pe olanele acoperişurilor. Coşurile caselor erau dărâmate. Lumea țipa îngrozită. Două căruțe sanitare trecură pline cu trupuri de oameni către spital. Un monstru se zbătea neputincios sub prelată, în timp ce doi infirmieri îl hăcuiau cu topoarele. Adrian alergă şi mai tare. Simțea că-i sar plămânii afară pe gură.

Voia s-ajungă acasă. Să se închidă în cămăruța lui. Se simțea fără adăpost. Şi monştrii erau mai mari, din ce în ce mai mari. Unii cădeau fară vreo cauză anume. Probabil din cauza mărimii lor, gândi Adrian continuând să alerge. În curtea preotului aceiaşi mulțime furioasa. Preotul însuşi

trăgea cu arma-i de vânătoare. Ajuns la poarta casei, se prăbuşi. Nu mai putea să se mişte. Cineva îl văzu.

— Un rănit! spuse acela.

— Ce rănit. E blestematul ce ne-a adus nenorocirea, spuse popa când îl zări.

— La moarte cu el.

— La moarte, vocifera mulțimea.

Din groapa din spatele casei un fum gros şi flăcări imense ieşeau până la ceruri.

— Să moara, tălăzuia mulțimea.

Adrian vru să se ridice. Să le spună ceva. Popa ținti şi trase. Alicele iuți se-nfipseră-n trup sfârtecându-l.

- N-am făcut nimic! răcni Adrian nebuneşte şi popa mai trase o dată.

— Pentru experiențe, mai zise cineva, şi Adrian se prăbuşi fără sunet. În mintea lui se-mălmăşeau monştri. Şi mereu spusa aceluia experiențe, experiențe, experiențe, din ce în ce mai slab, şi Adrian zâmbi mulțumit. Găsise medicamentul.

Dar oare ăsta era? Totul se cufundă în beznă. O nouă lovitură primită n-o mai simți.

Şi când mulțimea satisfăcută îl lăsă, popa adăugă:

— Să-l aruncăm în flăcări. Să piară orice urmă.

— Aşa e, ziseră câțiva. Iar când trupu-i căzu în groapă flăcările-l primiră c-o mare de scântei, în vreme ce monştrii

creşteau tot mai mari şi mai mari prăbuşindu-se de la sine. Târgoveții mai alergau după cei ce cădeau ciopârțindu-le trupul. Pe străzi, trupurile imense lăsau să se scurgă acelaşi lichid vâscos. Monştrii răzleți mai zburau servind drept țintă celor cu arme de foc. Pe hainele pline de praf, urme cleioase din trupurile monştrilor se închegau îngreunându-le mişcările. Peste oraş începea să s-aştearnă liniştea. Câte un plânset de om istovit s-auzea din vreo casă.

Din groapă fumul greoi se lăsă purtat de vânt până la marginea oraşului. Printre porumbii înalți se zăreau monştrilor. Prin aer zgomotul ultimilor uriaşi se distingea tot mai clar. O linişte ca după moarte, curmată doar de zgomotul sacalelor cu apă pentru incendii punea stăpânire cu totul.

* * *

Se spune că ultimul monstru văzut ar fi căzut la vreo trei zile în satul Sofroceşti, la opt km de Roman şi că monstrul ar fi avut 20 de metri lungime. Cel puțin aşa afirmă şeful de post şi croitorul satului care l-a măsurat cu metrul lui personal, se menționa într-un raport al jandarmeriei.

Tăcerea se înstăpânise peste toate lucrurile şi în tot universul domnului Constantinidi. Pendula îşi contenise bătăile, aşa după cum cerea obiceiul pământului, iar restul rămăsese în nemişcarea firească tuturor lucrurilor pământului.

Doar vântul mai tulbura din când în când frunzele duzilor din faţa intrării, din ale căror fructe ar fi trebuit să se înfrupte vrăbiile şi ciorile oraşului. Câinii dezlegaţi, părăsiseră cuştile, hoinărind care încotro prin oraşul indiferentelor. Porţile din fier forjat, larg deschise sugerau, libertatea întoarcerii sau plecării acestor făpturi până dincolo de limite.

Păianjenii somnoroşi, începură a-şi ţese vestmintele străvezii printre perdelele încremenite de tristeţi apăsătoare.

Parcul pustiu, îşi mai arăta încă frumuseţea, aşteptându-se de la o zi la alta, la atacul buruienilor lacome, ce-şi făcuseră deja apariţia. Păunii plecaseră care-ncotro şi nici o vieţuitoare nu se mai găsea acum în parcul atât de frumos altădată.

Moartea celei ce a fost stăpâna sufletului domnului Constantinidi, stinsese toată strălucirea vieţii din această curte. Constantinidi însuşi căzuse în acea stare din care se spunea că nu mai avea nici o scăpare. Fusese dus, cu câteva

zile în urmă la spitalul municipal, de către vecinii care-l găsiseră mut, nemişcat, în capătul scării de la intrare. Starea cataleptică, ochii ieşiți din orbite, trădau petrecerea unei mari grozăvii din viața lui Constantinidi, pe care nimeni nu şi-o putuse explica.

Suportase tratamentul doctorilor fără nici o transformare în bine. Medicii ajunseseră la capătul răbdării. Inerția trupului n-o putuseră învinge. Aceeaşi ochi îngroziți şi imobili, aceiaşi rigiditate a trupului stăruia în fața tuturor încercărilor. Se hotărâseră să-l trimită la o clinică psihiatrică din capitală.

Singurul lucru ce-i mai oprea să-l trimită, era Pepita.

Se instalase fără voia nimănui în rezerva spitalului, încă din prima zi. Sosise după salvare, cu limba scoasă de un cot, mârâind şi scheunând, împotrivindu-se tuturor acelora ce încercaseră să-i despartă. În seara când sora şefă reuşise s-o scoată afară din clinică, urletele cățeluşei se auziră tânguitor până în centrul oraşului. Directorul clinicii însuşi dăduse telefon s-o primească. Nimeni nu ştia cum o chema. Doar zgarda emailată, purta inscripția: „Pepita, cocker nr. 1411, proprietar Constantinidis”.

Odată hotărârea luată, corpul medical se întreba ce decizie lua directorul spitalului cu Pepita. Nici nu putea fi vorba s-o ducă atâta distanță, socotind şi faptul că ar fi creat destul

scandal la organele superioare dacă Pepita s-ar fi pripăşit şi acolo.

Aşa că într-una din zile, îl scoaseră pe Constantinidis pe targă şi-l urcară în salvarea pregătită de drum.

Cățeluşa, nu se putuse ridica la înălțimea maşinii care să-i permită însoțirea stăpânului. Sări cu încordare fără nici un spor, în vreme ce maşina porni într-un iureş grăbit. Pepita se porni s-alerge după maşină, cu lăbuțele zgâriind asfaltul străzilor.

Distanța dintre maşină şi cățeluşă creştea văzând cu ochii. Până la ieşirea din oraş, Pepita îi pierdu urma.

Se aşeză urlând sub o bancă de pe strada mare. Trecătorii puțini din dimineața aceea se opreau mirați, apoi după ce-i lăsau câte ceva din pachetele şi sacoşele lor, se depărtau nedumeriți.

Într-un târziu, obosită, adormi sub razele soarelui, fără a se atinge de bunătățile azvârlite de trecătorii matinali.

O trezi o mamă obosită de povara unui copilaş plângăreț, care se aşeză să-şi odihnească brațele, pe banca sub care Pepita-şi găsise culcuş. Ieşi clătinându-se. Se îndreptă spre spitalul pe care îl părăsise. Spera să-şi regăsească stăpânul. Strecurându-se pe poarta întredeschisă, ajunse cu uşurință la uşa de la intrare, aşteptând un moment prielnic. Ca niciodată, uşa rămase închisă mai multă vreme.

Nerăbdătoare Pepita începu să zgârie cu labele în tocul uşii, scâncind uşor. Spre nenorocul ei, în cadrul uşii se ivi asistenta şefă.

— Iar a venit boala asta! zise ea lovind-o cu piciorul.

Luată prin surprindere, cățeluşa se rostogoli pe treptele de la intrare schelălăind uşor. Tăvălită în praful treptelor nemăturate, se ridică tremurând, mai întâi pe labele din față, apoi şi pe celelalte, se mai uită o dată înapoi şi se îndreptă din nou spre stradă. Din când în când se oprea, de parcă ar fi vrut să se încredințeze că nu mai era nimeni acolo. Dar uşa rămase tot închisă şi nimic n-o mai făcu să mai spere că s-ar putea întoarce. Ieşi pe poarta spitalului, mergând clătinat pe strada ce ducea spre casa Constantinidis.

Ajunsă în parcul din fața casei, cățeluşa se opri nehotărâtă.

Se întoarse de câteva ori spre casă şi tot de atâtea ori spre strada plină de trecători. Apoi o luă printre răzoarele cu flori, până sub straşina casei. Pustiul ce dăinuia în nemişcarea casei şi a grădinii înfiora.

Deodată, Pepita se opri la rădăcina dudului din fața intrării în vilă, apucând un colț dintr-o bucată de năframă roşie, rămasă acolo din pricini numai de ea cunoscute. Dinții sfâşiau cu furie materialul textil, vaporos, de parcă ar fi avut de rezolvat ceva ce nu mai avea amânare. Când bucățica de năframă se destrămă, mârâitul cățeluişei încetă. Obosită, se

aşează la rădăcina răscolită de furie acoperindu-şi botul cu labele, ce mai purtau încă fire din țesătura sfâşiată. Cu ochii prăbuşiți, începu din nou să scâncească, ca nişte litanii canine pentru suferințe de nimeni înțelese. Se înserase. Aleea străjuită de o parte şi de alta de duzii tunşi scurt, cu tulpini contorsionate după priceperea lui Constantinidis, lăsau o dâră de lumină între umbrele vegetale din straturile cu flori părăsite. Pietrişul alb, din calcare sfărmate, lumina în penumbra înserării, de parcă ar fi înmagazinat razele soarelui de peste zi, iradiind opalescentă frontonului ce străjuia intrarea casei pustii. Vântul de seară alinta şăgalnic în trecere, frunzele duzilor.

Deodată Pepita se ridică mârâind înfundat. Se mişca agitat, cu privirile împărțite între mereu spre poarta dinspre stradă şi rădăcina dudului de lângă treptele casei. Ferestrele pustii, sporeau şi mai mult furia sau spaima cockerului agitat. Casa, pe care mulți o numeau „vila cucoanei", era ceva mai mare decât cele din jurul ei. Acoperită cu tablă zincată în solz de peşte, constructorul îşi permise un fel de fantezie ciudată în rezolvarea problemelor de fațadă, prelungind peste norma obişnuită a ținutului, ferestrele şi uşile. Acoperişul însuşi fusese fragmentat de planuri ciudate, în interiorul cărora se încastraseră ferestre la fel de lungi, de parcă îndărătul lor s-

ar fi aflat cine ştie ce încăperi. În realitate, interiorul nu se deosebea prea mult de casele vecinilor.

Camerele erau ceva mai înalte, iar uşile de la intrare dădeau într-un hol cu o scară circulară ce ducea la holul ciudat. Din hol, uşi înalte, terminate în arc de cerc, masive şi albe dădeau în camerele ce alcătuiau restul „vilei".

Numai sufrageria mai avea o uşă cu un glazvand ce dădea spre una din camerele vecine, putând fi mărită şi o uşă ce ducea spre o bucătărie mare şi frumoasă ce putea comunica direct cu exteriorul clădirii printr-o uşă adecvată. Spre uşa aceasta se îndreptă Pepita, mai mult târându-se. Se aşează pe preşul încălzit peste zi, adormind cu tresăriri în tot corpul.

* * *

Victoraş se uita îngrijorat în urma porumbelului slobozit din cuşca ce o purtase până la capătul celălalt de țară. Membru al asociației columbofile de mai mulți ani, reuşise în sfârşit să-şi aibă porumbeii necesari participării la concursurile naționale din acel an. Călătorise mai bine de jumătate din cale, se urcase în trenurile personale ce-l depărtau tot mai mult de casa la care trebuiau să se întoarcă porumbeii inelați conform regulamentului. Era ferm convins că îi dresase cum

se cuvine. Îi mai slobozise de câteva ori, de la distanțe mai mici, şi se întorseseră cu bine.

Acesta era ultimul. Îl urmări cu ochii mijiți de soare cum se depărta grăbit. La fel de mare îi era şi graba lui Victoraş de a se întoarce acasă şi de a-şi aştepta atleții înaripați pentru concursurile viitoare.

Odată slobozit, porumbelul se ridică spre înaltul cerului.

De sus, de acolo unde se putea orienta, se îndreptă cu siguranța instinctului spre casa lui.

Odihnit, îşi fâlfâia aripile cu uşurință pe deasupra oraşului străin, grăbit să ajungă cât mai repede în locurile de unde plecase.

Doar setea îl chinuia. Coborî din înălțimi, căutând un ochi de apă. Deodată ceva îl izbi cu putere în coşul pieptului, amețindu-l. Apucă să mai zărească în curtea unei case, părul negru şi cârlionțat al unui copil ce trăsese cu praştia. Căzu, fâlfâindu-şi dezordonat aripile, pe trotuarul plin de trecători.

Cineva se aplecă să-l ridice. Îl prinse de-o aripă.

Trupul îi tremura nebuneşte. Bărbatul îl ridică la înălțimea ochilor, privindu-l cu atenție. Zări inelul de la picior. Îl citi şi se dumeri. Strânse porumbelul la piept şi se îndepărtă, pierzându-se în vălmăşagul trecătorilor.

Câteva zile, bărbatul îl îngriji cum se pricepu mai bine. Adusese chiar şi un veterinar, care, după ce-i dădu cele

trebuincioase, îl sfătui pe străin să scrie stăpânului despre cele întâmplate.

Peste câteva zile, veterinarul îi spuse că-i poate da drumul.

Întremat, porumbelul porni la drum.

* * *

Înserarea prelungea formele arborilor peste aleea străluminată.

În spatele „vilei" cățeluşa dormita neliniştită. Deodată, îşi ciuli urechile. Mai întâi una, apoi alta. Din fața casei se distingeau din ce în ce mai clar, paşi scrâşnind pe pietrişul aleii. Cu simțurile treze, Pepita se ridică plină de nelinişte. Mârâi uşor, îndreptând-se spre colțul din fața clădirii. Nu zări nimic, deşi paşii se auzeau tot mai clar apropiindu-se de intrarea casei. Mârâitul Pepitei se distingea din ce în ce mai tare, transformându-se odată cu trecerea timpului într-un lătrat furios. Zgomotul paşilor încetă brusc, speriat parcă de vehemența cockerului.

Lătratul nu încetă. Deveni din ce în ce mai furios, semn că o irita peste măsură pe cățeluşa istovită de foame şi de oboseală. Privirile se îndreptau spre locul unde sfârtecase bucățica de năframă găsită la tulpina celui mai apropiat dud din fața intrării. Acolo nu era nimic. Paşii fuseseră numai în

închipuirea ei, sau mai bine zis, fuseseră în amintirea celor întâmplate cu câteva zile în urmă. Tot aşa se întâmplase.

Cu o zi înainte, o înmormântaseră pe stăpâna casei Constantinidis. Mersese cu puteri sleite în urma coşciugului neînsoţit decât de câţiva curioşi şi de preotul cu cădelniţa fumegândă. În faţa lor mergeau săracii târgului, ducând prapurii bisericii. Trecătorii se opreau, unii îşi făceau cruce, dar cei mai mulţi îşi vedeau de treburile lor. Bătrânul Constantinidis, sprijinindu-se în bastonul său, mergea clătinându-se, cătrănit în urma celor întâmplate.

Nici, acum, nu-i venea a crede că-şi pierduse femeia.

Un guturai banal o pusese-n sicriu. La început, nici doctorii nu aveau cum să-şi explice asta. Abia după ce-i repetară analizele în laboratorul central se dumiriră. Organismul tinerei nu se mai apăra. Un guturai banal, o infecţie ce-i cuprinse tot corpul, o topi în câteva săptămâni. Iar trupul nu mai luptase. La început, bătrânul Constantinidis, îşi făcuse remuşcări din cauza diferenţei de vârstă. Se însurase cu ea ca un nesăbuit. Crezuse c-o va ferici, dar se convinsese uşor de contrariu. Uşor, uşor, răceala dintre ei luase proporţii. Începuseră mai întâi discuţiile, apoi certurile, de care nimeni din oraş nu aflase. Curând îşi făcură apariţia curtezanii. Neputinţa lui Constantinidis favorizase toate acestea. Apoi venise boala şi moartea. Bătrânul o iubise, iar pierderea ei o

îndura cu greutate. După înmormântare, fusese adus acasă cu o birjă. Altfel, nu mai putea să meargă.

Intrase în casă sprijinit de birjar, sub ochii mirați ai Pepitei. Seara sosise atunci la fel ca acum. Bătrânul nu aprinsese nici o lumină. Ședea cufundat în întunericul nopții, când pe alee se auziră paşi.

Bătrânul îşi întoarse privirile spre geamul dinspre alee, înmărmurind. Rezemată de tulpina dudului din fața casei, soția îi făcea semn cu mâna.

Se ridică în întâmpinarea ei, se îndreptă spre uşă, apucă cu mâini tremurânde clanța şi căzu în uşa întredeschisă.

Pepita îl văzuse din culcuşul ei de pe hol prăbuşindu-se. Auzise paşii, dar nu reacționase în nici un fel. Păreau şi nu păreau străini. Abia după ce căzu Constantinidis, o zări pe „cucoană", privind deschizătura uşii, rezemată de copacul acela. Se repezi la ea să o întâmpine. Rigiditatea trupului, nemişcarea şi răceala nefirească o nedumeri.

Începu s-o miroasă. Mirosea a pământ şi a cârpe.

Înspăimântată, Pepita lătră. Privi spre casa unde căzuse bătrânul. Nu se mai ridicase.O cuprinse frica.

Se duse spre el lătrând cu disperare. Toată noaptea până se puse pe urlat. Aşa o găsiră vecinii dimineața. Trupul cucoanei nu fusese zărit de nimeni. Doar o bucată de cârpă fu dovada că nu era totul numai o închipuire.

X X X

Cu aripile fâlfâind, porumbelul se îndepărtă de oraşul ce-l găzduise în zilele acelea, grăbit să ajungă în cuşca de unde plecase cu câtva timp în urmă. Soarele îi încălzea aripile. De sus, câmpia se zărea până la mari depărtări.

Începuse secerişul. În miezul zilei, coborî pe o tarla unde combinele îşi croiseră primele brazde. Boabele de grâu risipite prin miriştea înaltă, îi potoliră foamea.

Un tractorist se apropia hoţeşte să-l prindă. Mai mult îl simți, decât îl zări. Zbură speriat. În urma lui, tractoristul înjura, blestemându-şi neîndemânarea. Cei câțiva bulgări de pământ aruncați cu furie de tractorist nu-şi atinseră ținta. Curând, lanul dispăru în depărtare.

Zborul îi era uşor. Cu forțe întremate, porumbelul se îndepărta cu iuțeală de locul neprimitor. Trecu pe deasupra satelor fără a se opri. Îşi potoli setea în unda unui pârâu. Noaptea nu-şi conteni zborul până târziu. Se odihni pe creanga unui pom de la marginea drumului ce ducea spre locuri neştiute.

Razele dimineții îl îndemnară la drum. Zbură la fel de uşor pe deasupra satelor şi câmpiilor, până când ajunse deasupra unui oraş mare.

Fumul uzinelor, praful oraşului, urca în văzduh fără contenire. Porumbelul vru să înconjoare mulțimea de clădiri, dar oboseala şi foamea îl hotărâră să pătrundă deasupra oraşului. Curând se dovedi că se înşelase. Nicăieri nu se zărea ceva de mâncare.

Zări un stol de porumbei, fâlfâindu-şi aripile pe deasupra unei clădiri înalte. Se alătură, încredințat că va găsi ceva. Coborâră pe terasa unui bloc înalt. În cuşca porumbeilor nu era nimic cu care ar fi putut să-şi potolească foamea. Ferită parcă din calea lor, într-un colț al terasei, erau o farfurie cu apă şi câteva boabe de grâu amestecate cu firimituri de pâine.

Neîncrezător mai întâi, porumbelul se apropie de colțul acela. Ciuguli din firimituri, apoi când se îndreptă spre castronul cu apă, atinse un fir pe care nu-l observase. Ceva ca o plasă deasă coborî deasupra, închizându-l. Se zbătu, se învârti zadarnic, căutând un loc pe unde să-şi ia zborul. Nu găsi nimic. Resemnat, se apucă să ciugulească din nou boabele şi pâinea rămasă. Bău apoi apă pe săturate. Îşi strânse picioarele sub el, adormind neliniştit. Seara îl cuprinse uşor. **???**

Ceilalți porumbei zburară încă o vreme, după care se liniştiră şi ei. Noaptea coborî înstelată peste clădirea înaltă şi peste oraşul ale cărui zgomote se auzeau până departe.

* * *

Tot vecinii fură aceia care telefonaseră la spital după salvare. Când sanitarii se apropiară cu targa, Pepita îi opri lătrând furioasă. Nici vorba bună, nici amenințările nu reuşiră s-o potolească. Numai geamătul scos de bătrânul Constantinidis, o făcu să se oprească şi să permită să-l ia în salvare. Pepita ar fi vrut să ajungă la căpătâiul bolnavului.

Ar fi vrut să se hârjonească, să.i sară în față.

Nu mai era fusese cu putință. Resemnată, şedea şi scheuna încetişor pe covoraşul din spatele intrării în curte. Dacă ar fi găsit puteri, nu s-ar fi oprit din urmărirea salvării ce-l luase pe Constantinidis. Neputința nu şi-o ierta. Se sculă într-un târziu şi se îndreptă prin întunericul nopții spre cimitirul unde fusese îngropată „cucoana".

Simțea că numai din cauza ei se întâmplase totul. Simțise cu multă vreme înainte durerea bătrânului Constantinidis în fața neputinței deai potoli chefurile şi gesturile nesăbuite. Simțise de multă vreme că lucrurile nu erau pe placul vecinilor şi nici a celor care se uitau într-un anume fel după „cucoană" pe stradă sau atunci când mergeau la plimbare. La început acceptase s-o însoțească prin toate locurile pe unde se ducea „cucoana", dar după ce văzu ce văzu, începu

să fugă către casă, lătrând furioasă pe aleea pustie. Bătrânul Constantinidis îi deschidea uşa, o lua în braţe şi ofta, mângâind-o.

Mâinile lui erau ca o curgere liniştită şi dureroasă, unduindu-se pe spinarea sârmoasă.

O înţelegea şi încerca tot el s-o potolească. Între ei se stabilise un fel de simbioză a neputinţei. Odată, simţise picurând în blana ei, lacrimi fierbinţi ca răcoarea stelelor curate. Se înfiorase ca un geam îngheţat sub geruri năprasnice. Apoi, se desfăcuse ca un arc vrând să sfâşie vălul durerii coborât fără de voie în casa tăcută, ca un ştergar pufos.

Numai îmbolnăvirea ei, îi aduse Pepitei liniştea. Se bucurase de scăderea bruscă a poftei de plimbare. Furiile ei, slăbirea continuă, transpiraţiile abundente, o făcură pe căţeluşă să se simtă din nou acasă ca pe ceva dorit, căutat. Bătrânul Constantinidis alerga, însoţit adesea de cockerul neastâmpărat, pe la toţi medicii cunoscuţi şi necunoscuţi. Toate tratamentele prescrise se dovediră neputincioase. Se părea că organismul refuza să lupte, refuza să trăiască.

În mintea lui, neputinţa organismului de a se lupta, luase proporţii catastrofice.

I se părea că-i de vină. Adeseori se dojenea singur.

Vocea îi răsuna ca un geamăt prelins pe pereții reci din holul tăcut, până când se strângea în trupul îmbătrânit, ca mercurul într-un termometrul rece. Viața se scurgea în casă cu paşi leneşi, făcându-le trupul tot mai străin, mai aproape de pământul din care s-au hrănit atâta vreme.
Apoi deznodământul şi neputința de a înfrunzi.

* * *

Porumbelul simți dimineața picurând în trupu-i cuprins de spaime.
Fiecare clipă furată soarelui din cuşca nemiloasă era pentru el o nouă speranță de viață. Târziu, când soarele se cățărase în culmea bolții cereşti, se auziră paşi.
Zgomotul lor buretos, înfundat, trezea spaime neînțelese în trupul însetat de zborul întoarcerii.
Paşii se opriră. Aparțineau unui bărbat tânăr, în blugi.
Privi porumbelul câteva clipe, săltă acoperişul capcanei, introduse mâna prin deschizătură şi-şi apropie degetele răsfirate de trupul tremurând al păsării. O apucă uşor, îi strânse aripile, după care îl scoase cu grijă din capcana nedorită. O ridică la înălțimea ochilor şi-o privi cu atenție. Zărind inelul, îl citi, apoi oftând îl slobozi spre înălțimi.

Porumbelul se clătină o clipă ca o frunză fără vânt, după care se îndepărtă în fâlfâitul aripilor spre marginea oraşului. De acolo, porumbelul se orientă asupra direcției spre care trebuia să se îndrepte.

Oraşul arăta la fel ca atunci când nu se întâmpla nimic. Fumul se ridica liniştit, iar zgomotul aşternea o imperturbabilă mantie peste toate. De sus, porumbelul nu mai distingea străzile, maşinile, casele. În curând avea să distingă tarlalele satelor ce aveau să-i iasă în întâmpinare. Înserarea îl surprinse deasupra lor. Văzduhul îi părea vâscos, iar înaintarea îi devenise tot mai grea.

Avea nevoie de odihna trupului obosit de-atâta cale, dar nu-şi conteni zborul toată noaptea. Dimineața un nou oraş se ivi în depărtare. Mai fusese în oraşul acesta. Era aproape de casa lor.

Recunoscu gara oraşului, parcul şi casele învecinate. Plană uşor deasupra unui loc pe care nu-l mai văzuse. Sute de cruci înşirate de-a lungul unor alei, răsăreau pe deasupra unor straturi de florilor îngrijite. Din loc în loc, umbra unor copaci stropea coloritul florilor şi albeața crucilor.

Din când în când se ridicau spre înălțimi miresme îmbietoare, nemaiîntâlnite, semnul arderii unor resturi de tămâie în cățuile de tablă aşezate lângă crucile smerite.

Deodată, porumbelul zări ceva straniu.

Deasupra unui mormânt, o cățeluşă mică scurmă, pământul afânat. Curios, porumbelul se apropie în zbor şi se aşează pe creanga celui mai apropiat copac. Privea la strădania a cățeluşei de a săpa ceea ce oamenii îngropaseră de puțină vreme.

Nici nu observă cum din înălțimi un uliu se repezi ca o săgeată deasupra sa. Îi simți doar ghearele puternice înfigându-se în spinarea nepregătită de apărare.

Îşi desfăcu aripile sub înfrigurarea morții, zvâcnind din toată puterea trupului istovit de drum. Simțea, cum ghearele nevăzute-i pătrund tot mai adânc în trup, sugrumându-i orice speranță de salvare.

De jos, Pepita surprinsă ea însăşi de atacul păsării, se porni pe un lătrat spăimos, prelung, lugubru.

Uliul, înspăimântat la rându-i, îşi slobozi prada în fața cățeluşei întărâtate, depărtându-se. Prăbuşit în țărână, porumbelul se zbătea.

Cățeluşa nu-şi încetase lătratul zbuciumat. Curând, îşi dădu seama că scăpase. Dar ce folos. Fiecare mişcare îi produce dureri infinite. Încetă să se mai zbată, aşteptându-şi în nemişcare sfârşitul. Pepita încetă şi ea să mai latre.

Se apropie de porumbel. Albeața penajului îl făcu să-şi amintească de albeața femeii zărite-n grădină.

Fusese oare „cucoana”?

N-avea de unde şti şi nici cine-i spune. Sângele ce începuse a-i păta albeața trupului o irita la fel ca năframa găsită pe alee. Se apropie mârâind.

Trupul porumbelului se chirci înfiorat. Mişcarea lui o irită pe cățeluşă şi mai mult. Înfuriată, prinse între fălci aripa atârnată a porumbelului. Oasele trosniră.

În furia ce o cuprinse, cățeluşa îl sfârtecă.

Apoi târî fărâmele în groapa abia făcută. Nu ajunsese la trupul ei, dar cel puțin îi pusese pe față ceva de care avea să se sperie şi să nu se mai întoarcă niciodată. Astupă totul în grabă, întorcându-se spre casă. Pământul î înghiți cu totul.

Ajunsă în curte, cu botul plin de urme de sânge, zări câțiva oameni scotocind prin grădină. Se repezi la ei cu furie.

— Uite-o! zise unul din ei pregătindu-şi furca să o întâmpine.

— Vezi să nu aibă şi turbare, zise celălalt cu teamă, pregătindu-şi la rând o lopată.

Pepita nici nu simți cum se înfipse în coarnele furcii. Schelălăi de durere, în vreme ce deasupra capului se abătu lopata vecinului înfricoşat, curmându-i urletul. Sângele țâşni.

Oamenii fugiră care-ncotro.

Între straturile de flori, pământul sorbea lacom viața Pepitei, picătură cu picătură.

JOO

Primăvara sosise pe neaşteptate. Încă nu ne venea a crede că era timpul să dăm jos căciulile. Alternanța zilelor reci, mohorâte, cețoase, cu zile calde au dus la izbucnirea vegetației. Muguri viguroşi plesneau fără de veste, dând petalelor de cais libertatea primăverii. De parcă atâta ar fi aşteptat, iarna dispăru brusc, lăsând locul unor zile călduroase.

Eram în delegație. Paltonul mă sufoca. Noroc că nu-mi luasem şi căciula. Părul de pe spinare mi se năclăia de transpirație.

În pavilionul institutului de cercetări, se simțea venirea primăverii până şi în mersul personalului. Femeile veniseră cu rochii viu colorate, cu pardesie uşoare, alergând vesele de la stația de autobuz spre intrarea în incinta institutului. Mă simțeam ridicol în paltonul meu. Dar cum nu-mi terminasem obiectivele deplasării trebuia să îndur cu stoicism, consecințele prevederilor mele exagerate.

Mă consolam la gândul că în câteva zile, aveam să-mi termin lucrările şi să mă întorc acasă. Mă iritau semnele primăverii, iar certitudinile el mă exasperau de-a binelea.

Vedeam în ochii colaboratorilor, dar mai ales al colaboratoarelor priviri compătimitoare, dar mă făceam că nu le observ şi-mi continuam lucrul în parcelele experimentale cu paltonul pe umeri, ca o sfidare la adresă tuturor. Studiam împreună cu un colectiv de geneticieni, influența izotopilor radioactivi asupra plantelor cu rizomi şi tuberculi. Secționam la fața locului, părțile subterane ale plantelor iradiate de-a lungul diverselor perioade de timp, cu diverse cantități şi surse radioactive, măsurând şi calculând totul.

Încercam în felul acesta să disciplinăm întrucâtva metodele iradierilor şi mai ales a influențării creşterilor şi mutațiilor genetice pe care le vedeam, le descopeream de la o parcelă la alta. Deodată, sub lama de metal cu care scormoneam pământul am simțit un gol. „Precis e o galerie de cârtiță" mi-am zis dând pământul cu băgare de seamă la o parte.

Privirii mele i se dezvăluia treptat urma unei galerii subterane ce avea din loc în loc pereții atât de bine lustruiți încât căpătaseră consistentă de sticlă. M-am oprit. L-am chemat alături şi pe colegul Joo, alături de care îmi începusem lucrările de cercetare la această temă.

-Priveşte ! Ai mai văzut aşa ceva? l-am întrebat sperând să aflu un răspuns de la el, ca unul ce-şi desfăşura activitatea, de-a lungul anilor aici, nu ca mine care veneam de la centru de câteva ori pe an.

— Habar n-am. Dacă ar fi fost numai cât un centimetru ziceam că e de la o larvă de cărăbuş, dar aşa?!.. Nu ştiu.

Dezamăgit, am dat a lehamite din mână, vrând să calc cu tocul ghetelor de teren, galeria ciudată, când, din interiorul ei a răzbătut până la noi ceva ce semăna cu o fojgăială ciudată. Ne-am oprit nedumeriți.

Eu cu piciorul în aer, colegul cu privirile îndreptate spre galerie.

— Auzi ce aud şi eu ?! l-am întrebat din nou pe Joo spre a-mi verifica mai mult simțurile.

— Desigur, dar nu-mi explic.

De parcă i-ar fi deranjat vocea noastră, eventualii locatari îşi încetară zgomotele. Împinşi de curiozitate am început să dezvelim centimetru cu centimetru galeria ciudata. După câțiva centimetri, am constatat că traseul ei se modifica brusc, luând-o într-un unghi drept spre centrul pământului. Am continuat să scap până când, transpirat, m-am văzut nevoit să-mi las paltonul în grija colegului.

— Las-o dracului, mi-a zis apucându-mi paltonul. S-ar putea s-ajungi în fundul pământului şi să nu fie nimic.

Nu i-am răspuns. Lipsă lui de curiozitate am socotit-o şi acum ca şi în alte dați, un defect major pentru cercetătorul ce se vroia a fi. Cândva chiar îi spusesem aceasta. Acum am preferat să tac şi să-mi continui truda, adâncindu-mă tot mai mult în carnea pământului.

Şi pe măsură ce înaintam, zgomotele creşteau în intensitate semn că ori mă apropiam de cine ştie ce vietate, ori că existau suficiente motive ca cei dinlăuntru să se simtă neliniştiți de râvna cu care încercam să le descopăr tainele.

Mă adâncisem mai bine de brâu în groapa pe care o lărgisem căznindu-mă cu acelaşi lamă de laborator când, din galeria ce mi se dezvăluia centimetru cu centimetru, se iviră două antene mari, negricioase, terminate cu nişte pămătufuri uriaşe la capătul lor. Mi-am oprit brațul, aşteptând. După ce pipăiră buza galeriei rămase întregi, antenele se retraseră tot aşa de repede după cum se iviseră.

— Adu-mi repede o foilie de plastic! i-am cerut colegului cu febrilitate în glas lăsându-mi paltonul pe grămada de pământ proaspăt săpat, Joo dispăru. L-am privit pe jumătate înciudat, pe jumătate bucuros că se grăbea să-mi aducă ce-i cerusem. Ştiam că are întotdeauna pregătite câteva materiale ce-ar fi putut sluji la te miri ce, iar dacă nu le aveai, până făceai formele, până obțineai aprobările, te lăsai păgubaş. Ciuda pentru lipsa de respect cu care-mi tratase paltonul îmi

trecuse mai ales când l-am zărit întorcându-se tot într-o fugă cu ce-i cerusem.

— Hai să facem repede o capcană, i-am zis ieşind din groapă.

Am apucat cu nerăbdarea ce mă caracterizează, valul adus, desfăşurându-l. Folia groasă, transparentă se dovedise a fi exact ceea ce căutam. L-am trimis să aducă şi nişte ţevi metalice uşoare pe care le-am înfipt în pământ şi peste care am improvizat destul de repede o mică cupolă sub care intram fără greutate săltând un colţ al improvizatului adăpost. „Gata, acum poate să iasă şi un balaur şi tot am să-l prind" mi-am zis aşezându-mi paltonul pe umeri, cât să fumez o ţigară.

Cu coada ochiului urmăream apariţia antenelor ce se retrăseseră în galerie. Nimic. Intrigat, am azvârlit chiştocul şi mi-am continuat săpatul. Puteam săpa şi cu altceva, mai spornic, dar nu cu atâta precizie.

Lama metalică se dovedise a fi tocmai ce trebuia. Am mai continuat să răscolesc pământul încă o oră, când au apărut din nou antenele, agitându-se de data asta mai mult ca altădată. M-am oprit, aşteptând. De parcă ar fi dat curs aşteptării, din galerie a început să apară mai întâi măturicile apoi antenele din ce în ce mai mult, de parcă aş fi asistat la unul din filmele noastre speciale cu care urmăream creşterea

plantelor. După aproape treizeci de centimetri de antene apăru suportul lor. Un cap chitinos, mărginit de nişte mandibule de peste un centimetru lungime se rotea nelinişti în buza galeriei răscolite. Sincer să fiu mă cam încerca un sentiment de panică, la gândul că aş fi fost atacat de cine ştie ce însctă scabroasă. Stăteam pregătit, cu lama strânsă în pumnul mâinii drepte aşteptând.

Adăstând o clipă, proprietarul antenelor se ridică şi mai sus, scoțând la iveală un cap lunguieț, aplatizat, cu un diametru de peste zece centimetri, ce se rotea uşor într-o parte şi alta de parcă ar fi vrut să se convingă că nu-l păştea nici o primejdie. Ioachin se holba la rându-i prin folia transparentă încercând să desluşească ceva din fundul gropii mele, fără prea mult succes.

Era destul de miop şi ochelarii nu-l ajutau întotdeauna să-şi învingă acest neajuns.

Curând, din străfundul galeriei se auziră sunete ascuțite,ca de fier dat pe o piatră de polizor, sunete ce-l determină pe locatar să țâşnească brusc la picioarele mele. Mut de uluire, m-am trezit lângă bombeul ghetelor cu un gândac ce cântărea mai bine de trei kilograme, măsurând fără antene cam o jumătate de metru. Aşa ceva nu mai văzusem niciodată.

Elitrele îi erau ca nişte bucăţi de şindrilă, colorate maron închis, aidoma acoperişului uns cu smoală sub care copilărisem.

Joo zărise şi el dihania, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Ieşi de acolo! îmi spuse el dând la o parte colţul foliei pe unde intrasem.

L-am ascultat fără comentarii şi nu atât de teama insectei uriaşe cât mai ales de teama să nu se întoarcă în galerie. Priveam la rându-mi prin folia capcanei încropite şi mă felicitam de gândul bun ce-mi venise. Curând din capătul de galerie se iviră alte şi alte antene, care după o scurtă cercetare ieşeau în groapa devenită repede neîncăpătoare.

— Ce-or fi astea? l-am auzit pe Joo ca prin vis.

— Coleoptere, dragul meu, coleoptere.

— Aşa mari?! nu-şi putu stăpâni mirarea acesta lăsându-se pe vine.

Din interior fojgăiala vietăţilor se auzea tot mai clar.

Elitrele uriaşe se frecau unele de altele, scoţând sunete stridente, explicându-mi astfel zgomotele auzite anterior.

Unghiile mi se umpluseră cu pământ, iar dosul palmelor se îmbibaseră deopotrivă de ţărână şi transpiraţie, năclăindu-mi pilozităţile, cu pete întunecoase.

Joo era dimpotrivă, spilcuit şi aranjat în halatul lui, de parcă el era şeful iar eu subalternul, de parcă el venea de la centru,

iar eu eram cel ce trebuia să dea seamă de cele întâmplate. Ghetele lui late, mai late decât a celorlalți semeni, arătau cu prisosință originea modestă a individului, Implicit nivelul de cunoştințe acumulat în perioada formării sale. Dar cum asta era altă poveste, mi-am întors privirile la coleopterele mele.

— Ai mai văzut aşa ceva? l-am întrebat doar aşa ca să mă conving încă odată că nu mă înşelasem atunci când spusesem că nu era dotat pentru cercetare. Păcat că nu fusesem ascultat

— Niciodată şi nu-mi pot explica în nici un fel, a venit răspunsul lui, ca o confirmare - a câta - a spuselor mele anterioare.

— Ar trebui să-ți refac tomuri întregi din prelegerile la care ai participat de-a lungul formării tale, nu m-am putut abține să nu-i răspund cu un sarcasm deloc nemeritat.

— Ai uitat stimabile să te mai documentezi, asta bineînțeles dacă ai ştiut s-o faci vreodată. Ai fi putut să-ți aminteşti din baza noastră de date o parte din filmele străbunilor noştri. Ți-au fi adus aminte ce înregistraseră ei pe peliculele anterioare marelui cataclism, referitor la iradieri. Dar cum ți-e gândul numai la femele nu mă mai mir de nimic.

Joo îşi plecă fruntea mormăind ceva fără înțeles.

Ochelarii îi ascundeau privirile. Numai botul încreţit de timpuriu i se mişca nervos, nemulțumit. Pavilioanele

urechilor îi tremurau de furie, transmițând tremurul ochelarilor cu rame minerale. Era de plâns, dar nu merita cercetarea mea.

— Chiar nu ştii nimic? l-am zgândărit din nou.

Joo tăcu. Îşi afundă mâinile în buzunarele cauciucate ale halatului, scoțându-şi o țigară. Buzele se deschiseră nervos, dezgolind la iuțeală dinții îngălbeniți şi lacomi s-apuce capătul filtrului vegetal. Labele îi tremurau, cu flacăra brichetei dereglată atât cât să-şi pârlească uşor părul căzut peste fruntea îngustă şi încrețită.

Postura în care fusese pus îi displăcea. Se prefăcu interesat de mişcările celor din groapa. Mi s-a făcut milă de el.

— Află dragul meu, că sub influența radiațiilor, de la un anumit prag sau limită critică, tratamentul tuberculilor noştri a favorizat dezvoltarea anormală a insectelor. Ceea ce vedem aici sunt banalii cărăbuşi descrişi acum zece milenii de strămoşii noştri. Ce-i drept pe vremea lor erau mai mici. De fapt şi acum ei sunt mici. Doar în parcela asta tratată peste limitele normalului cu izotopi radioactivi care ne-au distrus faimoşii tuberculi. Că nu ne mai ajunge odată cât avem. De parcă n-am fi învățat nimic din cataclismul înaintaşilor noştri.

Ajuns aici, începusem să mă enervez din ce în ce mai mult. Şi pe bună dreptate. De nenumărate ori mă împotrivisem Marelui Consiliu în aplicarea planurilor radioactive.

Când imense suprafețe rămăseseră pârjolite şi necultivate de atâtea milenii, noi ne intoxicam puținele zone fertile de după cataclism cu tot felul de substanțe menite să sporească producțiile de rizomi în special şi de tuberculi în particular, hrana noastră de bază. Întotdeauna le argumentasem cu documentele rămase de la înaintaşii noştri. Alte dovezi nu aveam încă, cu toate că era destul de uşor să le găsim prin transpunerea în practică de laborator a mărturiilor rămase. Degeaba. Marele Consiliu fusese surd la toate şi la tot. Iar acum, poftim dovada.

— Du-te şi cheamă-i pe ceilalți. Am nevoie de ajutoare, i-am zis lui Joo, doar pentru a nu-i mai vedea inutilitatea lângă mine.

A plecat rânjind furios. Avea mersul celor din care provenise. Mâinile nefiresc de lungi îi atârnau în față bălăbănindu-i-se fără nici un rost. Şi acesta era un semn de inferioritate. Cei mai evoluați dintre noi, îşi găsiseră cu prisosință rost pentru mâinile cu care venisem pe lume. Trupul uşor aplecat din bazin, dispăru după uşile institutului. Curând începură să apară cercetătorii.

Femelele uşor iritate şi mai ales stăpânite de curiozitate iar masculii gravi, impasibili, păşeau cu grabă spre locul unde

mă aflam. În urma tuturor, târşindu-şi încălţările de protocol, venea bătrânul Lobo. Smocuri lungi de păr îi atârnau de peste tot. Perciunii albi se clătinau uşor în bătaia vântului. Când ajunse în dreptul meu, ceilalţi îi făcură loc, respectuoşi. Bătrânul privi oţărât?, apoi fără a mă privi, zise:

— Deci au apărut primele semne. Dacă nici acum... mai adaugă el încet, ca pentru sine. M-am bucurat. Puteam avea în el un aliat de preţ.

— Iar rizomii ?

— După cum se vede, stricaţi. Pulpele s-au dezvoltat anapoda. Celulele s-au mărit peste gabarit, iar consistenta s-a redus până la gelatinare. Practic nu mai pot fi consumate.

— Ce iradiere s-a folosit?.

— Peste limita critică, i-am răspuns automat, sec, aşa cum obişnuiam să ne prezentăm punctele de vedere la Centru.

— Deci e clar. Fă-ţi documentaţia şi vino să te susţin. Voi fi alături de tine, fără nici o teamă.

M-am înclinat uşor şi l-am lăsat să se depărteze.

Acum paltonul îmi era necesar acum. Fiori de bucurie îmi străbăteau trupul. Mi-am îndreptat aparatul de filmat spre coleopterele gigant.

Aveam să iau şi câteva exemplare cu mine.

Oricum, trebuia să-mi îndeplinesc toate măsurile impuse de protocolul ştiinţific.

Joo plecase odată cu ceilalți. Probabil că intuise în ce anume i se cerea să se bage şi nu se simțea în stare.

Nu l-am condamnat. Îmi ajungea profesorul Lobo.

Câteva zile am lucrat cu febrilitate la întocmirea materialelor.

Mi-am developat filmele, mi-am dactilografiat lucrarea şi m-am prezentat la profesorul Lobo. Era în acelaşi halat şi cu aceeaşi înfățişare plictisită cu care venise la parcela experimentală. A privit filmul, mi-a citit lucrarea şi n-a spus nimic. Între noi se aşternuse o tăcere ciudată.

— Şi acum?! mă întrebă el deodată.

— Acum mă duc la Marele Consiliu, i-am zis eu cu înflăcărare. Profesorul tăcu. Aşezat pe un scaun special, cu protecție pentru sacrumul neresorbit, profesorul tăcea.

— Nu spuneți nimic? Nu mă susțineți ? l-am întrebat intrigat.

— Vezi tu, îmi spuse el cu greutate, ai să le arăți exact ceea ce Marele Consiliul a mai văzut. Milioanele de documente rămase de la strămoşii noştri, conțin mărturii şi mai elocvente despre pericolele iradierii. Şi la ce-au folosit.

Oamenii s-au crezut superiori nouă şi tot nu s-au oprit la timp. Iar noi, care suntem nişte bieți copişti al tuturor experimentelor umane de acum zece milenii, n-am făcut altceva decât să învățăm de ce ei au făcut aşa şi nu altfel. Şi

azi primim din galaxii mesajele navelor cosmice lansate de oameni, înaintea cataclismului planetar şi nu le putem descifra. Şi azi repetăm, copiem utilajele şi instalațiile ce le-am găsit în documentele epigrafice lăsate în siguranță de strămoşii noştri umanoizi. Suntem mulți, vorbim aceeaşi limbă de la un capăt la celălalt al planetei, dar suntem atât de puțini atenți cu noi înşine. Ne închipuim mereu, că dacă noi am scăpat din cataclism suntem superiori oamenilor. Cui să-i dovedeşti contrariul ?

Diversitatea de obiceiuri, de interese sociale, de naționalități de limbi vorbite său scrise, sunt considerate de noi tot atâtea elemente de superioritate față de strămoşii noştri, oameni. Ne credem deştepți, superiori lor pentru că nu ne macină diferențierile existente acum zece milenii

Dar n-am putut explica nici până astăzi cum am putut coborî aşa deodată din copaci, cum am trecut să realizăm tot ceea ce avem acum. Nu înțelegem un mesaj intergalactic, transmis în timp şi spațiu de strămoşi, dar ne mândrim că vorbim aceeaşi limbă. Nu reuşim să evadăm de pe această planetă, pentru că nu vedem sensul evadării. Ne înmulțim, încă mai avem spațiu, încă mai avem hrana necesară. Cercetările Centrului nostru sunt de fapt un moft, nu o necesitate, ca mai tot ce am făcut până acum. Sunt convins că puteam trăi în copaci mult şi bine. Crezi că mă simt mai

bine în hainele pe care le am, în locuințele pe care le-am ocupat. Mai bine le lăsam aşa părăsite, fără viață, cum se spune că au fost la început. Când ai să ajungi la vârsta mea, ai să-mi dai dreptate. Stau pe un scaun adoptat restului din coada pierdută de părinții părinților mei. Îmi frec fundul de pe un scaun pe altul, dar tot bananele îmi plac cel mai mult. Ce să fac cu alte alimente ?! La ce-mi trebuie dacă sunt banane care putrezesc şi de care ne ruşinăm să ne apropiem. Marele Consiliul e surd. Existența său absenta lui mă lasă rece. Tot în copaci am de gând să mă retrag. Acolo se retrag toți bătrânii. Ca voi, am fost şi eu. M-am îmbătat cu iluzii. Acum nu-mi mai trebuiesc. Cândva nici ție nu-ți vor trebui. Dă-mi lucrarea să ți-o iscălesc, dacă mai crezi că însemnele personalității mele, vor zdruncina cu ceva preceptele Consiliului.

L-am privit cum îşi desfăcea însemnul personal pentru a-mi amprenta lucrarea. Un fascicol luminiscent ioniza abia perceptibil. Îl apropia cu încetineala specifică ființei echilibrate din fața mea. Pecetea fototermică se aşternea cuminte pe fiecare coală din lucrare. Apoi mi-a întins lucrarea fără nici un cuvânt. S-a ridicat cu greutate şi a început să-şi maseze sacrumul obosit de cât şezuse pe scaunul căptuşit.

— Nu-mi mai trebuie! i-am zis deodată. O las lui Joo. Pentru unii ca el poate să mai fie de vreun folos.

Bătrânul mă privi contrariat. Nu se aşteptase la aşa ceva.

— Ți-aş spune că n-ai dreptul să abandonezi, dar ştiu că totul e zadarnic, zise Lobo.

N-am spus nimic. Mi-ar fi fost ruşine să recunosc că eram stăpânit eu însumi de dorința de a mă întoarce acolo unde-mi era locul de foarte multă vreme. Aveam să plec alături de profesor, printre frații mei adevărați, în pădurile de nepătruns ale planetei. Animalele de pradă dispăruseră odată cu oamenii. Rămaserăm doar noi, maimuțele, insectele şi câteva păsări cu forme ciudate. În rest nimic nu putea să mă îndemne să mai rămân.

UN PAHAR CU LAPTE

Comunicat: „Astăzi în jurul orei 14 şi 30 minute o falie deosebită se va forma în zona oraşului nostru. Locuitorii sunt rugați să părăsească oraşul de urgență.

Autoritățile vor sprijini cu mijloacele necesare deplasarea locuitorilor. Întrucât mai sunt doar patru ore la dispoziția dumneavoastră, vă rugăm să vă luați doar strictul necesar de

alimente şi de valori personale. Cei care au mijloace auto personale, vor primi benzina necesară din localităţile învecinate.

Maşina cu difuzoarele date la maximum străbătea străzile oraşului, repetând într-una acelaşi anunţ. În primul moment, oamenii ascultau cu atenţie apoi dispăreau brusc de pe stradă sau din cadrul ferestrelor. Odată cu trecerea maşinii locurile se goleau. Câteva clipe, o tăcere de moarte se lăsă peste oraşul ameninţat de cataclism. Apoi reîncepură zgomotele. O mamă chemându-şi copilul, un zgomot de uşă trântită, un motor de maşină, apoi altul şi din ce în ce mai multă zarvă. Pe străzi începură s-apară cei cu maşini. Zeci, apoi sute de maşini, alergând bezmetice, toate din centru spre barierele oraşului.

„Dacă au maşini le dă mâna” s-auzeau din ce în ce mai des replici izvorând din rândul pietonilor porniţi cu tot felul de geamantane şi boccele.

La creşele de cartier, copiii se adunaseră deja în curte.

Educatoarele plecaseră pe la casele lor. Copiii plângeau.

Odată cu apariţia părinţilor, plânsetele se amplificau. Rând pe rând, copiii erau luaţi de braţele neliniştiţilor părinţi.

Câţiva rămăseseră în curtea pustie. Aşteptau părinţii. Nu mai plângeau. Obosiseră.

La spital, salvările erau arhipline. Câteva autobuze trimise de întreprinderea de transporturi se dovediră neîncăpătoare.
Cei operați erau purtați pe tărgi de rude sau de câteva cadre medicale ce-şi rezervaseră locuri în salvări.
La centrala telefonică nu mai rămăsese nimeni.
Undeva izbucnise un incendiu. O maşină evitase coliziunea întrând în vitrina unui magazin de stofe. Benzina din rezervor făcuse explozie, aprinzând totul în jur.
Regimentul era în alarmă. Maşinile militare începuseră transportul materialelor explozibile. Sute de soldați munceau la încărcarea lor, urcându-se care cum apucau în maşinile arhipline. Unitatea de pompieri, cu efectivele complete se îndrepta în fruntea coloanei militare, cu sirenele deschise. Câteva maşini de patrulare militare pline cu civili se îndepărtau în mare viteză de oraşul impanicat. Mai în toate atelierele, oamenii îşi părăsiseră locurile de muncă. Zgomotul marilor întreprinderi încetase.
La topitoria laminorului, se întrerupsese furnizarea curentului electric şi a gazului metan. Fiecare se grăbea
s-ajungă la familie şi să plece. Pe străzi, busculadele erau mari şi din ce în ce mai dese. Maşinile tamponate strangulau mersul celorlalte. Căutau să se strecoare, să scape cât mai repede din oraşul în care trăise ani de zile.

Dacă la început cunoscuții ce strigau unii pe alții, încercând să se ajute într-un sens sau altul, acum fiecare se grăbea spre calea lui. Nehotărâții se învârteau de la un loc la altul, fără a avea curajul s-apuce încotrova.

La azilul de bătrâni, era liniște. Unii jucau table, alții stăteau întinși la soare sub pledurile roase de timp sau decolorate. Pe ei nu-i mai interesa supraviețuirea. O parte plecaseră totuși luați de rudele ce-și amintiseră de ei.

Cei mai mulți n-aveau nici puteri și nici unde se duce, dar mai ales n-aveau de ce se ducă. „Ne-am trăit traiul, ne-am mâncat mălaiul" strigau ei unul în urechea celuilalt, doar, să se audă. Indiferența unora, surzenia altora, și neputința îi făcuseră să se resemneze.

Unii intraseră în bucătărie și-și luaseră câte o bucată de pâine pe care o molfăiau nepăsători. Nu mai aveau supraveghetori să-i certe. La rândul meu abia am reușit să mă strecor către casă. Câini slobozi, vagabonzi sau de rasă, hălăduiau speriați printre coloanele de fugari. Liftul nu mai funcționa. Am urcat agitat pe scări. Ușa apartamentului era încuiată. Mi-am scos cheile. Abia am reușit să nimeresc broasca. Mâinile îmi tremurau. Am deschis.

Ea nu era. Nu venise sau se hotărâse să nu mai vină. M-am repezit la telefon. Funcționa.

Am format numărul. Zadarnic. Nu răspundea nimeni. Din nou şi din nou. Acelaşi rezultat.

Nu mai ştiam ce să fac. Mai erau aproape două ore. Am ieşit în balcon. De la înălțimea etajului opt, bulevardul se zărea ca-n palmă. Grupuri mari de oameni se vânzoleau spre marginile oraşului. Câteva incendii îşi aruncau fumul spre înălțimi. M-am reîntors în apartament. Nu ştiam ce să-mi iau. Singura mea avere erau cărțile. Mii de volume. Cum să le iau? Unde să le pun?...

Mi-am ales o sacoşă de voiaj cumpărată cu ani în urmă de la mare. Avea fermoarul stricat. Era imposibil să-mi pun atâtea cărți.

Mai bine să-mi iau manuscrisele.

Încăpeau. Gata, puteam pleca. Mai era aproape o oră şi mi se făcuse foame... Şi ea nu era. Aveam s-o aştept. Chiar dacă plecase, o voi aştepta. Aveam să-i arăt că eu rămân corect. Întotdeauna corect.

Mai bine mi-aş găti ceva. Ouă în frigider mai sunt. O să-mi fac nişte ochiuri. Mi-am pus manuscrisele în hol. Am dat s-aprind aragazul. Nu mai funcționa.

Dar ştiu că vecinul are o butelie. Bat la uşă. Nu-mi răspunde. O fi plecat? Insist. Degeaba. Bat cu pumnii ba chiar şi cu picioarele în uşa subțire. Zgomotele hăulesc în tot blocul, în liniştea ce s-a lăsat pe nesimțite de jur împrejur.

Nedumerit abandonez uşa vecinului şi ies din nou în balcon. Oraşul e pustiu. Doar fumul incendiilor e mai consistent.

Nici un călător. Şi mi-e o foamee... Mă-ntorc la uşa vecinului. O deschid buşindu-mă cu umărul în ea. A ieşit din ţâţâni. Intru în bucătărie.

Butelia e sub masă. N-au luat-o. O clatin. Mai are ceva încărcătură. O iau şi o aduc la mine.

Am un aragaz de voiaj. Cu ăsta ne făceam în concedii micul dejun.

Ne lua câte un prieten cu maşina la iarbă verde numai pentru că aveam aragaz de voiaj. Am legat furtunul la butelie. O adaptare de-a mea pentru cazuri când ar fi lipsit buteliile de voiaj. Ca acuma de exemplu. Aprind.

Merge. Pun tigaia şi uleiul. Aud paşi pe scări. O fi ea ?! Nu cred. Sparg ouăle. Uleiul sfârâie. Paşii se aud din ce în ce mai distinct. Se apropie. Albuşul începe să se albească, uşa se deschide şi apare ea.

-Mi-e foame! îi spun ca un fel de scuză în faţa minunăţiei mele de a nu fi plecat.

— Ai spus ceva ? mă întreabă cu glas şoptit.

— Mi-e foame, repet ca în transă ducându-mi mâna la stomacul ulceros, proverbial de ulceros.

— Îţi fac imediat ceva, îmi spune ea limpede ridicându-se de lângă mine cu precauţie. Stai liniştit. Îţi fac numaidecât.

Mă-ntorc pe partea stângă. Aşa durerile-mi sunt mai suportabile.

— Cât e ceasul? o întreb gemând.

— E două şi-un sfert, îmi răspunde ea din bucătărie. Mă uit la capătul patului. Da, e două şi-un sfert.

Mă ridic speriat. Arunc plapuma grăbit. Vreau s-o chem s-o întreb dacă mai putem pleca. Dar mă trezesc de-a binelea. Intru în sufragerie. E frig. Caloriferele sunt reci. Privesc pe geam. Oraşul e pustiu. Rar se vede umbra unul călător. Sub bec fulgii se zbenguie, liniştiți. Aud şuierul unei locomotive şi mă liniştesc.

Ea îmi aduce un pahar cu lapte şi biscuiți. Durerile de stomac se potolesc. Beau laptele. Biscuiții nu vor să se moaie în lapte. Păcat. Altădată se muiau.

Altădată. Acum beau laptele şi mă duc să mă culc alături de ea, fără să-i povestesc nimic. Ar râde de mine, de visul meu zbuciumat într-un oraş totdeauna liniştit.

Pământ violat

Luminile purtate de sclavi, goneau puterile întunericului.

Pocalele umplute de bacante nu se isprăveau nici o clipă. Consulul roman Lucullus era ameţit. Se retrăgea. Straja palatului se sprijinea când de zid, când în suliţi, schimbându-şi greutatea trupului de pe un picior pe altul, când ultimul grup de invitaţi era purtaţi pe braţe de sclavi spre a fi aşezat în lectică. Cea mai bogată din ele era a lui Perigeu, care-şi câştigase averea prin grija lui Eros şi a nobilelor sale însuşiri. Scria ode împăraţilor şi mai ales victimelor sale din ultima vreme. Avea un chip ales şi o pană ce o întrecea cu mult pe-a lui Vergiliu. Cu trupul uşor îmbrăcat era tulburat, nu atât de vinul de Chios, ci mai ales de una din sclavele aduse de curând din părţile Donarisului, cu pielea mai albă decât cretanele şi părul mai presus de al altor fiinţe.

Inima în piept îi ardea şi din când în când, fără ca să-l audă cineva, slobozea câte un geamăt. Sclavii îl urcară în lectică, crezându-l bolnav, dar se bucurară când Perigeu strigă cu glas tare, s-audă toţi cei ce ieşiră odată cu dânsul.

— Prieteni, fiţi astă seară oaspeţii mei, apoi venindu-i brusc o altă idee, adăugă surâzând fericit:

— Dar mai înainte de a petrece se cuvine, ca buni prieteni ce suntem, să mergem la consul şi să-l luăm cu noi.

— Să mergem, adăugară câţiva din cei ce mai erau în stare. Pe Lucullus îl găsiră în pat, gata de culcare. O sclavă abia

terminase de ars mirodeniile în cameră. Ceata dădu buzna din triclimum.

— Ce vreți? îi întâmpină Lucullus.

— Pe tine, o, mărite consul, îi spuse vesel Perigeu. Chipul tău, să lumineze calea noastră asemeni stelelor luminoase.

— Bine, dar m-am culcat...

— Te-oi fi culcat tu, dar dorința de a te avea printre noi e mai puternică decât oboseala ce-ți învăluie trupul.

Pe Lucullus toate acestea îl bucurau atunci când erau bine spuse şi Perigeu era unul dintre favoriții săi. Cu toate acestea spuse:

— Cinstiți prieteni, eu vă mulțumesc, dar vă rog să mă credeți că regret nespus că n-am să pot veni. O oboseală cumplită s-a cuibărit în oasele mele ca o durere plăcută...

Perigeu, prinzând un moment prielnic, îl întrerupse:

— Te cred, iubite Lucullus, pentru că eu însumi sunt cuprins de durere. Trupul meu se zbate nebun mai ales după refuzul tău, de a ne însoți şi după încă ceva pe care nu îndrăznesc a-ți spune:

— Dar spune.

— Şi dacă leacul durerii mele ar sta în puterea ta, să mă vindeci ai face-o?

— Pe sufletul strămoşilor mei, ți-o jur că nu am dorință mai mare decât să te ajut, iubite Perigeu.

Acestuia îi sticliră ochii de şiretenie adăugând:

— Află scumpe Lucullus că în seara aceasta, în casa asta, m-am îndrăgostit.

— E iarăşi vreo aventură nebunească de-a ta.

— O, nu, te asigur. Sunt nebun, şi sufletul meu geme după una din sclavele tale. Simt ca un nemernic ce-ar putea înghiți pentru sufletul său pocale întregi de Chios fără de sfârşit. Nisipul din mine-i fierbinte, şi nu numai oasele mă dor, dar mă doare sufletul acesta pe care tu oricând ai putea să-l vindeci sau să-l distrugi. Ceilalți tăceau.

— O, nu, Perigeu. Oricare din sclavele mele care au deşteptat în tine asemenea dorinți, trebuie să fie mândră de atenția ce i-o acorzi.

De aceea, fără să ştiu de numele ei, dă tu însuți poruncă să-ți fie adusă oricând doreşti.

— Aş vrea s-o iau cu mine în lectică.

— A ta este, şi fie ca dorul acesta să-ți îmbogățească strunele sufletului tău, atât de drag mie şi lumilor romane. Deci mergeți acum fără mine şi fericiți-l pe Perigen pentru leacul ce el însuşi şi l-a găsit.

— Prin darul tău, o iubite Lucullus, ai adus lumina în sufletul meu. Şi dacă strălucirea stelei tale este acum mai palidă de oboseală, mă bucur că am din casa ta una din cele mai neprețuite podoabe pe care tu însuți m-ai fericit.

Apoi urându-i cele cuvenite-şi luară rămas bun. Sclavii lui Perigen duceau acum o dublă povară.

Pe străzile Romei, ceata trecea călcând sub sandale primele raze de soare.

II

Dezmățul se sfârşise. Câteva bacante băute chicoteau. Perigeu, se aşează pe treptele băii, chemând sclava tracă la dânsul. Trupul îi tremura ca bolnav. Bacantele triste plecară să-şi vindece rănile ciupiturilor cu uleiuri de măslin. Soarele pătrundea prin plafon, săgetându-l. Şi aşteptarea asta-l duru. Când draperiile fură trase în lături, sclava-l orbi. El, Perigeu, curtezanul de temut al Romei căzu în genunchi de pe trepte. Ea veni păşind ca-n vis . Apoi, işi plecă privirile, clătinându-se. Perigeu se cutremură înfiorat! Se ridică în picioare. Cu greu a reuşit s-o întrebe.

— O, care ți-e numele tău nepământeană ființă ?

— Numele meu este Geea, stăpâne!

— Geea?! Dar Geea e nume grecesc.

— Grecesc mi-e şi trupul, stăpâne, deşi mulți mă socot din Tracia. Dar cu toții au uitat că Tracia-şi trage obârşia din vechiul imperiul al marelui Macedon şi că Lisimah a fost unul dintre primii săi conducători.

— Ce-ai fost tu înainte? o întrebă din ce în ce mai uimit Perigeu. Nici nu-i venea să creadă că o sclavă putea vorbi despre astfel de lucruri, pe care puțini romani puteau să le ştie.

— Mare preoteasă, stăpâne. Sunt de viță regală şi mă pregăteam să fiu o Pitia a templului Delfi, stăpâne.

Perigeu se cutremură.

— O frumusețe ca tine să fie astfel jertfită?

— Pentru mine aceasta nu era o jertfă, stăpâne. Era culmea supremă a vieții mele. Am fost predestinată pentru aceasta, stăpâne!

— O, Geea. Nici nu-ți închipui câtă durere ,îmi faci spunându-mi astfel de cuvinte. Apoi văzând mirarea de pe chipul ei, adăugă: Pentru că eu te iubesc, Geea. Şi ard de durere când te privesc. Sunt nebun. Sunt omul care ar vrea să-ți fie stăpânul şi sclavul tău, Geea.

— Asta niciodată, stăpâne. Oricine mi-ar pângări fecioria ar primi blestemul Pitiei. Ea n-ar accepta ca eu să am un alt destin. Şi toate forțele întunericului te-ar osândi, stăpâne!

— Dar eu te vreau!

— Vei fi nefericit stăpâne!...

— Dar te iubesc!

— Vei suferi stăpâne!

— Nu vreau să ştiu de nimic. Pe tine te vreau şi-atât, mai zise Perigeu apropiindu-se.

— O! Nu, stăpâne. Fie-ți milă de tine. Eu sunt o sclavă. Mă voi supune. Dar pe Geea, templul o va răzbuna. Şi răzbunându-mă pe mine vei fi pedepsit.

Şi-atunci Perigeu ca turbat se repezi către Geea. O cuprinse în brațe sărutând-o sălbatic. Geea nu se împotrivi şi nici nu-i răspunse îmbrățișării. Repeta cuprinsă de spaimă.

— O, nu stăpâne. O, nu stăpâne... lăsându-se dusă în brațe în alcovul imens. Nu se putea împotrivi forței.

În patul unduind de mătăsuri abia putu să scoată un geamăt. Se înăbuşea. Ceva nou, nedefinit, începu să-i învăluie trupul. Simțea din ce în ce mai puțin brațele stăpânului său. O moleşeală stranie-i cuprindea vârful degetelor, apoi tot trupul. Uşor, uşor, tot mai puțin perceptibil. Şi leşină.

Trupul i se răcea din ce în ce, devenind tot mai greu. Răsuflarea-i era ca de gheață. Brațele-i lunecară. Ochii-i se închideau uşor. Pieptul îi tresărea din ce în ce mai rar.

Perigeu simți. Cutremurat, se ridică. O spaimă cumplită-i cuprinse oasele. Mâinile-i fierbinți îi cuprinseră chipul. Căuta să-nțeleagă şi răceala trupului ei creştea. Fiori de groază-l străbăteau până-n creştet.

— Geea! Geea! strigă disperat.

Ea nu-i răspunse.

O durere nebună îl țintuia. Dorea să facă ceva, orice. Trupul iubitei devenise rece era în răceala-i marmoreic. Şi un glas sfâşie văzduhul !

— Perigeu, tu cel mai nelegiuit dintre muritori.

O! Perigeu! Te blestem să nu-ți afli vocea până când n-o vei învia pe Geea. Era preoteasa noastră. Tu ne-ai răpit-o. Tu s-o învii. Un milion de amfore de vin va trebui să jertfeşti la picioarele Geei. Să nu-ți afli liniştea. Fii blestemat!...

Perigeu se cutremură. Se aplecă peste Geea cu gândul s-o ia în brațe. Trupu-i era rigid. Sclavii pătrunseră-n cinegeu. Perigen nu-i vedea. Se căznea s-o ridice. Dar greutatea devenise prea mare. Un sclav s-aplecă să-l ajute.

Dar Geea era ca de piatră. Abia cu ajutorul a patru sclavi reuşi s-o ridice.

Baldachinul se crăpă. Printre stâlpii ce susținuseră perdelele, sclavii reuşiră cu greu s-o care. Perigeu şedea nemişcat. Sclavii nedumeriți, în tăcere, cărară statuia în curte. Apoi sprijinind-o cu nişte pilaştri se depărtară, lăsându-şi stăpânul doborât de durere.

III

Roma îşi alegea împăratul. Parfumul ghirlandelor grele de flori străbătea oraşul. Lei fioroşi, puşi sub zăvoare în cuşti erau cărați către Circus Maximus.

Urşi din Carpați, cu ghearele roase de stânci, se zbăteau sub gratiile grele. Liberții mergeau pe străzi, sorbind din vinurile Romei. Numai în casa lui Perigeu domnea o tristețe adâncă. Sclavii fuseseră eliberați şi nici un prieten nu mai călcase pe dalele aleilor de la împietrirea prea frumoasei Geea. Perigeu cumpărase butoaie de vin pentru a-şi duce blestemul la capăt. Trupu-i ardea. Mâinile i se umflaseră. Zilnic venea un alai pregătit priceput cu o duzină de amfore noi, care abia de-i mai ajungeau osânditului să le păstreze până seara târziu. De oboseală le spărgea de treptele care duceau în bazinul ce-o înconjura pe Geea.

Rece şi nemişcată, Geea privea cu ochii de piatră amforele ce se vărsau în bazinul de la picioarele ei. Buțile mari erau împrăştiate în toate camerele palatului.

Până la a milioana amforă de vin mai era mult. Trebuia să-şi vândă pe pământurile. Trebuia să se vândă el însuşi, numai s-o mai poată avea pe Geea. S-o simtă iarăşi vibrând în brațele lui. S-o primenească de păcatul săvârşit fără de voia ei. Şi anii treceau. Trupu-i devenea din ce în ce mai bătrân. Încheieturile i se umflaseră, apoi deveniră dureroase, cu

noduri. Din straiele atât de bogate altădată, doar nişte jalnice zdrenţe îi atârnau pe trupul schilodit.

Vinul din bazin se revărsa prin curte. Căra amfore fără să mai numere dacă mai avea până la un milion sau nu. Căra în neştire. Căra cu credinţa că zeii s-ar îndura la ultima amforă blestemată să-i redea Geei suflarea. Îşi vânduse palatul. Pentru trupul lui, acuma bătrân, un pat sub cerul liber, de unde s-o poată vedea, era de-ajuns.

Consulul Lucullus murise. O aflase de la fiul olarului care murise şi el. Bani avea din ce în ce mai puţini. Acum când Roma îşi alegea un nou împărat, tânărul olar îşi luă banii de pe ultima comandă de amfore. Perigeu era la capătul puterilor. Ar fi vrut să iasă pe străzi. Să închine şi el de bucurie alături de oamenii aceia.

Dar o sfârşeală cumplită-l ţintui pe marginea unui butoi înnegrit de vreme. Sub apăsarea trupului său, lemnul cedă, sfărâmându-se.

Perigen zâmbi amar. Era unul dintre primele butoaie, cu vin de Chios, din care-i plăcuse mai mult. Spera ca alături de Geea să poată gusta din nou. Îi era foame. O bucată de pâine muiată în vin avea să-i mai dea puţină putere.

Soarele ardea nemilos. Patricienii bogaţi se retrăgeau în bazinele vilelor să se-mbăieze.

În casa lui s-auzeau râsete. De-aceea despărțise cu un zid de tot ce a fost vreodată a lui. Să-şi uite păcatul. Întremat de dumicatul înghițit mai aruncă o amforă-n bazin. Amfora se scufundă în fundul bazinului. Necăjit Perigeu se aşeză pe marginea lui uitându-se la statuie. Şedea în umbra ei şi i se părea că mişcă. Întâi un braț apoi un picior - şi-apoi toată făptura. De bucurie se prăbuşi. Geea cobora de pe soclu prin lacul de vin, către dânsul. Ameți. Apoi pe măsură ce s-apropia de el, Geea-i părea mai matură. Chipul feciorelnic, se transforma în femeie bătrână. Din ce în ce mai bătrână. Umerii zvelți altădată se lăsau tot mai mult gârbovind-o. Iar când ajunse lângă el, Perigeu n-o mai recunoscu. Uimit se uită la locul statuii.

Postamentul era gol. Deci bătrâna cu ochii înroşiți de nesomn de lângă el era frumoasa Geea. Păru-i albise. Şuvițele cânepii de neîngrijire i se lipeau de sânii fleşcăiți ce se vedeau sub vesmântul subțire. Un zâmbet amar îi aduna ridurile chipului ca o pungă.

— Te aşteptai să mă vezi astfel Perigeu?

Perigeu nu mai putu scoate o vorbă. Cu ochii rătăciți se ridică împleticindu-se. Nu mai dori altceva decât să fugă.

— Zeii te pedepsesc pe nedrept, o ştiu. Dar nu poți să le faci ceva. Sunt zei, adăuga Geea cu glas gâjâit de bătrînă.

— Sunt zei... relua ca un ecou Perigeu fugând din calea ei către zidul cu care se izolase de lume. Cu brațele îmbărbătate de groază se cățăra până aproape de coamă. Zidul era destul de înalt şi se şubrezise. Când apucă de coama uşor măcinată de ploi căzu. Câteva pietre căzură sub el. Atunci bătrâna s-apropie înduioşată. Perigeu, adunându-şi ultimile-i puteri, zise:

— Tu nu eşti Geea. Tu nu eşti Geea. Pleacă. Eşti Pitia. Fugi...

Şi se sfârşi horcăind. Din trupu-i bătrân câteva şuvițe de sânge îşi făcură loc în colțul gurii. Iar Geea, luându-i capul în poala vesmântului străveziu, urlă cu glas de bătrână.

— O zei, fiți blestemați. Geeo ruptă şi roasă de voi vă blestemă. Fiți blestemați. Urletul ei răsuna sinistru în împrejmurirea de piatră. Stăpânul casei lui Perigeu ieşi îngrozit în grădină.

Apoi s-apropie însoțit de-o ceată de sclavi adunați la urletele bătrânei turbate.

Urcându-se pe zid se-nfiorară.

— L-a omorât pe Perigeu stăpâne, adăugă unul din ei.

— Prindeți-o şi-aduceți-o încoace. Şi dărâmați zidul acesta.

Şi-atunci, în timp ce zidul se crăpa tot mai mult, Geea se scufundă în lacul de vin, dispărând. Când trupul îi fu scos la iveală, era rece ca o statuie. Apoi în timp ce o lăsară pe

trepte să se usuce, trupu-i crăpă. Ochii mari se rostogoliră din orbitele goale sfărâmându-se, în timp ce pielea se fisură împrăştiindu-se la prima adiere de vânt. Când se întoarseră sclavii s-o ia, doar o grămăjoară de cioburi prăfuite era pe treptele suflate de vânt. Undeva, uitat de vreme, trupul lui Perigeu aştepta să cadă victimă vârcolacilor lumii.

Ciocane imense băteau, sfâşiind văzduhul: aiurea plutea un sicriu gros de piatră, ca o ultimă licărire de-adevăr. Umbra morţii cuprinsese totul ca o noapte de granit.

Amiaza insulei

Cele câteva clădiri din piaţa cetăţii ardeau scoţând un fum greu pe geamurile sparte. Soldaţii alergau de-a valma prin curtea cetăţii cu găleţile goale.

De sus, din turnul dogorit de razele soarelui ochii celor condamnaţi sclipeau de bucurie.

Cu fiecare zgomot sau pală de fum ce ajungea până la ei, gândul că vor fi eliberaţi le dădea tot mai multe speranţe. Nici pe departe nu bănuiau că toată zarva venea de la un incendiu. La ei în celule aerul era mereu sufocant, dar pereţii groşi de piatră aduceau aceeaşi răcoare în momentul în care îi atingeai ca şi acum trei, patru ani când fuseseră închişi. O

explozie zgudui mica insulă din temelii. Abatele Paillarde, însingurat, începu să murmure:

— Ăştia-s englezii! Sigur sunt englezii.

Dar neprimind nici un răspuns, rămase ca de obicei cu gâtul întins spre fereastra celulei prin care intra pătrunzător un miros de fum.

Jos, în curtea cuprinsă de flăcări, soldații imperiali, cu uniformele ferfeniţite alergau după apă.

— Căpitane, căpitane, a secat fântâna, strigă după bătrânelul micuț şi țanțoş un soldat cu găleata goală în mână.

— Luați apă din mare ! le strigă furios slujbaşul lui Napoleon îndreptându-se spre pulberăria sfârtecată-n bucăți de explozia ce fusese auzită mai înainte de deținuți. C-o mână abia-şi putuse opri tricornul de suflul năprasnic ce-l țintuise la pământ. Buimacit, dădu un ordin ce practic n-avea cum să fie îndeplinit. Apa de mare s-afla în locul acela departe de suprafața insulei.

Pentru că avuseră grijă să nu se poată evada uşor din ea, cu vreo 20-30 m mai sus de nivelul mării, insula neprimitoare n-avea decât un singur punct unde putea să oprească vreun vas, ca un port cioplit în stâncă păzit cu strictețe de garda imperială zi şi noapte.

Căpitanul nu găsise încă explicația la tot ce cauzase incendiul acesta nenorocit.

Din pulberărie nu mai rămăsese nimic.

Câteva trupuri zdrobite ale soldaților aflați în apropiere şi un copac sfârtecat era tot ce mai rămăsese pe marginea unei gropi imense, înnegrite, căscată în călcâiul insulei. Din tot ce aparținuse garnizoanei, doar casa comandantului scăpase neatinsă. În curtea ei rămăsese dură soția căpitanului, uluită, ca moartă, fără nici o mişcare, prostită. Din singura fântână de pe insulă, şi-aceea aflată în curtea lor, găleţile ieşiseră goale. Acum curtea, lipsită de mişcarea soldaților, era pustie şi goală. Pietrele încinse de soare uscaseră repede urmele dârelor de apă ale celor câteva găleți scoase mai înainte.

Şi când primii soldați veneau cu găleţile pline cu apă aduse din port, focul începu să se-nmoaie. De fapt, arsese ce-a fost de ars.

În urmă rămâneau câteva ziduri pârlite ca nişte cuburi fără rost în bătaia unei brize uşoare dinspre ocean. Şi-atunci căpitanul îşi adună garnizoana. Din şaptesprezece băieți câți au fost, opt erau sfârtecați de explozie.

— Soldați ! începu căpitanul în fața garnizoanei zdrelite şi pline de fum. Duşmanul este aproape.

Şi ca să dăm o pildă că nu tolerăm abateri în garnizoana noastră făptaşul va fi pedepsit.

Şi spânzurătoarea va fi pentru el arma noastră de luptă. Focul n-a venit din senin.

De aceea făptaşul va fi spânzurat chiar de va fi vreunul dintre noi. Acum când am rămas atâția va trebui să ne organizăm în aşa fel încât să nu fim nepregătiți în fața duşmanului.

Şi nu uitați că în fiecare raniță e un baston de mareşal, mai zise încheind fără chef discursul său.

După câteva zile pe insulă urma să le vină provizii de schimb, dar numai căpitanul ştia de toate astea şi le păstra în tăcere. Până atunci trebuia găsit vinovatul, şi căpitanul n-avea de gând să lase problema nerezolvată.

În celule resemnarea nu-şi făcuse loc încă. Tot mai sperau s-audă zăngănitul uşilor şi să-i vadă pe eliberatori invitându-i afară în libertate.

Burduhănosul abate Paillarde asculta cu urechea ciulită orice zgomot suspect, orice indiciu care-ar fi putut să-i aducă vreo lămurire. Auzise trompeta garnizoanei imperiale şi-apoi doar mugetul valurilor izbite de promontoriul înalt al insulei.

De-aceea, când auzi paşi grăbiți pe coridorul celulei sale se lumină încordat la chip.

Uşa se deschise cu grabă şi un soldat imperial cu fața înnegrită de funingine se ivi invitându-l afară. Era pentru prima dată în cei trei ani de celulă când avea să vadă lumina soarelui. Dezamăgirea că nu văzuse un soldat englez nu-i

luă bucuria de a vedea încă o dată marea, cu valurile ei înspumate. De aceea se grăbi peste poate, cu toate kilogramele sale, să iasă. În curte, pe platoul carbonizat de incendiu alți deținuți ieşiți mai înainte acolo trebăluiau de zor, cărând resturile fumegânde spre marginea insulei, aruncându-le în mare. Bătrânul abate se alătură grupului numeros de prizonieri, cărând din toate puterile sale bârne fumegânde şi moloz. La marginea înaltă a insulei, doi soldați, le aruncau cu lopata în mare. Căutau orice urmă de material ce-ar mai fi putut fi folosit şi îl dădeau deoparte. Şi cum stăteau acolo scormonind în moloz, abatelui îi veni o idee. Bârna aprinsă, fumegând, din mâinile lui o repezi cu putere peste soldați, azvârlindu-i cu tot cu lopeți de pe promontoriu, în mare. Un răcnet cumplit sfâşie văzduhul.

Alt soldat s-apropie în fugă cu arma în mână.

— Opreşte. Opreşte că trag, zbierase soldatul cu arma întinsă spre abate. Acesta se opri o secundă, apoi scârbit aruncă bârna din mână uitându-se după cei dispăruți. Jos, printre stânci, siluetele lor erau nemişcate.

Nici valurile nu le puteau mişca, atât erau de înfipte în colții de stâncă. Alți trei soldați, sub amenințarea armelor, îi băgau pe ceilalți deținuți înapoi în celule. Abatele rămase cu ochii privind imensitatea cerului, scuturându-şi cenuşa din palme. Căpitanul venea sărind peste resturile nearuncate încă.

— A ucis doi camarazi. I-a aruncat c-o bârnă în jos, strigă ca un dement soldatul.

— Spânzurați-l! se pronunță scurt căpitanul, întorcându-se încruntat spre cei câțiva oameni ce-i mai rămăseseră încă.

Peste câteva minute, în curtea cetății de pe insulă, în bătaia tobelor a doi soldați, abatele înainta legat cu mâinile la spate. De sus, din celule, sub amenințarea puștilor a trei soldați, ieşeau condamnații.

Soarele era aproape de asfințit. Lanțurile câtorva ocnaşi periculoşi măreau fără voia lor atmosfera şi aşa destul de încărcată.

Când tobele încetară, căpitanul se îndreptă cu paşii țanțoşi spre spânzurătoarea afumată.

— În numele maiestății sale imperiale, Napoleon Buonaparte, pentru atacarea şi uciderea a doi soldați din garnizoana cetății, se condamnă la moarte prin spânzurare, fostul abate iezuit Paillarde, deținut politic, condamnat pentru acțiuni de lez maiestate provocate în capitala imperiului nostru slăvit şi iubit. Sentința se va executa imediat. Ea a fost dată de reprezentantul personal al majestății sale imperiale în această garnizoană "EU", căpitanul Raux.

— Imbecilul, zise destul de tare contele Merlot către ocnaşul Savage.

— Le venim de hac ? întrebă ocnaşul în şoaptă.

— Gura! Strigă către ei amenințător un soldat imperial agitându-şi puşca.

Abatele se urcă pe scăunel. Ochii se îndreptară spre fereastra celulei sale.

— Vreau un preot! zise osânditul.

— N-avem! i se răspunse sec.

— Dar o carte de rugăciuni aveți! Să vă arăt eu ce trebuie să faceți.

Şi căpitanul se întoarse în fugă cu o carte în copertă neagră ce avea imprimat o cruce aurie la mijloc.

— Deschide-o, căpitane, şi citeşte ceva din ea. Orice. Apoi spune: Dumnezeu să-l ierte şi omoară-mă! zise cu glas stăpânit parohul.

Abia auzit la început, apoi din ce în ce mai tare, căpitanul citea un pasaj nu prea nimerit din Vechiul Testament. Se nimerise tocmai uciderea lui Abel de către Cain.

Contele Merlot, în straiele spălăcite şi cu dantela murdară, zâmbea superior. Pe continent imperiul se prăbuşise. Napoleon era în exil de-aproape o săptămână de zile. Dar nici unul din insulă nu ştia asta.

— Amin! Zise căpitanul şi adăugă: Dumnezeu să-l ierte, apoi făcu semnul cuvenit. Un soldat îşi rezemă puşca de picioarele osânditului urcat pe scaun şi urcându-se pe-un

scaun alăturat, îi petrecu acestuia laţul pe după gât. Apoi în răpăitul din ce în ce mai intens al tobelor, coborî, îşi luă puşca şi trase scaunul de sub picioarele osânditului. O clipă trupul rămase suspendat apoi se prăbuşi cu ochii ieşiţi din orbite pe caldarâmul încins. Frânghia se rupse dar rămase strâns în jurul gâtului făcându-l să horcăie. Burduhănosul prelat se zvârcolea cu mâinile legate la spate în faţa ochilor injectaţi de furie a căpitanului.

— Dezlegaţi-l ! Dezlegaţi-l ! zbieră căpitanul, ieşindu-şi din inerţie. Soldaţii de la spânzurătoare, lăsându-şi puştile traseră cu putere de funia din jurul gâtului prelatului eliberându-l. Cu funia în mâini, soldaţii aşteptau să se ridice osânditul. Nu avea putere. Stătea întins pe dalele de piatră. Un toboşar, lăsându-şi toba în soare, aduse o altă frânghie.

Se urcă pe o scară şi o înlocui pe cea veche, apoi făcându-i un laţ nou pe care îl încercă. Cu o bucată de săpun, îl făcu apoi s-alunece mai uşor şi după câteva mişcări de-a lungul frânghiei, coborî de pe scară. Deţinuţii care-ncepuseră să murmure, erau ţinuţi sub ameninţarea armelor.

— Terminaţi mai repede ! le spuse căpitanul soldaţilor, iritându-i.

Prelatul, sprijinit de căpitan apoi cu propriile-i forţe, se urcă iarăşi pe scaun ca o vită spre abator. Câteva clipe după aceea trupu-i inert se bălăbănea în bătaia ultimilor raze de soare

atârnat de frânghia nouă. Iar deținuții împinşi de la spate intrau în turnul cetății. O dată treaba isprăvită, se îndreptau istoviți spre casa căpitanului. Acolo soția acestuia, Mathilde,o austriacă pricepută, îi aştepta cu cina fierbinte.

După masă, doi dintre toboşari aveau să meargă cu o căldare plină cu resturi de mâncare şi cu o legătură de pâine în fiecare celulă. Spre dimineață, după un somn bun, căpitanul spera să se refacă pentru a rezolva importantele-i probleme. Cu vasul fierbinte în față, Raux se uita la cei şapte soldați cum hăpăiau grăbiți de teamă că să se termină cina şi cu gândul la somn. Mathilde, abătută, tăcută, se sprijinea de colțul căminului. Soarele asfințise şi doar mugetul valurilor izbite de stânci spărgea ritmic şi sacadat liniştea nopții. Peste puțin timp, luară mâncare pentru deținuți şi însoțiți de un camarad înarmat, se îndreptară spre turnul închisorii. Mathilde şi Raux îi repartizară în cele câteva încăperi pe soldații rămaşi, apoi odată treaba sfârşită se îndreptară spre camera lor. Ajunsă aici, Mathilde se lăsă obosită pe pat, şi fără să vrea începu să plângă în neştire. Iritat la început, apoi curios, Raux o întrebă:

— Ce ai şi de ce te smiorcăi ?

— Nimic, rosti înfrigurată Mathilde, apoi dezbrăcându-se încet, se băgă tăcută în pat.

Dimineața, când căpitanul se încheia la uniforma proaspăt curățată, află că Mathilde a fost vinovată de foc. Ea şi nimeni altul.

Căpitanului nu-i venea să creadă. Înjurând-o, îi ceru apoi să se explice. Află că focul izbucnise de la cărbunii aprinşi aruncați din greşeală în groapa gunoaielor din spatele cazărmii soldaților. După ce o zdrobi în picioare, Raux ieşi în capătul scărilor.

De jos, câțiva soldați priveau înfricoşați chipul răvăşit al şefului lor. Şi-atuncea, Raux privind prelatul bălăbănindu-se în frânghie, le spuse:

— Să pregătiți o spânzurătoare nouă. Vom pedepsi vinovatul aşa cum am spus. Aşa ar fi făcut şi împăratul.

— Dar cine-i? întrebă un soldat.

— Mathilde! răcni căpitanul şi plecă grăbit spre portul insulei, aşteptând ivirea corabiei.

Era şi mulțumit că dăduse o nouă dovadă de caracter. Era convins că şi împăratul ar fi făcut la fel cu oricare din femeile lui.

În vremea asta, soldații, încropeau spânzurătoarea a doua, ceva mai departe de prelatul cel gras, care, după părerea unora, începuse să pută.

— Şi chiar o s-o spânzure ? se întrebau ei între ei. Neştiind ce să creadă, continuau să lucreze-n tăcere. Li se părea că

trăiesc o tâmpenie ciudată dar nu puteau să iasă din ea fără teama de a fi pedepsiți. Împăratul vedea până departe şi n-ar fi iertat greşelile soldaților săi. Apoi, când totul fu gata, înarmați şi curățați, au plecat în turnul cetății să-i scoată pe deținuți. Şi-n răpăitul tobelor se arătă Mathilde legată. Mergea ca oaia la tuns, fără nici o împotrivire, supusă şi mută. Şi-atunci căpitanul, scoțându-şi iarăşi hârtia mai-nainte redactată, începu:

— Aşa după cum am jurat, adică, să pedepsesc vinovatul de incendiul acesta, țin să vă aduc tuturor la cunoştință, despre dreptatea mea. Şi în numele ei şi al împăratului nostru, am hotărât condamnarea la moarte a Mathildei Raux, vinovată de focul de ieri. Osândita a făcut mărturisiri de bunăvoie, recunoscând astă noapte totul. De aceea…

— Căpitane, dar eşti nebun ! exclamă din rândul condamnaților contele Merlot. Ce-ai să îndrepți spânzurând-o ?!

— Chiar dumneata o să-i pui lațul de gât şi o să-i tragi scaunul de sub picioare conte! tună căpitanul. Să fie o pildă tuturor, că în fața hotărârilor majestății sale imperiale, luate prin mine, reprezentantul său personal în această parte a lumii, trebuie să se supună!! zbieră căpitanul împroşcând cu salivă în jur.

— E nebun, spuseră câțiva deținuți în surdină.

Căpitanul nu-i auzi. Îl trase cu forța pe conte şi împingându-l spre scaun îi spuse:

— Eşti gata ?

— Niciodată.

Soția lui Raux era lângă scaun.

— Te-mpuşc, zise căpitanul.

— N-ai decât, nebun furios ce eşti.

Şi-atunci căpitanul, scoțându-şi pistolul şi încărcându-l, îi zise:

— Pentru ultima oară îți spun, pune-i juvățul.

În vremea asta, Mathilde ajutată de un soldat, se urcase pe scaun. Ştreangul îi era în jurul chipului.

— Niciodată, zise contele Merlot făcând un pas înainte.

Mathilde-şi băgase singură capul în ştreang, încercând să curme scandalul. Căpitanul punându-i pistolul în piept lui Merlot gata să tragă se pomeni zdravăn lovit de acesta.

Pistolu-i zbură. Soldații stăteau stane de piatră.

— Gardă, pe el ! zbieră căpitanul.

Şi-atunci, ca deşteptați din amorțire, deținuții săriră toții pe soldați. Câțiva reuşiră să-şi descarce armele. Şi până să le-ncarce din nou, se treziră imobilizați.

Trei deținuți zăceau fără viață pe lespezi şi doi soldați trăgeau să moară în urma loviturilor de lanț primite în cap.

Căpitanul, rămas pentru o clipă buimac, îşi reveni şi, smulse de sub Mathilde scaunul pe care stătea.

Trupul se zvârcoli câteva clipe în timp ce mulți şedeau încremeniți în fața pistolului său. Nimeni nu mai vroia să moară. Din spate, se auzi un pocnet de armă. Căzând în genunchi, căpitanul zise abia auzit:

— Şi doar am vrut să fie dreptate ! apoi muri. De data asta soldații fură legați şi erau trimişi în locul deținuților în turn.

— Dezlegați oamenii aceştia ! zise Merlot arătând spre spânzurători.

Trupurile celor doi fură erau întinse pe caldarâm. Urmele frânghiei se vedeau adânci la abate şi foarte puțin la Mathilde.

Doi vieţaşi, după ce scăpară de lanțuri, se îndreptară să le arunce în mare.

— Stați ! le spuse contele. Ce vreți să faceți ? Sunt doar eroii noştri. Ei ne-au dat libertatea şi nu se cuvine să-i aruncăm pradă rechinilor. Vom înălța pentru ei un monument, ca vie recunoştință. Ca semn că jertfa lor n-a fost în zadar.

Cei doi se opriră. Apoi se îndreptară spre casa lui Raux. Soarele ardea. Contele şi trei deținuți cărau bolovani peste trupurile-ntinse pe caldarâm, făcând o piramidă. După ce piramida fu gata, cu un cărbune, Merlot scrise pe-o dală cu

litere mari “Pro Memoriam”. În casă borfaşii de drept comun scoaseră câteva sticle. Carnea sărată dintr-un butoi fu întinsă pe masă pentru ospăţ. În fruntea mesei Merlot mânca dus pe gânduri. Apoi deţinuţii uitară să mai ducă mâncarea, gărzii întemniţate. Doar când ţipau din celule, Merlot îşi aducea aminte de dânşii. Şi atunci trimitea din ce le-a rămas, câte puţin, doar cât să nu moară de foame.

Mai târziu, când ei înşişi nu mai avură ce mânca, îi neglijară cu totul. O foame cumplită-i chinuia. Câţiva deţinuţi ce-au încercat să plece pe-o plută din bârne s-au răsturnat şi-au fost sfârtecaţi de rechini în faţa lor. Nici unul n-avea nu mai avu curajul să se gândească la fugă.

Iar într-o zi, când Merlot hotărâ că trebuie să-şi vadă prizonierii, văzu că din cinci mai erau în viaţă doar trei. Doi fură mâncaţi pe ascuns. Se hotărâ să-i adune pe toţi în faţa monumentului celor căzuţi şi să le facă morală:

— V-am adunat în faţa salvatorilor noştri ca să vă spun să vă fie ruşine.

Nici unul nu zise nimic. Când contele începu din nou să le aducă aminte de salvatori, cei de la drept comun începură să urle:

— Ce salvatori ! Nu vezi cum ne-au salvat ?! Mai bine ne lăsau închişi decât să crăpăm acum de foame. Şi c-o furie nebună, desfăcură piramida, până când dezveliră le ieşiră în

față trupurile celor doi, descompuse acum. Cu puteri nebănuite, un deținut îl apucă pe abate de mâini trăgându-l spre marginea insulei. Hainele-i plesniră mai înainte de-a fi aruncat. O duhoare cumplită îi năpădi pe făptaşi, ameţindu-i. Odată treaba isprăvită, se îndreptară năuci spre casa căpitanului, în fața privirilor mâhnite ale contelui Merlot.

Pe continent Napoleon se întoarse din nou la putere pentru cele 100 de zile. Dar nici o corabie nu se îndrepta spre insula aceea

Era uitată.

În portul ei câțiva deținuți încercau să prindă vreun peşte.

Zilele curgeau din ce în ce mai greu. Foamea insuportabilă înrăutățise atmosfera şi-aşa destul de încărcată. Contele intrase într-o apatie deloc sănătoasă. Din garda imperială nu mai dispăruse nici un soldat. Dar mai muriseră câțiva deținuți.

Fiecare grup stătea cu ochii la pândă, într-o permanentă aşteptare. Se pregăteau pentru o nouă stare canibalică. Şi unii şi alții dormeau iepureşte, pândindu-se cu disperare. Şi nici o corabie nu se ivea la orizontul aprins al oceanului.

Napoleon era deja în exil. Sticlele aruncate în mare de conte, fie că se zdrobiseră de stânci, fie că nu ajunseră acolo unde ar fi putut veni vreun ajutor.

Într-o seară, doi pescăruși istoviți, apăruți pe neașteptate, se așezară în mijlocul pieței înnegrite de resturi. Soldații de veghe, cu focuri de armă precise, îi doborâră. Trupurile lor zăceau fără de viață pe mormanele arse.

Când unul dintre supraviețuitori se repezi imprudent să ridice un foc îi curmă elanul, ucigându-l pe loc. Deținuții târâș s-apropiau târâș de piața deschisă. Cei doi soldați pândeau de la piciorul zidului gros al turnului închisorii. Cu focuri bine țintite au mai ucis doi îndrăzneți. Al treilea, înșfăcând pescărușii, o luă la goană către contele bolnav. Un alt foc îl ajunse, rănindu-l.

Cu ultime puteri se târî în curte târându-și prada cu dânsul. Apa apăruse din nou în fântână și până în ziua aceea, singurul loc unde se întâlneau fără gâlceavă ambele taberi era fântâna. Acum soldații nu mai puteau să meargă fără de griji după apă. Un prânz dintr-un picior al camaradului lor, dulce, cleios, le redeșteptă setea.

Goliră fără menajamente ultima rezervă de apă, apoi se îndreptară târâș spre casa căpitanului ce părea nepăzită în clipele acelea. Ajunși la zidul ce-o înconjura dinspre partea de piață, din bucătăria lui Raux ieșea un fum albăstrui. Deținutul rănit întins pe un pat din holul cu ușa deschisă părea c-abia mai respiră. Celălalt deținut frigea într-o tigaie

pescăruşii. Contele Merlot privea fix în tavan fără să scoată o vorbă.

Cu armele-n mâini, soldații s-apropiară de uşa deschisă. Rănitu-i văzu şi-şi scoase pistolul. Soldații, ducându-şi puşca la ochi, traseră. Deținutul scăpă tigaia din mână, iar contele încetă să mai respire. Rănitul ținti îndelung şi tremurând apăsă pe trăgaci. C-un strigăt sălbatec, soldatul atins se repezi spre rănit, sugrumându-l. Camaradul său se repezi spre tigaie. Arsuri cumplite-l făcură s-arunce tigaia din mână.

Rămas singur, Pierot savura liniştit pescăruşii prăjiți, punându-şi rezerva pentru mai târziu la adăpost. Apoi bând apă pe săturate, se întinse pe patul contelui şi adormi. De jos morții nu-i mai puteau face nimic. Era singur față în față cu morții, cu foamea, şi cu o mare speranță. Mai trebuia să curețe insula de morți, să-i arunce, să-şi scuture uniforma de praf… Şi mulțumit, râgâi prelung, adormind visându-şi împăratul, care se făcea că mănâncă bucăți de creier de soldat...

TACHE MINDIR

Ploua mărunt. Maşinile stropeau adeseori pietonii grăbiți. În maşina sa Tache Mindir şofa neglijent pe „bulevardul" aglomerat. C-o zi înainte şeful îl delegase într-o misiune extremă. Avea să plece-n Brazilia. Pacostea asta căzuse tocmai pe el, pentru că nu găsise nimeni să meargă acolo în locul lui.

Ş-atunci el trebuia să se sacrifice. Un regret pentru biroul elegant natal îl împungea cu degetu-n suflet.

În capul său se-nghesuia aceeaşi întrebare:

— De ce tocmai lui să i se întâmple aşa ceva? Nu putea să se ducă şeful la o adică?! Ce-aveau să spună ceilalți colegi care abia de vroiau să se ducă în Bulgaria. Probabil că de aceea nici unul nu-i dăduse nici un serviciu de îndeplinit. Şi-ar fi vrut ca măcar şeful să-i fi spus s-aducă ceva. Măcar un pachet de Kent. Dar nu. Nu-l rugase. Şi tocmai asta îl durea. Îl durea aşa de tare încât nici nu observă când ajunse cu maşina la poarta întreprinderii. Parcă maşina în locul directorului, apoi revenind la portar îi strânse mâna afectuos, întrebându-l:

— Ce-ți mai fac copilaşii, nea Sande? Cresc?!... cresc?!

La care nea Sandu-i răspunse jovial, bătându-l pe umeri:

— Mulțumesc, bine tovarăşe Tache. Dacă au de toate cum să nu crească...

Şi strângându încă o dată mâna se despărțiră.

La intrarea principală şeful serviciului personal nu cuteză să se uite la ceas, pentru că văzuse deja dinainte că ora începerii programului trecuse, întâmpinându-l pe Mindir cu volubilitate.

— Salut tovarăşe. Bine că a-ți sosit. Eram îngrijorat. Dacă vi se întâmpla ceva la maşină cum aveați să vă descurcați? Ştiu că dv. nu a-ți fi îndrăznit să ne dați un telefon să vă trimitem mecanicul şi nu ştiam de unde să vă luăm.

— Lasă, lasă tovarăşe, spuse Mindir afabil îndreptându-se spre birou. Clădirea cu aer condiționat îl predispunea spre o muncă susținută timp de opt ore. Ce dacă în alte părți se lucrau numai şase ore.

El dorea să lucreze opt ore. Conştiința mai presus de orice. Aşa. Şi pentru timpul cât a întârziat avea să rămână după-amiază, gândea Mindir întrând în birou. Îşi aşeză geanta diplomatic pe biroul cu furnir exotic şi deschizând prima lucrare adusă de şeful grijuliu se adânci în studiu. Fotoliul i se păru prea tare. Îşi îşi notă în agenda de lucru să ceară administrativului să-l schimbe. Şeful intră zâmbind călduros.

— Bună dimineața, tovarăşe Mindir.

— Bună dimineața, tovarăşe director.

— Ei cum vă simțiți? întrebă directorul amabil.

— Mulțumesc bine. Fotoliul este cam tare.

— Păi să cerem tovarăşului administrator să-l schimbe, zise directorul scoţându-şi propria agendă de lucru.

— Nu!... Nu!... Vă rog! îl întrerupse Mindir. Mi-am notat în agenda mea, proprietate personală tovarăşe director.

— Adică dv. n-aţi primit agendă de la instituţie? îl întrerupse directorul mirat.

— Ba da. Dar am cedat-o unui subaltern nou angajat ce nu primise încă dreptul pentru aşa ceva. Dar să lăsăm asta tovarăşe director. Ce vroiaţi să-mi spuneţi?

— De fapt venisem să vă aduc biletele pentru călătorie şi paşaportul.

— O, dar nu trebuia! făcu Tache amabil.

— Am avut drum şi...

— Vă mulţumesc, tovarăşe director.

— Pentru puţin! zise directorul înmânându-i documentele.

Apoi urându-i drum bun plecă din birou. Rămas singur, Tache se întristă. Adică de ce tocmai pe el.

* * *

Pe aeroportul din Brazilia era lume multă.

Controlul bagajelor se făcea drastic. În geamantanul lui Tache, coniacul era în nesiguranţă. Şi-ntr-adevăr a fost reţinut. A trebuit să-şi declare până şi ceasul şi verigheta de

aur, atrăgându-i-se atenția că nu are voie să le înstrăineze. Cei câțiva lei pe care îi schimbase pe un teanc de cruzeiros şi de centavas îi umpluseră portmoneul.

La aeroport nu venise decât un şofer în haine pomosite. O maşină de import, cu un consum exagerat de benzină, abia demară de pe caldarâmul cu găuri în asfalt. O scurtă primire la reprezentanții firmei, o maşină la dispoziție, şi iată-l străbătând câmpia braziliană spre catinga sălbatecă pe alocuri.

De la Belem la Manaos, Tache nu scoase o vorbă. Era mulțumit de timpul ce se arătase îngăduitor cu el.

Era însoțit de şofer şi interpret în fiecare deplasare ce o făcea. Se plictisea. La Manaos directorul companiei Brasill îi oferise un Cadillac. Tache nu-l refuzase.

La întoarcere, în semn de aleasă prețuire pentru exigența sa Tache a fost nevoit să folosească apele Amazonului. Nu-l mai însoțea decât interpretul. Se simțea legat sufleteşte de cele câteva atenții cu care Tache binevoise să-l trateze. Nici nu bănuia cât de căutate erau Textilele de Tricodava şi țigările Mărăşeşti de Rm. Sărat. Până la Obidos făcu două săptămâni de zile, iar până la Belem o lună. Îl aştepta corespondența. Din țară-i veneau tăieturi din ziare cu fotografii şi cu articole elogioase asupra rezultatelor obținute. A doua zi avea să plece.

Din Belem pleca un avion spre Paris cu escală la Brasilia dimineața. În seara plecării o delegație comercială oferi un banchet în cinstea lui Tache Mindir.

Era tot ce i se putea oferi.

Un ansamblu local cu repertoriu bogat în Ay-ay-uri se răspândise pe undeva sub acoperişul luxuriantelor colțuri ale grădinii. O zăpuşeală stupidă lâncezea atmosfera. Câteva ovații sterile şi nişte bancuri traduse de interpret n-au dezmorțit atmosfera.

De aceea Tache Mindir se plimba singuratic lăsându-i pe ceilalți să se descurce pe aleile grădinii. Muzica era peste tot. Între gingii, în urechi, în ochi, muzică. Muzică în frunze, în suflet şi-n orice-i era perceptibil.

Nici nu simți înțepătura insectei. Se plimba scărpinându-se uşor. Apoi, cu un sentiment ciudat, nelămurit, străbătându-i trupul se întoarse printre convivii gata de plecare. Îşi strânseră mâinile oficial şi se despărțiră. În seara aceea avea să se culce devreme. Nu vroia să fie obosit la întoarcere.

Pe aeroportul din Belem era un aer sufocant.

Zeci de persoane se îngrămădeau peste tot într-un dute-vino amețitor. Şi de unde până atunci Tache era iritat de această dezordine, acum îi plăcu.

Îi plăcu şi controlul amănunţit al vameşilor şi atitudinea nepoliticoasă a personalului, încât se arătă surprins de noua acceptare despre această parte a lumii.

De-aceea-l cuprinse un regret imprecis la decolarea avionului. Ajuns la Brasilia, gându-l purtă către casă. I se păru că n-ar mai putea să se-ntoarcă. Iarăşi directori amabili, iarăşi disciplina aceea perfectă liber consimţită.

Toate acestea simţeau că-l sufocă. Nu, precis nu mai vroia să se-ntoarcă. Numai că hotărârea îi venise prea târziu.

Avionul era deja deasupra Atlanticului şi până la Paris nu mai erau decât câteva ore. O stewardesă-mbrăcată neglijent, adică mai mult dezbrăcată-l irita plăcut. Ar fi vrut să muşte din trupul acesta expus privirilor lacome, înfometate. Ceru o cafea. Când stewardesa i-a adus-o, cu o privire tulburată Tache-o muşcă însetat de mâna bronzată. Ea scăpă cafeaua, apărându-se. Şi atunci îi dădu drumul.

Înfricoşată, femeia fugi. După câtva timp apăru copilotul în uşă. Apoi, înălţând din umeri, dispăru, ceea ce-l sperie. Dacă avea de gând să-i facă ceva… Oricum avea să se apere. Avea să-i muşte pe toţi. Şi creieru-i din ce în ce mai tulburat mărea proporţiile dezastrului. Totul îl speria. Cu ochi rătăciţi privea oceanul de sub picioarele lui. I se părea că zburau la suprafaţa apei. Nu bănuia că mii de metri îl despărţeau de pânza albastră, întunecată a oceanului. Înfrigurat, mai ceru o

cafea. De data asta veni chiar bărbatul acela înalt şi vânjos al companiei şi-l întrebă englezeşte:

— Vă este rău, domnule ? La care Tache nu răspunse nimic. Pentru el erau nişte vorbe fără-nțeles. Nu cunoştea decât puțină franceză.

Şi-atunci copilotul se-ndreptă îngrijorat. Peste un timp se ivi cu nişte medicamente. Tache le înghiți cu puțină cafea, şi-o moleşeală plăcută-l cuprinse. Adormi…

* * *

Când se trezi abia de putea să realizeze ce se-ntâmplase.

Un tânăr în halat îl privea compătimitor.

— V-ați trezit tovarăşe Mindir? Se adresă grijuliu tânărul

— Unde mă aflu? zise Tache precipitat.

— La Caritas tovarăşe. Ați fost tare bolnav. Abia, abia am putut să vă aducem de la aeroport. Noroc că n-ați rămas la Paris sau în Brasilia. V-ați fi curățat cu siguranță. Acum cred că o să vă simțiți din ce în ce mai bine.

— Şi avionul ? Şi stewardesa?

— Ce-i cu stewardesa tovarăşe?! S-a întâmplat ceva? întreabă tânărul.

— Nu nimic

— Atunci însănătoşire grabnică. Aveți deja două săptămâni de spitalizare şi a venit de două ori directorul dumneavoastră. După raport. Cică vă aşteaptă, tov. Ministru, mai zise tânărul şi plecă.

Îl aşteaptă ministrul. Şi ce dacă. S-aştepta să-l sancționeze… Dacă o fi făcut prostii la Paris? E drept că nu-şi aducea aminte de nimic.

După ce băuse cafeaua aceea totul intrase în neant. Dar parcă poți fi sigur de ceva. Dacă-l reclamase stewardesa .

Şi apoi cine ştie ce-a mai spus în timpul acesta despre anumite probleme. Dacă trădase vreun secret de stat.

Străfulgerat de-această idee, Tache sări din pat înfrigurat.

Nu. N-aveau să pună mâna pe el. Mai bine mort decât să de cuiva socoteală. Da. Desigur. Mai bine mort. Să se spânzure cu cordonul halatului. Da. Cel mai bun lucru. O să-l agațe de tavan.Repede. Să nu-l prindă nimeni.

Şi-nfrigurat Tache rupse cordonul halatului. Apoi urcându-se pe-un scaun îl legă de cârligul lustrei din plafon. Dar tocmai atunci intră în cameră o soră medicală. Cu ochii muți de spaimă, lăsând uşa deschisă începu să strige.

— Doctore, doctore la rezerva unu repede.

Doctorul veni într-un suflet. Tache dărâmase scaunul de sub el şi se prăbuşi cu lustră cu tot pe duşumea. Câteva cioburi îl

zgârâiaseră la cap în cădere. Doi brancardieri veniți în fugă ridicară de jos. Şi doctorul începu să-l panseze.

Alcoolul îi producea usturimi neplăcute. Şi-n disperare Tache-l muşcă pe doctor de mână. O luptă se-ncinse-ntre bolnav şi brancardieri. Apoi, imobilizat în cămaşa de forță, cu ochii holbați în orbite, Tache adormi.

Când se trezi, o soră medicală-i zâmbi. Avea eliberată o mână cu care se strădui să mănânce.

Şi zilele treceau. Accesele de furie-i veneau din ce în ce mai rar. Avea să plece în curând.

Simțea că trecuse o groază de timp şi că nu mai era cum fusese. Dar cel mai mult îl durea că nu-şi văzuse soția. Poate că nici nu ştie că s-a întors. De-aceea când îi făcură formele de ieşire medicul îi spuse.

— Tovarăşe Tache, țin să vorbim ceva înainte de plecare dumneavoastră acasă.

— Cu plăcere tovarăşe medic.

— Aş fi de părere să treceți întâi pe la serviciu.

Oamenii de acolo au fost anunțați că-i veți vizita.

Vor să vă sărbătorească. Adjunctul ministrului vă aşteaptă-ntr-un cadru solemn. Aveți mai mult de şase luni de când sunteți bolnav.

— Nu vă supărați! îl întrerupse Tache pe medic dar ce boală am avut.

— Malarie tovarăşe, malarie. Se pare că v-a cuprins o formă specială.

— Cum adică ?

— Pur şi simplu nu ştim ce să spunem. Dacă ar fi fost numai o malarie mai era cum era. Dar vedeţi dv. crizele de furie nu sunt specifice malariei ci turbării. Şi-asta cu-atât mai mult cu cât cei muşcaţi de dumneavoastră au început să devină şi ei furioşi. Iar sinuciderile dv. aparţin de Amok.

Dar Amok este o boală asiatică nicidecum sud-americană. Aşa că vedeţi dv. Ne-a fost destul de greu să ne decidem asupra tratamentului.

— Şi-acum tovarăşe medic sunt vindecat?

— Nu pe deplin Mai ales în ce priveşte turbarea. Vă trebuie o linişte deplină. Să vă feriţi de o viaţă dezordonată. Evitaţi momentele de tensiune nervoasă.

— De obicei le evit.

— Foarte bine, foarte bine tovarăşe. Acasă ve-ţi merge ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Familia ştie că abia astăzi veniţi din delegaţie. Directorul dv. n-a vrut să se alarmeze salariaţii. Nu doreşte ca pe viitor colegii dv. să refuze să plece în delegaţii. De-aceea vă rog să evitaţi discuţiile care se abat de la cele ce v-am spus.

Apoi după ce-şi strânseră mâna prieteneşte se despărţiră. Urcat la volanul maşinii sale, Tache se dezlănţui pe

bulevardul Gheorghe Gheorghiu Dej. Un stop îi înfrână elanul. Nervos se opri. Apoi demară brusc. Bălți nevăzute altădată se vedeau strălucind în denivelările bulevardului.

Ajuns în fața porții claxonă strident să-i deschidă.

Agitat şi slugarnic portarul închise poarta salutând în urma maşinii. Plin de emfază Tache urcă treaptă cu treaptă scările de la intrare. În biroul său praful se vedea că fusese şters în pripă.

Fotoliu fusese schimbat cu un scaun şi biroul din furnir exotic fusese înlocuit. Era mult prea curat. Se îndreptă vijelios la director.

— Bună ziua tovarăşe director, spuse Tache iritat.

— Bună ziua-i răspunse directorul rece. Bine că a-ți venit tovarăşe Tache. Abia aşteptam să vă faceți rapotul…

— Tovarăşe director unde-mi sunt biroul şi fotoliul?

— La locul lor tovarăşe, la locul lor. Ce, nu le-ai văzut? Unde ți-a fost capul.

Uluit de tonul cu totul schimbat al directorului Tache simțea cum i se urca sângele la cap Simțea cum se sufocă.

— Aer. Aer directore că-nebunesc răcni Mindir apucat.

— Ce te-a apucat tovarăşe. Vezi că şi-aşa stăm cu schema umflată. S-ar putea să te restructurez. Ce ştii dumneata. Să te plimbi şi-atâta. Pe când noi…Noi muncim tovarăşe. Asta s-o ştii şi dumneata dacă n-ai ştiut până acum. Ce, crezi că te

afli în Brazilia, tovarăşe. Fă bine şi scrie-ți raportul către minister.

Abătut, Tache se îndreptă spre biroul lui. Dar când deschise uşa, rămase stupefiat. La un birou pe care nu-l observase până acum era aşezat un tânăr necunoscut.

— Ce-i cu dumneata p-aici?! îl interpelă Tache superior.

— Bună ziua, tovarăşe! îi răspunse tânărul lăsându-l perplex. Apoi continuă calm, glumind. Nu ştiți să fiți politicos cu stagiarii şi nu mă miră. De aceea, indiferent cine veți fi dv., înainte deci de a ne cunoaşte o să vă spun ceva anecdotic. La o instituție ca a noastră, portari erau câțiva lei. Murindu-le îngrijitorul, conducerea din lipsă de fonduri, nu mai angajă un altul, leii fiind lăsați să se descurce cum pot. De aceea cei de la poarta Nr. 1 se înfruptară cu o secretară. Drept care, conducerea agitată descoperi mişelia şi-i concedie. Amărâți leii se duseră la poarta a doua la colegii lor. Aceştia erau graşi şi frumoşi. Întrebați cu ce se hrăneau au răspuns. Cu stagiari.

Aşa că nu mă miră tovarăşe că nu vă purtați colegial, zise tânărul întinzându-i mâna lui Tache.

— Sunt stagiarul...

Dar nu mai apucă să-şi termine fraze.

Tache Mindir porni spre cabinetul directorului. Secretara nu-l lăsă să intre.

— Nemaipomenit! zbieră Tache împingând-o pe secretară spre cabinetul directorului.

Furios trânti uşa interpelându-l.

— Ce caută individul în biroul meu?

— Valorificarea superioară a spațiului, tovarăşe Mindir. Ai adus raportul de intri neanunțat?

— Cum directore?! Cum?!

— Aşa cum ai auzit. Învață să fii disciplinat, tovarăşe. Aici nu te afli în jungla Amazonului... Aici trăieşti şi munceşti într-un loc civilizat tovarăşe. Ai înțeles? Şi dacă n-ai înțeles până acum, încearcă să înțelegi până nu-i prea târziu! îi spuse directorul împingându-l uşor spre uşă. Înfuriat, Tache se întoarse brusc şi îl muşcă pe director de mână până la sânge. Apoi strigă cu dinții înroşiți de sânge.

— Am demisionat! şi plecă. La volan turbarea-i mai scăzu din intensitate. Tot nu se calmase îndeajuns când parcă în fața garajului. Urcă grăbit câte două trepte deodată şi deschizând uşa de la intrare strigă ca un apucat:

— Miranda, Miranda!

Nu era nici în bucătărie, nici în salon de aceea se repezi nerăbdător spre dormitor. Deschise uşa brusc şi căzu pe un fotoliu ca trăsnit. Un fața lui, un bărbat pe jumătate-îmbrăcat murmurând nişte scuze se repezi să iasă pe uşă.

Dar Tache nu mai găsi putere să zică ceva.

Miranda visurilor lui... Nu. Nu putea fi adevărat. Şi totuşi era. O febră cumplită îl făcu să deschidă larg gura. Limba uscată i se plimba în neştire Leşină... Când se trezi, Miranda spăşită îi dădu de mâncare. Peste câteva zile Tache făcu primii paşi prin încăpere.

Când se aşezară la masă, lui Tache îi veni o idee.

— Mai pune un tacâm! îi ceru.

— Dar pentru ce? îl întrebă Miranda.

— Pentru amorezul tău. Să-i steie sufletul aci la masă cu tine, adăugă Tache cu ciudă.

Ea nu zise nimic. Mâncară în tăcere. Iar seara când Tache intră în sufragerie, găsi masa cea mare desfăcută.

Întinse pe masă, 15 tacâmuri erau aşezate în jurul mesei. În spatele lui vocea Mirandei se făcu auzită.

— Îți doresc poftă bună, iubitule, şi trântind uşa în fața ochilor uluiți, plecă. O criză nebună îl cuprinse pe Tache.

Apucând un cuțit de pe masă îşi tăie arterele de la mâna stângă. Sângele țâşni.

Tache se prăbuşi epuizat...

În vremea aceasta directorul muşcase un inspector din minister, internându-se.

MANOLICĂ

Pe Manolică Ştirbu, vremurile îl făcuseră deosebit de important. Un pic de noroc şi de muncă îl făcuseră din absolventul şcolii profesionale, candidatul şcolii de miliție.

Reuşita a fost mai mult o problemă de dosar.

Bucuria familiei proaspătului absolvent al şcolii de subofițeri, a fost şi mai mare, când abia ajuns subofițer, Manolică a devenit candidat al scolii de ofițeri. Diferențele de la cursurile liceale intensive fuseseră trecute fără probleme, ca la toți cursanții unor astfel de forme de şcolarizare. În numai câțiva ani, proaspătul absolvent al şcolii profesionale, al şcolii de subofițeri, al liceului, al şcolii de ofițeri se trezi bărbat stăpân pe sine, în uniforma frumoasă a locotenenților. Şi pentru că avea calități deosebite în automobilistică, Manolică fuseseră trecut pentru stagiu, la circulație. Intransigența lui devenise proverbială. Curând în județul Vrancea, maşinile erau mai mult decât curate şi liniştite. Competența locotenentului Ştirbu, era un element decisiv în limitarea vitezomaniei, a transporturilor frauduloase, a încălcărilor de tot felul ale normelor de circulație.

Aflat la punctul de control Tişița, Manolică Ştirbu văzu cum dinspre Panciu, o Dacie 1300 cu număr de Galați traversă cu greutate calea ferată. Cu eşapamentul aproape

târându-se, automobilul se apropia ca o gâscă îndopată, de punctul de control.

Manolică o simți de departe ca nefiind în regulă. Întotdeauna încărcătura excesivă a portbagajelor, dădeau de gol pe afaceriştii care mai îndrăzneau să rişte. Aşa reuşise Manolică să descopere carnea de viţel tăiat şi dosit pentru speculă, pe care cei de la Străoane încă mai obişnuiau s-o facă. Şi tot aşa depistase locotenentul transportul ilegal de distilat sustras din podgoriile vrâncene, spre a fi vândut în județele învecinate.

Bucurându-se că a mai dat peste un infractor, Manolică îi făcu semn să oprească. Politicos, se prezintă:

— Sunt locotenentul Manolică Ştirbu de la controlul circulației. Bună ziua. Actele la control, tovarăşe. Din maşină, cinci persoane îndoliate îşi îndreptară privirile neliniştite spre el, confirmându-i bănuiala.

Manolică privi superficial permisul şi certificatul de înmatriculare, iar buletinul nici măcar nu-l deschise.

— Semnalizați stânga, spuse el rece, stăpân pe sine. De fiecare dată reuşea să-şi ascundă emoțiile bucuriei. Unui succes dinainte scontat, l-ar fi făcut pe altul să se trădeze.

— Şi, dreapta, adaugă trecând în spatele maşinii.

Conducătorul auto semnali întocmai. Toate părea în regulă.

— Aveți roată de rezervă? întreabă el.

— Desigur, confirmă cetățeanul pe gemul coborât al portierei.

— Vă rog să mi-o prezentați, ceru impetuos locotenentul.

Spre surprinderea lui, cetățeanul coborî liniştit.

Deschise calm şi cu siguranță portbagajul. În interior o duzină de bidoane de plastic, mari şi mici, având o capacitate de aproape 200 de litri, justificau lăsarea exagerată a maşinii.

— Ce aveți în bidoane? întreabă Manolică.

— Apă, tovarăşe locotenent.

— Apă, da?

— Sigur. Dar ce credeți?

— Să vedem, zise locotenentul deşurubând capacul unui bidon.

Apoi mai înainte ca să apuce bietul cetățeanul să schițeze un gest, locotenentul duse dopul la nas, plin cu lichidul incolor. Îl mirosi. Nu simți nimic suspect. Duse dopul la buze. Gustul era de apă totuşi.

— Tovarăşe locotenent nu... apucase să spună gălățeanul înainte ca locotenentul să soarbă din dop. Dar Manolică se prefăcu a nu-l auzi. Sorbise cu mişcări repezi, nervos. Apoi contrariat desfăcu capacul altui bidon. Aceleaşi mişcări, şi

aceeaşi constatare. În toate era apă spre disperarea locotenentului şi groaza şoferului rămas interzis. Din când în când acesta mai reuşea să îngăime o negație, pe care Manolică nu i-o lua în considerație.

— Ce mama dracului cărați apă? Ce, la Galați nu aveți? Zise Manolică exasperat de înfrângere, cu cerul gurii metalizat de gustul apei.

— Ba avem tovarăşe locotenent, dar obiceiul e obicei, zise gălățeanul cu tonul sfârşit.

— Ce obicei cetățene, ce obicei.

— Păi să vedeți, se codea gălățeanul. Dar nu-mi faceți nimic.

— De ce să-ți fac ?! zise Manolică.

— Vă spun, dar vă rog țineți cont că am încercat să vă opresc.

— Spune odată tovule nu mă mai fierbe atâta!

— Păi să vedeți, mi-a murit mama.

— Şi cei cu asta?

— Păi este, cum să nu fie?

— Spune odată!

— Dacă mă tot întrerupeți…

— Bine, bine, a murit, a murit mama dvs. Condoleanțele mele!

— Vă mulțumesc, zise gălățeanul mai liniştit. Apoi luându-şi parcă inima în dinți continuă: La noi în sat, părinții sunt îngropați în cimitirul străvechi. Dacă acest lucru nu e posibil se aduce măcar cenuşa soțului sau soției şi se îngroapă alături de mormintele familiei. Ori mama mea n-a vrut să fie incinerată. A trăit rău cu tatăl meu. De aceea a şi plecat de mai multe ori de la noi. A stat la o soră de-a noastră măritată la Panciu. Iar la moartea tatei nici n-a vrut să vină. Ori obiceiul satului spune ca apa din scăldătoarea mortului să fie dusă şi să stropească mormântul soțului legitim. Iar noi tocmai asta avem în bidoane.

Ochii locotenentului stăteau gata să iasă din orbite. Convulsii repetate îi congestionară fața.

— Eu am vrut să vă opresc, dar dvs. n-ați vrut, mai reuşi să spună gălățeanul, înainte de a vedea cum Manolică, lăsând actele să cadă pe asfaltul şoselei. Voma.

Cu lacrimile şiroindu-i pe față, locotenentul icnea prelung sufocându-se.

Înspăimântat, gălățeanul culese la iuțeală actele din praful drumului, îndreptându-se grăbit spre maşină. Mai privi odată la locotenent încercând să se convingă că-l lasă să

plece. Neprimind nici un semn, demară. Cei din maşină priveau în urma lor, aşteptându-se să fie opriți. Dar nimic. Îşi continuară îndoliați drumul, pierzându-l pe locotenent din vedere.

OASPETELE

Venea sfioasă neîndrăznind să se apropie prea mult. Chipul nu i-l puteam desluşi prea bine. Doar mersul îmi părea cunoscut. Se furişa pe lângă gardul bătrânesc ocolind cu picioarele desculțe băltoacele strânse după ploile de mai ieri, cufundându-şi umbra trupului în aburii pământului răcorit aşa deodată. Trăgea ceva după sine, părând o funie sau o nuieluşă numai bună de retezat capetele de ciulini de pe suhatul comunal, ca la nişte duşmani nevăzuți ce-şi sumețiseră făpturile pe acolo. Se vedea cât colo că-i era frică de câini. Cămăşuța îi era vârâtă-ntre bârnețele pantalonilor prea scurți iar părul îi spânzura hălăciugă peste creştetul mare şi rotund ca un harbuz. Venea cu greu, mirându-se parcă de fiecare pas făcut spre mine. Dacă i-aş fi zărit chipul aş fi putut desluşi mirarea că îndrăznise a se apropia iarăşi ca de atâtea alte ori.

În sân părea să țină tăinuite poame sau cărți (numai de ea ştiute) iar când mâna îi era smucită de funia întinsă şi lungă, pieptul se zbătea neliniştit, gata să scape taina ascunsă cu (atâta) grijă. Atunci desluşeam mişcarea celeilalte mâini, sărită în ajutorul cămăşuții, oprind parcă ochi mai iscoditori să pătrundă dincolo de ceea ce se cuvenea a fi văzut. Iar când în drum îi apăruse fântâna cu roată am zărit cum îşi eliberase brațul de funie, legând-o de gard şi cum opintindu-se a început a scrie cu brațele mişcarea circulară de înfăşurare a lanțului pe butucul roții, aducând din străfundul pământului, răcoarea lichidă printre ghizdurile de piatră năpădite de muşchiul buretos şi înverzit de umezeală şi trecerea timpului. Cu mâinile căuş a luat apă şi şi-a răcorit fața îmbujorată, pufuind zgomotos ca un mânz zburdalnic şi nerăbdător. Apoi într-un ritual abia însuşit, am văzut-o dezlegând funia, după care trăgând din toate puterile, apropiind animalul domol, de găleata plină, îmbiindu-l cu vorbe ademenitoare (vaca) să soarbă din apa rămasă. Atunci am încercat a desluşi (mai bine) cine pe cine slujeşte cu atâta osârdie. Vaca legata de funie pe copil sau copilul, amintirea mea. Nu mă mai întrebam cine vine spre mine. Ştiam. Era copilăria mea. Iar eu, bărbatul de azi, eram gata s-o primesc cu brațele pline de dor şi de chinuitoare aşteptări.

— La mulți ani ! i-am spus sărutând-o pe obraji ca pe cea mai scumpă împlinire.

Nu mi-a răspuns. A rămas tăcută, îmbujorată la pieptul meu, bucurându-mi ființa, fericit că încă nu îmbătrânisem de tot, atâta vreme cât eram plin de copilărie. Am sărutat-o pătrunzându-mi în suflet, făcându-se una cu inima mea şi am plecat sărind într-un picior. Chipuri ursuze zâmbeau părelnic uitându-se la mine ponciş.

Câți dintre ei mă mai cunoşteau ? Cei de vârsta mea îmbătrâniseră, nici eu nu-i mai cunoşteam, celor tineri ce s-au ridicat în urmă, doar mama le mai ştia rostul. Din când în când.

— Doar tu, băiatul mamei, tot singur! Te-ai însoțit cu hârțoagele tale, îți trece vremea între ele, iar eu mă duc acum şi-aş vrea să-te mai mângâi pe creştet.

— Bătrână mamă, cum te-ai uita oare la mine dacă ți-aş povesti că în ăst spirit mai pot purta în mine toată copilăria mea, şi-a altora, care ne-o mai şti purta ? M-ai crede ?

Ce ştiți voi ce-i copilăria şi cât de tânăr sunt eu, îmi venea să le zic. Dar n-am făcut-o şi mi-a părut rău că i-am lăsat nedumeriți, Mă durea că-şi uitaseră copilăria,. Mă durea neputința mea de a nu le fi de folos şi-i compătimeam pentru ceea ce pierduseră poate pentru totdeauna.

De aceea mereu mă uit atent în jurul meu, aşteptând să-mi întâlnesc copilăria şi bucurându-mă atunci când văd că şi alții o fac alături de mine.

SFÂRŞIT